សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université Royale de Droit et des Sciences Economiques

Royal university of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំកំពែង

ស្រាវជ្រាវចាប់ពីថ្ងៃ២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ ដល់ថ្ងៃ២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ: **សារូ ម៉េងហាំង**

ថន ឆារ៉ា

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

បណ្ឌិត អ៊ុន សកក្កដា

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **រដ្ឋបាលសាធារណៈ**

ជំនាន់ទី ១៥ (អាហារូបករណ៍)

ឆ្នាំចូលរៀន ២០១៨

ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២២

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្រ្ត និងវិទ្យាសាស្រ្តសេដ្ឋកិច្ច

Université Royale de Droit et des Sciences Economiques

Royal university of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំកំពែង

ស្រាវជ្រាវចាប់ពីថ្ងៃ២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ ដល់ថ្ងៃ២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ **សារុ ម៉េងហាំង**

ថន ឆាវ៉ា

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

បណ្ឌិត អ៊ុន សកក្កដា

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **រដ្ឋបាលសាធារណៈ** ឆ្នាំចូលរៀន ២០១៨

ជំនាន់ទី ១៥ (អាហារូបករណ៍) ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២២

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

អាត្មាភាពភិក្ខុ **ថន ធារ៉ា** និងខ្ញុំបាទ **សារូ ម៉េងហាំង** ជានិស្សិតដែលកំពុងសិក្សារៀនសូត្រនៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាញរដ្ឋបាលសាធារណៈឆ្នាំទីបួនឆមាសមួយជំនាន់ទី១៥ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច សូមធ្វើការគោរពដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះលោកឪពុកអ្នកម្តាយដែលបានបង្កើតរូបកាយឱ្យខ្ញុំមានជីវិតរស់នៅដល់សព្វថ្ងៃនេះ មិនតែប៉ុណ្ណោះលោកបានអប់រំណែនាំនិងឧបត្ថម្ភៈគ្រប់បែបយ៉ាងទាំងថវិកានិងគ្រឿងឧបភោគបរិភោគរហូតដល់កូនទទួលបានជោគជ័យនិងមានឱកាសបានសិក្សា ដល់បញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាប័ត្រនេះដោយលោកទាំងអស់បានស្វះស្វែងរកប្រាក់កាស ដើម្បីឧបត្ថម្ភៈឱ្យកូនបានរៀនសូត្ររហូតដល់ថ្នាក់មហាវិទ្យាល័យ។ អាត្មាភាពភិក្ខុ ថន ធារ៉ា សូមធ្វើការដឹងគុណចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនានិងញោមញាតិជាពុទ្ធបរិសទ្យទាំងអស់ដែលបានជួយទំនុកបម្រុងចុងផ្តើមតាំងពីដើមរៀងមកជាពិសេស លោកឪពុក **រ៉ា ថន** អ្នកម្តាយ **នេត សុខេង(យាយ អូន)** ដែលអ្នកម្តាយបានផ្តល់កំណើត និងចិញ្ចឹមបីចាច់ថែរក្សាការពារលើកទឹកចិត្តកូនប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌។ ខ្ញុំបាទ សារូម៉េងហាំង សូមធ្វើការដឹងគុណចំពោះលោកឪពុក **កៅ ចំរើន** អ្នកម្តាយ **ស៊ីម ពិសី** យើងខ្ញុំទាំងទ្វេ សូមធ្វើការដឹងគុណចំពោះលោកគ្រូអ្នកគ្រូដែលបានបង្ហាត់បង្រៀនយើងខ្ញុំតាំងពីថ្នាក់បឋមរហូតដល់ថ្នាក់មហាវិទ្យាល័យបច្ចុប្បន្ននេះលោកគ្រូអ្នកគ្រូ គឺជាមាតាបិតាទីពីរ បើពុំបានលោកគ្រូអ្នកគ្រូម្នោះហើយ ពួកកូនក៏គ្មានថ្ងៃនេះឡើយ។ ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ ព្រឹទ្ធបុរស ព្រឹទ្ធបុរសរង លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ គណៈគ្រប់គ្រងសាលាទាំងមូល។

ជាពិសេសលោកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ **បណ្ឌិត អ៊ុន សកក្កដា** ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យណែនាំលោកគ្រូបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃពិភាក្សាលើកទឹកចិត្តនិងត្រួតពិនិត្យរាល់បញ្ហាអសកម្មផ្សេងៗ អរគុណដល់មិត្តរួមជំនាន់របស់យើងខ្ញុំដែលតែងតែផ្តល់យោបល់និងលើកទឹកចិត្ត ជាចុងបញ្ចប់នេះខ្ញុំសូមជូនពរ លោកឪពុក អ្នកម្តាយ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ឯកឧត្តមលោកជំទាវមិត្តអ្នកអានទាំងអស់ក៏ដូចជាប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូលឱ្យជួបប្រទះនូវពុទ្ធមង្គលពរទាំងឡាយបួនប្រការគឺ៖ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀង ឃ្លាតឡើយ។

សូមអរព្រះគុណនិង សូមអរគុណ!!!

អារម្ភកថា

បច្ចុប្បន្ននេះប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសដែលកំពុងអភិវឌ្ឍន៍គ្រប់វិស័យតែក៏នៅមានកន្លែងចន្លោះប្រហោងខ្លះដែរ។ ភាពជាក់ស្តែងការធ្វើកំណែទម្រង់លើការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលសាធារណៈ តាមរយៈគោលនយោបាយវិមជ្ឈការដោយហេតុថារដ្ឋបាលសាធារណៈ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានឆ្លងកាត់កំណែទម្រង់ជាច្រើនលើកច្រើនសារណាស់មកហើយរហូតមកទល់និងបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏នៅមានចំណុចខ្វះខាតមិនទាន់បានល្អណាស់ណានោះទេ ដូច្នេះហើយគ្មានជំរើសណាល្អប្រសើរ ក្រៅពីការខិតខំប្រឹងប្រែងតម្រង់ការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិបែបទំនើបនិងនវានុវត្តន៍ ដោយផ្តោតលើប្រជាជនជាស្នូលនោះទេរាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយបែបវិមជ្ឈការសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមានដូចជារដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តក្រុង ស្រុក ខ័ណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់។

ដែលជាមូលដ្ឋានស្នូលនៃការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ គឺចាប់ផ្តើមពីការធ្វើកំណែទម្រង់ឃុំសង្កាត់ដែលនៅកៀកនិងប្រជាពលរដ្ឋបំផុតដូច្នេះហើយកំណែទម្រង់បែបវិមជ្ឈការ ឃុំសង្កាត់មានសារសំខាន់ណាស់ជារឿងដែលមិនអាចមើលរំលងបានឡើយហើយត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់បំផុត អនុវត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមបច្ចេកទេសដើម្បីទទួលបានចិរភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងយូរអង្វែង គឺផ្តោតទៅលើសេវាសាធារណៈជាចម្បងនៅក្នុងថ្នាក់មូលដ្ឋានរដ្ឋបាលឃុំសង្កាត់ទទួលបាននៅមុខងារតួនាទីសិទ្ធិអំណាច ពីការបោះឆ្នោតពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋ ដូច្នេះច្បាប់តម្រូវឱ្យមន្ត្រីដែលជាប់ឆ្នោតនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវយកចិត្តទុកដាក់បម្រើប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌និងដើម្បីលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែប្រសើរ និងដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលខ្លួនគ្រប់គ្រងធ្វើបែបនេះនិងធ្វើឱ្យប្រជាជនរស់ប្រកបដោយសុភមង្គលជានិរន្តន៍។

ជាចុងក្រោយខ្ញុំសង្ឃឹមថាកិច្ចការស្រាវជ្រាវមួយនេះ និងអាចបានជាប្រទីបដ៏តូចមួយសម្រាប់ស្រាយបំភ្លឺដល់មនុស្សជំនាន់ក្រោយដែលស្រលាញ់ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវអាស្រ័យហេតុនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំសូមធ្វើការខន្តីអភ័យទោសរាល់កំហុសឆ្គង ដែលកើតមានដោយអចេតនាទាំងអត្ថន័យខ្លឹមសារពាក្យពេចន៍ឃ្លោងឃ្លាជាពិសេសផ្នែក អក្ខរាវិរុទ្ធសូមព្រះតេជគុណព្រះសង្ឃគ្រប់ព្រះអង្គលោកគ្រូអ្នកគ្រូ បណ្ឌិតបញ្ញវន្តព្រះមេត្តានិងមេត្តាខន្តីអភ័យទោសដល់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ដោយអនុគ្រោះផងចុះយើងខ្ញុំរីករាយទទួលយកនូវការរិះគន់ដើម្បីជាទុនក្នុងការកែលម្អនិងធ្វើឱ្យការងារក្រោយៗទៀតកាន់តែប្រសើរឡើង។

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើម ១

ជំពូកទី១

សញ្ញាណទូទៅ និងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល

១. ប្រវត្តិរដ្ឋបាលកម្ពុជា ៥

១.១.១. សម័យមុនអាណានិគមបារាំង ៥

១.១.២. សម័យអាណានិគមបារាំង ៦

១.១.៣. សម័យក្រោយអាណានិគមបារាំង ៧

១.២. សញ្ញាណទូទៅនៃរដ្ឋបាលសាធារណៈ ៨

១.២.១. រដ្ឋ ៨

១.២.២. និយមន័យរដ្ឋបាលសាធារណៈ ១១

១.៣. គោលការណ៍សំខាន់ៗនៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល ១៣

១.៣.១. ប្រព័ន្ធមជ្ឈការ ១៣

១.៣.១.១. និយមន័យ ១៣

១.៣.១.២. តាមសហមជ្ឈការ ១៤

១.៣.១.៣. តាមវិសហមជ្ឈការ ១៤

១.៣.១.៤. ចរិកលក្ខណៈ ១៥

១.៣.១.៥. គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ ១៥

១.៣.២. ប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ ១៦

១.៣.២.១. និយមន័យ ១៦

១.៣.២.២. ទម្រង់ផ្សេងៗនៃវិមជ្ឈការ ១៨

១.៣.២.៣. វិមជ្ឈការរដ្ឋបាល ១៨

១.៣.២.៤. វិមជ្ឈការបច្ចេកទេស ២១

១.៣.២.៥. វិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុ និងសារពើពន្ធ ២១

១.៣.២.៦. វិមជ្ឈការនយោបាយ និងប្រជាធិបតេយ្យ ២២

១.៣.៣. ប្រៀបធៀបលក្ខណៈខុសគ្នារវាង វិមជ្ឈការ និង វិសហមជ្ឈការ ២២

ជំពូកទី២
ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំកំពែង

២.១. ប្រវត្តិ និងស្ថានភាពទូទៅ.. ២៤
២.១.១. ស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ និងប្រជារាស្ត្រ.. ២៥
២.១.២. ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច.. ២៥
២.២. ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង.. ២៦
២.២.១. សមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាឃុំកំពែង.. ២៦
២.២.១.១. គណៈកម្មការគ្រប់គ្រង.. ២៧
២.២.១.២. គណៈកម្មការ កសាងផែនការ និងថវិកា.. ២៧
២.២.១.២. គណៈកម្មការ ឃោសនាអប់រំ ស្ត្រី និងយេនឌ័រ.. ២៧
២.២.១.២. គណៈកម្មការ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់ សង្គម.. ២៨
២.២.១.២. គណៈកម្មការ អប់រំ.. ២៨
២.២.១.២. គណៈកម្មការ សាសនា.. ២៨
២.៣. ការអភិវឌ្ឍរបស់ឃុំកំពែង.. ២៩
២.៣.១. ផែនការអភិវឌ្ឍឃុំ.. ២៩
២.៣.១.១. ការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍.. ២៩
២.៤. ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំ.. ៣០
២.៤.១. ការរៀបចំ និងអនុម័តថវិកាឃុំ.. ៣០
២.៤.២. ចំណូល និងចំណាយ ថវិកាឃុំ.. ៣១
២.៤.២.១. ប្រាក់ឧបត្ថម្ភប្រចាំខែរបស់សមាជិកក្រឹប្បាឃុំ និងមន្ត្រីភូមិ.. ៣១
២.៤.២.២. ផ្នែកមូលនិធិឃុំ.. ៣១
២.៤.២.៣. កិច្ចសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា(អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល).. ៣២
២.៤.៣. ប្រព័ន្ធទូទាត់ គណនេយ្យ.. ៣៣
២.៥. បញ្ហាប្រឈម.. ៣៣
២.៥.១. ផ្នែកអប់រំ.. ៣៣
២.៥.២. ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច.. ៣៤
២.៥.៣. ផ្នែកសង្គមកិច្ច.. ៣៤
២.៥.៤. ផ្នែកធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន.. ៣៥
២.៥.៥. សេវាកម្មរដ្ឋបាលសន្តិសុខ.. ៣៥
២.៥.៦. យេនឌ័រ.. ៣៥
២.៦. ដំណោះស្រាយ.. ៣៦

២.៦.១. ការពង្រឹងវិស័យកសិកម្ម ………… ៣៦
២.៦.២. ការថែទាំសេវាសុខាភិបាល និងបរិស្ថាន ………… ៣៦
២.៦.៣. ការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ ………… ៣៦
២.៦.៤. ការរក្សាសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ………… ៣៧
២.៧. ទិសដៅអនាគត ………… ៣៨
២.៧.១. ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ………… ៣៨
២.៧.២. ផ្នែកសង្គមកិច្ច និងសន្តិសុខ ………… ៣៨
២.៧.៣. ផ្នែកធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន ………… ៣៨
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ………… ៣៩
អនុសាសន៍ ………… ៤០
ឯកសារយោង
ឧបសម្ព័ន្ធ

សេចក្តីផ្តើម

សេចក្តីផ្តើម

១. លំនាំបញ្ហា

ប្រទេសកម្ពុជា គឺបានឆ្លងកាត់ភ្លើងសង្គ្រាមជាច្រើនសារដែលបានអូសបន្លាយជាច្រើនទសវត្សរ៍ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូលត្រូវបានអាក់ខាន ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសស្ទើគ្រប់វិស័យប្រទេសទាំងមូលត្រូវបានបំផ្លាញយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយសារភ្លើងសង្គ្រាមរួមមាន ប្រព័ន្ធនយោបាយ ប្រព័ន្ធសុខាភិបាល វិស័យអប់រំ សង្គម សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី និងប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលសាធារណៈផ្សេងៗទៀត ជាពិសេសក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ប៉ុល ពត) ចាប់ ពីថ្ងៃ ១៧ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ទល់និងថ្ងៃរំដោះ ៧ មករា ឆ្នាំ១៩៧៩ បន្ទាប់ពីប្រទេសកម្ពុជា បានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិសញ្ញាទីក្រុងប៉ារីស ក្នុងថ្ងៃ ២៣ តុលា ១៩៩១ ពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំគោលនយោបាយថ្មី ផ្អែកលើគំនិតផ្តួចផ្តើមឱ្យមានការបោះឆ្នោតសារជាថ្មីឡើងវិញដោយមានអង្គការសហប្រជាជាតិ (UN) ជាអាជ្ញាកណ្តាល ទើបការបោះឆ្នោតនោះប្រកបទៅបានដោយរលូន រដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ការបោះឆ្នោត ឃុំសង្កាត់ឱ្យមានគ្រប់ខេត្តក្រុងស្រុកខ័ណ្ឌការធ្វើវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដោយត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ រហូតឈានទៅដល់ការរៀបចំច្បាប់ ស្តីពីការ ជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សា ឃុំសង្កាត់ ដែលរដ្ឋសភាជាតិអនុម័តឱ្យប្រើក្នុង ខែមករា ឆ្នាំ ២០០១។ នៅឆ្នាំ២០០២ ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ ទូទាំងប្រទេសមានចំនួន ១,៦២១ ឃុំសង្កាត់ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ តាមគោលនយោបាយលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្សចាប់ពីពេលនោះទល់បច្ចុប្បន្ននេះ។

កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ សមិទ្ធផលនានានៃកំណែទម្រង់ដែលសម្រេចបាននៅថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ បានជាកម្លាំងជម្រុញលើកទឹកចិត្តដល់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការពង្រីក ដំណើរការកំណែទម្រង់នេះរហូតដាក់ចេញក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ ដោយយោងតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ បានធ្វើវិសោធនកម្មដោយមានការរៀបចំដែនដីរដ្ឋបាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានចែងថា៖ រាជធានីភ្នំពេញនិងខេត្តចែកចេញជាខ័ណ្ឌ។

ខ័ណ្ឌចែកចេញជាសង្កាត់ ខេត្តចែកចេញជាក្រុងនិងស្រុក ក្រុងចែកចេញជាសង្កាត់ ស្រុកចែកចេញជាឃុំដោយការសង្កេតឃើញនូវទិដ្ឋភាពនៃការអនុវត្តកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ក្នុងទិសដៅនៃកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ ដើម្បីពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ គឺជម្រុញឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍នៅមូលដ្ឋាននិងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រជូនប្រជាពលរដ្ឋ។

ដូច្នេះបានជាក្រុមយើងខ្ញុំសម្រេចជ្រើសរើសយកប្រធានបទ **ការគ្រប់គ្រង់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង** យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងជាឯកសារដើម្បីសរសេរជាសារណាបញ្ចប់ ការសិក្សាថ្នាក់

មហាវិទ្យាល័យ ជំនាញរដ្ឋបាលសាធារណៈនិងដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យកាន់តែច្បាស់អំពីការអនុវត្តគោលនយោបាយ វិមជ្ឈការ នៅថ្នាក់រដ្ឋបាល ឃុំសង្កាត់ ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

២. ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ៖

បើយោងតាមលំនាំបញ្ហាបានជម្រុញឱ្យក្រុមប្រឹក្សា ឃុំកំពែងស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ មានការគ្រប់គ្រងលើកិច្ចការរដ្ឋបាល ការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ការការពារផលប្រយោជន៍ លើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ និងដោះស្រាយរាល់បញ្ហាប្រឈមក្នុងដែលសមត្ថកិច្ចនិងតំណាងប្រជាពលរដ្ឋ។

ដូច្នេះ ចំណុចសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល ឃុំកំពែងស្រុកព្រៃកប្បាសខេត្តតាកែវ តាមបែបវិមជ្ឈការ ផ្តោត សំខាន់លើបញ្ហាដូចខាងក្រោម៖

- តើការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល តាមបែបប្រព័ន្ធវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការបានផ្តល់ផលយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ?
- តើដំណើរការនៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរបស់ ឃុំកំពែង បានជួបប្រទះនូវបញ្ហាអ្វីខ្លះ និងមានដំណោះស្រាយបែបណាខ្លះ?
- តើលទ្ធផលនៃការអនុវត្តការងារកន្លងមកនៅ ឃុំកំពែង ទទួលបានផលយ៉ាងដូចម្តេច? និងមានទិសដៅអនាគតយ៉ាងណាខ្លះ?

៣. គោលបំណងនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ៖

ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ មានគោលបំណងចង់បន្សល់ទុកនៅស្នាដៃ ក៏ដូចជាឯកសារមួយសម្រាប់ផ្តល់ជាប្រយោជន៍ដល់ និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗ ដែលមានបំណងចង់សិក្សាស្វែងយល់បន្ថែមអំពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល របស់ឃុំកំពែង។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ជាកត្តាចម្បងមួយដែល ជួយបង្កើនចំណេះដឹងមកខ្ញុំបាន ឱ្យយល់កាន់តែច្បាស់អំពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទនេះ ផ្តោតសំខាន់ទៅលើ ៖

- ឱ្យសាធារណជន និងប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងមូលដ្ឋានបានយល់ដឹងអំពីការគ្រប់គ្រងតាមបែបវិមជ្ឈការ និងតួនាទី ភារកិច្ច របៀបការងាររបស់អាជ្ញាធរដ្ឋបាលឃុំកំពែង
- ស្វែងយល់អំពីការអនុវត្តនយោបាយវិមជ្ឈការក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង
- សិក្សាស្វែងយល់អំពីដំណើរការគ្រប់គ្រង និងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង
- ស្វែងយល់អំពីសមិទ្ធផលដែលសម្រេចបាន វិធីសាស្ត្រក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម រួមទាំងការកំណត់ទិសដៅអនាគតរបស់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង

- រួមចំណែកក្នុងការកែលម្អនូវចំណុចខ្វះខាតដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ និងការជំរុញកិច្ចអភិវឌ្ឍសង្គមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តាមរយៈការផ្ដល់ជាអនុសាសន៍ល្អៗ
- សិក្សាទៅលើសមិទ្ធផលសម្រេចបាន បញ្ហាប្រឈម និងទិសដៅអនាគតរបស់ឃុំកំពែង។

៤. ទំហំ និងដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទនេះ មានដែនកំណត់ និងវិសាលភាពគ្របដណ្ដប់តែលើសកម្មភាពនៃការអនុវត្តការងាររបស់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ តែប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះហើយ ចំពោះប្រធានបទស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំកំពែង ស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ តាមបែបវិមជ្ឈការនេះ យើងខ្ញុំសូមធ្វើការបកស្រាយទៅលើចំណុចមួយចំនួនដែលទាក់ទងជាមួយនឹងដំណើរការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល សមិទ្ធផលដែលសម្រេចបាន បញ្ហាប្រឈម ទិសដៅអនាគត និងដំណោះស្រាយលើបញ្ហាផ្សេងៗរបស់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង។

៥. សារៈសំខាន់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ជាទូទៅ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវតែងតែមានគុណតម្លៃរៀងៗខ្លួនរបស់ប្រធានបទនីមួយៗឬ ជំនាញដែលខ្លួនបានជ្រើសរើស។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ បានផ្ដល់សារៈប្រយោជន៍ជាច្រើនទៅដល់ អ្នកស្រាវជ្រាវ ប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានផ្ទាល់ និស្សិត អ្នកអាន អ្នកសិក្សាជំនាន់ក្រោយ ព្រមទាំងសាធារណជនទាំងឡាយ។ សារៈប្រយោជន៍ទាំងនេះរួមជាអាទិ៍គឺ ៖

❖ **ប្រយោជន៍សម្រាប់និស្សិត**

- បានប្រតិបត្តិតាមទិសដៅរបស់សាកលវិទ្យាល័យក្នុងការបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាប័ត្របានដោយជោគជ័យ
- បានស្វែងយល់កាន់តែច្បាស់អំពីយន្តការ ការអនុវត្តនីតិវិធីក្នុងការបំពេញតួនាទី និងភារកិច្ចក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់
- បានស្វែងយល់កាន់តែច្បាស់ពីយុទ្ធសាស្ត្រ ក្របខណ្ឌច្បាប់ និង គោលនយោបាយ ក្នុងការបម្រើសេវាសាធារណៈ និងអភិបាលកិច្ចល្អជូនប្រជាពលរដ្ឋ
- បានរួមចំណែកដោយផ្ទាល់ ក្នុងការជួយជំរុញ និងលើកកម្ពស់ការផ្ដល់សេវាឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាព។

❖ **ប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋាន**

- បានយល់ដឹងអំពីការអនុវត្តការងារ និងផែនការអភិវឌ្ឍរបស់រដ្ឋបាលឃុំ
- យល់ដឹងអំពីតួនាទី ភារកិច្ច របស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំកាន់តែច្បាស់បន្ថែមទៀត
- បង្កើនការយល់ដឹងទាក់ទងការបម្រើសេវាសាធារណៈរបស់រដ្ឋបាលឃុំ
- បង្ហាញអំពីការយកចិត្តទុកដាក់របស់រដ្ឋបាលឃុំចំពោះប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋាន។

៦. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ៖

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទមួយនេះ យើងខ្ញុំទាំងទ្វេបានជ្រើសរើសយកវិធីសាស្ត្រតាមរបៀបនៃការប្រមូលទិន្នន័យ វិភាគទិន្នន័យ និងតាមរយៈការចុះស្រាវជ្រាវនៅឃុំកំពែងដោយផ្ទាល់ សម្ភាសន៍ផ្ទាល់ជាមួយមន្ត្រីដែលបានបំពេញការងារនៅឃុំ និងប្រជាពលរដ្ឋដោយផ្ទាល់។ ការសម្ភាសន៍គឺផ្តោតសំខាន់ទៅលើ បញ្ហាដែលប្រឈមកន្លងមក និងដំណោះស្រាយរបស់អាជ្ញាធរជូនប្រជាពលរដ្ឋ។ ជាពិសេស ស្វែងយល់អំពីចំនុចខ្វះខាតមួយចំនួនដែលមិនទាន់ដោះស្រាយបានពេញលេញជូនប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋាន។

៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ៖

- **ជំពូកទី១ "សញ្ញាណទូទៅនៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល"** ៖ ជំពូកនេះបង្ហាញអំពីទ្រឹស្តីមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទ ដែលមានដូចជាប្រវត្តិរដ្ឋបាលកម្ពុជា សញ្ញាណទូទៅនៃរដ្ឋបាលសាធារណៈ និងគោលការណ៍សំខាន់ៗនៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលដូចជាប្រព័ន្ធមជ្ឈការ វិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការ។ ព្រមទាំងបង្ហាញអំពីដំណើរការដែលទាក់ទងគ្នារវាង ប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ និងមជ្ឈការ។
- **ជំពូកទី២ ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំកំពែង៖** ជំពូកនេះបង្ហាញអំពីប្រវត្តិ និងស្ថានភាពទូទៅ ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង ការអភិវឌ្ឍន៍របស់ឃុំកំពែង ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំ បញ្ហាប្រឈម ដំណោះស្រាយ និងទិសដៅអនាគត។

ជំពូកទី១
សញ្ញាណទូទៅ
និងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល

ជំពូកទី១
សញ្ញាណទូទៅ និងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល

១. ប្រវត្តិរដ្ឋបាលកម្ពុជា

១.១.១. សម័យមុនអាណានិគមបារាំង

សម័យមុនបារាំងត្រួតត្រា កម្ពុជាស្ថិតក្នុងរបបរាជានិយមដែលអំណាចទាំងអស់ រួមមានអំណាចនយោបាយ និងអំណាចរដ្ឋបាលស្ថិតនៅលើព្រះមហាក្សត្រតែមួយអង្គឯង។ ជាប្រពៃណី របបរាជានិយមខ្មែរតែងផ្សាភ្ជាប់ជាមួយជំនឿសាសនា និងទំនៀមទម្លាប់តាំងពីបុរម្យបុរាណដ៏យូរលង់មកហើយ។

ព្រះមហាក្សត្រមិនធ្វើច្បាប់ដោយផ្ទាល់ព្រះអង្គទេ គឺទ្រង់យកច្បាប់ដែលចេញពីគម្ពីរវេទ និងទំនៀមទំលាប់មកប្រតិបត្តិតែម្តង។ នាយុគកណ្តាល (តាមអ៊ឺរ៉ុប គឺពីឆ្នាំ ៤៧៦ ដល់ឆ្នាំ ១៤៥៣) ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ប្រទានសវនាការកិច្ចការរដ្ឋបាលពីរដងក្នុងមួយថ្ងៃ ហើយព្រះអង្គក៏ជាចៅក្រមកាត់ក្តីដែរ (តាមឯកសារ លោក **ជីវ តាក្វាន់** ដែលមកបំពេញបេសកកម្មការទូតជំនាន់នោះ ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ១២៩៦)។ កាលសម័យនោះ មហាក្សត្រត្រូវតែដឹកនាំ ចម្បាំង ដោយផ្ទាល់ព្រះអង្គទើបសមជាមហាក្សត្រ ពីព្រោះ ព្រះអង្គត្រូវធ្វើគំរូដល់មេទ័ពឯទៀតៗ ដែលលោកជាមេបញ្ជាការកំពូលនោះ។

- ស្តេចដែលត្រូវកាន់កាប់ "ដី" នោះគេហៅថា "ស្តេចត្រាញ់" ដែលមានអំណាចតែងតាំង ឬ ដេញ ចោលមន្ត្រីទាំងឡាយដែលនៅក្នុង "ដី " នោះ។ ស្តេចត្រាញ់មានស្វ័យភាពរដ្ឋបាល និង ហិរញ្ញវត្ថុ។ ចាប់ពីពាក់កណ្តាលសតវត្សទី ១៩ មក ព្រះបាទអង្គឌួង (សោយរាជ្យ ១៨៤៥ ដល់ ១៨៦០) បាន លុបចោលស្តេចក្រាញ់ជាបន្តបន្ទាប់មក លើការកាន់កាប់ "ដី" ទាំងនោះ និងដកអំណាចអស់ពីស្តេច ត្រាញ់ឱ្យនៅសល់តែងារប៉ុណ្ណោះ។ នៅឆ្នាំ ១៨៧៥ ពេលបារាំងចូលមករៀបចំ គេឃើញថា " ដី " ចំនួន ៥ ដែលស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមហាក្សត្រ (អំណាចកណ្តាល) ទាំងអស់។ បារាំងបានសរសេរលើផែនទីថា grande provice (ខេត្តធំ ឬ មហាខេត្ត)
- " មឿង " គឺជាការបែងចែករដ្ឋបាលដែន " ដី "។ (បើគិតត្រឹមសម័យបារាំងគឺស្មើខេត្តតែក្រោយមកក្លាយជាស្រុក បើគិតដល់សម័យរាជាណាចក្រទី២ស្មើស្រុក ចៅហ្វាយស្រុកគឺសំដៅលើចៅហ្វាយខេត្តនៃខេត្តទំហំប៉ុនមឿងនឹងហើយ) មន្ត្រីដែលគ្រប់គ្រងកាន់កាប់ មឿងក្នុង ព្រះនាមនៃព្រះមហាក្សត្រ គេហៅថា "ចៅមឿង" ។ ព្រះបាទអង្គឌួង ក្រោយមក ព្រះអង្គមិនចង់ឱ្យ មានឈ្មោះ "មឿង" ដែលជាឈ្មោះសៀមព្រះអង្គក៏ឱ្យផ្លាស់ឈ្មោះ ហើយហៅថា " ខេត្ត " ទៅវិញ។ ដូច្នេះ ឈ្មោះ "ខេត្ត" កើតពីសម័យព្រះអង្គឌួងហើយនៅជាប់រហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ នៅឆ្នាំ ១៨៨៤ មាន ៥៧ ខេត្ត។

- " ស្រុក " ជាឈ្មោះមួយដែលខ្មែរទូទៅហៅ សំរាប់សម្គាល់ភូមិកំណើតរបស់ខ្លួន កាលសម័យមុនបារាំងចូលមក។ គឺមិនមែនជា មណ្ឌលរដ្ឋបាលឡើយ។ "ស្រុក" នេះជា "ភូមិ" ឥឡូវយើងហៅថា "ឃុំ" កើតឡើងពីគ្រួសារមួយ ឬ ពីរ ហេតុដូច្នេះបានជាជួនកាល គេឱ្យឈ្មោះភូមិ "ស្រុក" នោះមនុស្សដែលជាមេគ្រួសារក៏មាន។ (ប្រៀបធៀបទៅនឹងរដ្ឋបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រទី២ គឺស្មើឃុំ)។

កាលសម័យនោះ កាលណារាស្ត្រនិយាយថា " ចៅហ្វាយស្រុក " គឺគាត់ចង់និយាយ "ចៅហ្វាយខេត្ត " វិញទេ។ ពួកចាស់ៗក្នុង " ស្រុក " ជំនុំគ្នាជាក្រុមជំនុំ ហើយចាត់ក្នុងចំណោមជនដែលមាន មានវ័យនៅក្មេងជាងគាត់ ហើយដែលមានបញ្ញាឆ្លាតវាងវៃ ឱ្យធ្វើការឱ្យ "ស្រុក " ខ្លួន។ គេហៅថា "មេស្រុក" ។ ដូច្នេះ តាមប្រវត្តិសាស្ត្រ "មេស្រុក" (ក្នុងន័យនេះគាត់គ្រាន់តែជាជំនួយការរបស់អភិបាលខេត្ត បើប្រៀបធៀបនឹងសម័យព្រះរាជាណាចក្រទី២) គឺជាអ្នកជំនួយការតែប៉ុណ្ណោះ។ ចាស់ៗនោះ ដល់ក្រោយមក ក៏បញ្ចូលក្នុងក្រុមជំនុំរបស់ " ស្រុក " នូវអតីតមន្ត្រី អាចារ្យវត្ត ឬ អ្នកប្រាជ្ញអក្សរសាស្ត្រដើម្បីជួយគិតការងារ។ គេឱ្យឈ្មោះក្រុមនោះថា "ក្រុមពញ្ញា" ។ ពួកនេះធ្វើការ ឥតបៀវត្សអ្វីទេ។ "ក្រុមពញ្ញាជា" (ស្រដៀងក្រុមប្រឹក្សាស្រុកសព្វថ្ងៃនេះ) នេះបានបង្កើតភ្នាក់ងារជំនួយ "មេស្រុក" ដែលគេហៅថា "ជំទប់"។ ហើយ " ជំទប់ " ក៏អាចរកស្មៀនឱ្យជួយសរសេរ ឬ ធ្វើការងារផ្សេងៗបាន។ គេទាំងអស់គ្នាធ្វើការ គ្មានប្រាក់ខែទេពីព្រោះ ពុំទាន់មានការបង្កើត "លុយ" ចាយនៅឡើយ។ គេទទួលតែអំណោយជា រង្វាន់ ដូចជាអង្ករ ត្រី ។ល។ ព្រះបាទអង្គឌួងទ្រង់បានបង្កើត "ប្រាក់" ឱ្យចាយនៅក្នុងពាក់កណ្តាលសតវត្សទី១៩។ សរុបជារួមមកមុនបារាំងចូលស្រុក គឺ ខេត្ត/ដី (ចៅហ្វាយស្រុកខេត្ត) បែងចែកជា មឿង/ខេត្ត (ចៅមឿង/ចៅហ្វាយស្រុក) ហើយមឿង បែងជា ស្រុក/ភូមិ/បាន (ចៅបាន) (ជាប្រភេទរដ្ឋបាលមិនច្បាស់លាស់តែប្រហាក់ប្រហែលនឹងឃុំសព្វថ្ងៃ)។[1]

សរុបសេចក្តីមក រដ្ឋបាលនាសម័យដើមគឺ ជាមរតកនៃប្រពៃណីដ៏យូរលង់ដែលបង្ហាញពីភាពស្មុគស្មាញ ពុំមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសសមស្របដើម្បីបម្រើនយោបាយឡើយ។

១.១.២. សម័យអាណានិគមបារាំង

សម័យបារាំងចូលស្រុកបារាំងបានធ្វើសន្ធិសញ្ញាមួយនាឆ្នាំ១៨៦៣ ដាក់ប្រទេសកម្ពុជាឱ្យនៅក្រោមអាណាព្យាបាលរបស់គេ។ ម្ភៃឆ្នាំក្រោយ គឺនៅថ្ងៃ១៧មិថុនា១៨៨៤ សន្ធិសញ្ញាមួយទៀតដែលបារាំងបានបង្ខំព្រះបាទនរោត្តម ឱ្យចុះហត្ថលេខាព្រមទទួលស្គាល់ប្រទេសខ្មែរនៅក្រោមអាណានិគមនិយមបារាំង ពិតមែនតែគេសរសេរជាផ្លូវការថាក្រោមអាណាព្យាបាលក៏ដោយ។ បានសេចក្តីថាបារាំងបានដកអំណាចពិតប្រាកដពីព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ ហើយផ្ទេរទៅឱ្យ រេស៊ីដង់ស៊ុបពេរីយើរវិញ។ ចាប់ពីពេលនោះមក ការប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ឬហៅសេនាបតីសភា គឺធ្វើក្រោមអធិបតីភាពរបស់មន្ត្រីបារាំងនេះវិញ ដែលពីមុនគឺព្រះមហាក្សត្រទ្រង់គង់ជា

[1] សៀវភៅនីតិរដ្ឋបាលទូទៅ, លោកគ្រូ អុង ចំរើន ទំព័រទី៣

ព្រះអធិបតី។ នៅក្នុងវិស័យរដ្ឋបាលបារាំងអនុវត្តគំរូរចនាសម្ព័ន្ធដែលអនុវត្តនៅប្រទេសវៀតណាមទាំងស្រុងមកតម្រូវចំពោះកម្ពុជា។ នៅអមនឹងចៅហ្វាយខេត្តខ្មែរវិញគឺ រេស៊ីដង់ បារាំងម្នាក់ត្រួតពីលើ ហើយក៏ត្រួតត្រាលើ មន្ត្រីរាជការទាំងអស់ដែរ។

តាមសន្ធិសញ្ញាឆ្នាំ១៨៨៤ បារាំងបានកាត់បន្ថយពី ៥៧ខេត្តមកត្រឹម ៨ខេត្តវិញ ដែលក្នុងខេត្តនីមួយៗមាន ចែកជា arrondissements (និគម) ដែលយើងហៅរហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះថា "ស្រុក" និងជា Communes (ដែលយើង ហៅថា "ឃុំ")។

១.១.៣. សម័យក្រោយអាណានិគមបារាំង

បារាំងបានកាន់កាប់ប្រទេសខ្មែរជាង ៩០ ឆ្នាំទើបសុខចិត្តប្រគល់ឱ្យខ្មែរនូវឯករាជ្យភាពជាតិវិញនៅ ថ្ងៃ៩ វិច្ឆិការ ឆ្នាំ ១៩៥៣ ដោយសារស្នាព្រះហស្តព្រះបាទ នរោត្តម សីហនុ ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ និង ដោយសារការរួមសាមគ្គីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរប្រកបដោយសេចក្តីប្តេជ្ញាចិត្តយ៉ាងមុតមាំ។ ក្រោយទទួលបានឯករាជ្យ បន្ទាប់ពីកាន់កាប់ប្រទេសខ្មែរសឹងមួយសតវត្ស (១៨៦៣-១៩៥៣) បារាំងបានបន្សល់ទុកឥទ្ធិពលជាច្រើន ជាពិសេសក្នុងវិស័យ រដ្ឋបាលទាំងរចនាសម្ព័ន្ធ និងរបៀបរបបការងារទាំងទស្សនៈច្បាប់គឺនៅជក់ជាប់រហូតដល់ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ដែលជាទីបញ្ចប់នៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ។ ទោះយ៉ាងណាក្តី ច្បាប់មានតែលើក្រដាសដែលចែងផ្តល់សិទ្ធិជូន រាស្ត្រតាមឃុំ តាមខេត្តមែន ប៉ុន្តែធាតុពិតអំណាចកណ្តាលនៅតែខ្លាំងដដែល ដូចអំណាចចៅហ្វាយខេត្តជាដើម។

ផលវិបាកដែលបន្សល់ទុកដោយសង្គ្រាមរយៈពេលជាងម្ភៃឆ្នាំ(១៩៧០-១៩៩៣) បានបង្កនូវការខ្ទេចខ្ទាំទាំងស្រុងទាំងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ មធ្យោបាយសម្ភារៈ និងទាំងផ្លូវចិត្តរបស់ប្រជាជនទូទាំងប្រទេស។ ដោយសារស្ថានភាពតម្រូវបែបនេះ ទើបរដ្ឋចាំបាច់ត្រូវការប្រើអំណាចប្រមូលផ្តុំមួយដើម្បីស្តារ និងកសាងប្រទេសឡើងវិញ ដែលធាតុពិត គឺកសាងផង ការពារផង ព្រោះកម្លាំងខ្មែរក្រហមរឹងរូសនៅតែបន្តប្រើនយោបាយ និងយោធាបំផ្លិចបំផ្លាញឯកភាពជាតិ។ នេះគឺជាមូលហេតុមួយដែលបង្កឧបស័គ្គដល់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការគិតគូរពីនយោបាយវិមជ្ឈការប្រគល់អំណាចឱ្យរាស្ត្រតាមមូលដ្ឋាន ហើយម្យ៉ាងទៀតកង្វះធនធានមនុស្សក៏ជាមូលហេតុចម្បងមួយទៀតដែរ។

ពិតមែនតែប្រទេសយើងបានរៀបចំដែនដីជាមណ្ឌលរដ្ឋបាលខេត្ត-ក្រុង ស្រុក-ខណ្ឌ ឃុំ-សង្កាត់ ក៏ដោយ តែហាក់ពុំមានអត្ថបទច្បាប់ធរមានជាសំអាងឡើយ ជាពិសេសគឺនៅសម័យក្រោយថ្ងៃរំដោះ ៧មករាឆ្នាំ ១៩៧៩ ទោះបីរដ្ឋធម្មនុញ្ញចែងថាត្រូវធ្វើច្បាប់រៀបចំអង្គការក៏ដោយ។ ដោយសារខ្វះច្បាប់ដូច្នេះទើបរាជរដ្ឋាភិបាលចេញអនុក្រឹត្យ លេខ១៦ អនក្រ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៣ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួង

មហាផ្ទៃ ដើម្បីឆ្លើយតបទាន់សភាពការណ៍គ្រប់គ្រងប្រទេស។ ដោយហេតុនេះអនុក្រឹត្យឥតបានយោងច្បាប់អ្វីទាំងអស់ ព្រោះរៀបចំច្បាប់នេះមិនទាន់។

ឆ្នាំ២០០១ ដោយមានច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់ ក៏ចាប់ផ្តើមមានការគ្រប់គ្រងឃុំ-សង្កាត់តាមបែបវិមជ្ឈការឡើងវិញ ក្រោយពីការបោះឆ្នោតជាសាកលជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ទូទាំងប្រទេសនៅឆ្នាំ២០០២។ បន្ទាប់មក ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត ក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ ឆ្នាំ២០០៨ ហើយការបោះឆ្នោតអសកលក្រុមប្រឹក្សារាជធានី-ខេត្ត ក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ នៅឆ្នាំ២០០៩ ក៏បាននាំដល់ការអនុវត្តស្រុះគ្នាការគ្រប់គ្រងថ្មីតាមបែបវិមជ្ឈការនៅមូលដ្ឋានគ្រប់ថ្នាក់។ ទាំងអស់នេះហើយជាសមិទ្ធិផលមួយជាប្រវត្តិសាស្ត្រដែលពុំធ្លាប់មានពីមុនមកក្នុងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា។

១.២. សញ្ញាណទូទៅនៃរដ្ឋបាលសាធារណៈ

រដ្ឋបាលសាធារណៈ គឺជាស្ថាប័នទាំងឡាយណាដែលមាននៅក្នុងរដ្ឋនីមួយៗមានតួនាទីបម្រើផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ឬ បម្រើផលប្រយោជន៍រួមទូទៅ ដែលជាទូទៅរដ្ឋបាលសាធារណៈស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់អង្គការនីតិប្រត្តិបត្តិ ហើយរដ្ឋបាលសារណៈមានបេសកកម្មគិតគូរបម្រើផលប្រយោជន៍ទូទៅក្នុងការរស់នៅ ឬផ្តល់តម្រូវការជាប្រចាំថ្ងៃដល់ប្រជាជនគ្រប់រូបឱ្យបានកាន់តែប្រសើរ ដូចជា ការផ្តល់លិខិតអនុញ្ញាត បញ្ជីអត្រានុកូលដ្ឋាន សំបុត្រកំណើត ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណប្រជាពលរដ្ឋ ការរក្សា សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សុវត្ថិភាពសន្តិសុខសង្គម ការដោះស្រាយវិវាទផ្សេងៗតាមរយៈប្រព័ន្ធតុលាការ ការផ្តល់ការអប់រំ ការផ្គត់ផ្គង់សេវាសុខាភិបាលដល់មូលដ្ឋាន ការកសាងប្រព័ន្ធផ្លូវគមនាគមន៍ដឹកជញ្ជូន មន្ទីរពេទ្យ សាលារៀន ប្រព័ន្ធទឹកស្អាត ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ អគ្គីសនី ទូរគមនាគមន៍។ល។

១.២.១. រដ្ឋ

រដ្ឋ គឺមាន ទឹក ដី អាកាស ប្រជាពលរដ្ឋ និង អំណាច គឺកំណត់ថារដ្ឋមួយ ទោះបីរដ្ឋនោះមានផ្ទៃដីតូចក្តី ធំក្តីមានប្រជាពលរដ្ឋច្រើនក្តី តិចក្តី ហើយមានអំណាចគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន ក្នុងការពារធិបតេយ្យភាព បូរណភាពដែនដីរបស់ខ្លួន ឱ្យបានសុខសាន្ត។ ទោះបីជំនឿសាសនា ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ ភាសាផ្សេងៗពីគ្នា ក៏ដោយឱ្យតែអ្នកទាំងអស់គ្នានោះ រស់នៅក្រោមការគ្រប់គ្រង របស់អ្នកកាន់អំណាចតែមួយ នៅលើទឹកដី របស់ខ្លួន គឺគេត្រូវទទួលថាជារដ្ឋអធិបតេយ្យភាពមួយ។

ក. ទស្សនៈវិទូទាក់ទងក្នុងការបង្កើតរដ្ឋ

- លោក Platon (៤២៧ មុន គ.ស) ជាជនជាតិក្រិចបានយល់ឃើញថា មនុស្សម្នាក់ៗមិនអាចរស់នៅតែរដ្ឋកើតឡើងដោយមនុស្សរស់នៅប្រមូលផ្តុំគ្នានៅក្នុងដែនដីមួយជាក់លាក់។

- លោក **អារីស្តូត** (៣៨៥ មុន គ.ស) ជាជនជាតិក្រិច មានទស្សនៈស្រដៀងគ្នានឹងលោក Platon ភាពចាំបាច់នៃការរស់នៅជាមួយគ្នារបស់មនុស្ស ដែលជាមូលហេតុបង្កើតឱ្យមានជារដ្ឋឡើង។
- លោក Thomas Hobbes (១៥៨៤ គ.ស) ជនជាតិអង់គ្លេស គាត់ថាមនុស្សមានសេរីភាពគ្រប់គ្នា និងមានអំណាច និងមានសិទ្ធិពេញទី។
- លោក Jean Jacques Rousseau (៧១២-១៧៧៨) ជនជាតិស្វីស រដ្ឋអាចកើតឡើងដោយការចុះ កិច្ចសន្យាសង្គម។ អ្នកដឹកនាំ និងដែលគេត្រូវដឹកនាំក្នុងរដ្ឋ គឺជាពលរដ្ឋទាំងអស់គ្នានៅក្នុងរដ្ឋ នេះទើបជាគោលការណ៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ។

  បើទោះបីជាមានការពន្យល់យ៉ាងណាក៏ដោយ តាមពិតនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រមនុស្សជាតិហេតុផលនៃការកកើតរដ្ឋ គឺជាសមិទ្ធិផលនៃច្បាប់ធម្មជាតិ សំដៅលើការព្យាយាមរស់នៅរបស់មនុស្ស ដើម្បីរស់នៅក្នុងអរិយធម៌សង្គមពោពេញដោយភាពជឿនលឿនសម្បូរសប្បាយ។ ដូច្នេះរដ្ឋជាអ្នកបម្រើសង្គម គឺផ្តល់ប្រសិទ្ធិភាពក្នុងការជួយសម្រួលដល់កិច្ចការទំនាក់ទំនងក្នុងសង្គម ឱ្យនូវមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃជីវិតរស់នៅ រួមមាន សេចក្តីសុខ សន្តិភាព កម្មសិទ្ធិ សេរីភាព និងសិទ្ធិស្មើគ្នា។ [2]

ខ. និយមន័យ រដ្ឋ

តាមច្បាប់អន្តរជាតិ រដ្ឋគឺអង្គភាពមួយ ឬជានីតិបុគ្គលថ្នាក់ខ្ពស់បំផុតមួយដែលមានទឹកដីជាកំណត់ និងមានប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅអចិន្ត្រៃយ៍ ស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួន ហើយដែលមានសមត្ថកិច្ចធ្វើទំនាក់ទំនងជាធម្មតាជាមួយរដ្ឋដទៃទៀត។

តាមនយោបាយវិញ រដ្ឋគឺជាអង្គការដ៏ពិសេសមួយដែលមានតួនាទីរៀបចំសណ្តាប់ធ្នាប់ និងសុវត្ថិភាពសង្គម ទាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយផង។

រដ្ឋត្រូវមានលក្ខណៈសម្បត្តិ ៤គឺ៖

- ប្រជាជនអចិន្ត្រៃយ៍
- ទឹកដីមួយមានការកំណត់ត្រឹមត្រូវ
- រដ្ឋាភិបាល ឬអំណាចនយោបាយ
- អធិបតេយ្យ(ផ្នែកការទូត)។

[2] បទបង្ហាញស្តីអំពីនីតិរដ្ឋធម្មនុញ្ញ របស់លោក ប្រាក់ រស្មី

❖ **ប្រជាជន**

ប្រជាជនគឺ សំដៅទៅលើជនគ្រប់រូប គ្រប់សាសន៍ គ្រប់ប្រភេទដែលរស់នៅក្នុងរដ្ឋមួយ ដោយគ្មានគិតពីសិទ្ធិនយោបាយ។

❖ **ទឹកដី**

ជាតំបន់ភូមិសាស្ត្រស្ថិតនៅក្រោមអំណាចគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋណាមួយ។ ដែនដីបង្កើតនូវព្រំដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ រដ្ឋ។ ប្រសិនបើគ្មានទឹកដីទេគេមិនហៅថា រដ្ឋបានឡើយពីព្រោះទឹកដី គឺជាលំហមួយដើម្បីឱ្យរដ្ឋដំណើរការសកម្មភាពនៃអំណាចរបស់ខ្លួននៅក្នុងអធិបតេយ្យពេញលេញតាមរយៈនីតិអន្តរជាតិ។

ដែនដីបានបែងចែកជា៣ គឺ ដែនដីគោក ដែនដីអាកាស និងដែនដីទឹក។ ដែនដីទាំងអស់សុទ្ធតែ កំណត់ព្រំដែនតាមធម្មជាតិ ឬដោយការព្រមព្រៀងគ្នាក្នុងសន្ធិសញ្ញាណាមួយ ឬក៏ច្បាប់អន្តរជាតិផ្សេងៗទៀត។

❖ **អំណាចនយោបាយ**

អំណាចនយោបាយ គឺជាអំណាចក្នុងការដឹកនាំរដ្ឋ។ លក្ខណៈពិសេសរបស់អំណាចនយោបាយគឺជាសិទ្ធិបង្គំផ្តួចផ្តើមឡើងដោយអ្នកដឹកនាំថ្នាក់ខ្ពស់និងគ្របដណ្តប់លើគ្រប់មនុស្សទាំងអស់ក្នុងសង្គមជាតិ។ រដ្ឋាភិបាល គឺជាធាតុផ្សំមួយក្នុងចំណោមធាតុផ្សំទាំងបី ដែលអាចបង្កើតរដ្ឋបាន ត្រូវចងចាំថារដ្ឋាភិបាលនៅទីនេះមិនមែនសំដៅលើអង្គការនីតិប្រតិបត្តិរដ្ឋណាមួយទេ តែវាប្រមូលផ្តុំនូវរចនាសម្ព័ន្ធទាំងអស់របស់រដ្ឋនោះ។

❖ **អធិបតេយ្យ**

អធិបតេយ្យ គឺត្រូវបានគេសម្គាល់ថាជាអំណាចកំពូលរបស់រដ្ឋ ដោយពុំមានបុគ្គលណាម្នាក់អាចនៅលើអំណាចនេះបានឡើយ។ រដ្ឋអធិបតេយ្យ គឺមានន័យថារដ្ឋពុំត្រូវនៅក្រោមការគ្រប់គ្រង ឬការគាបសង្កត់ ពីរដ្ឋដទៃ ឬពីអង្គការមានអំណាចណាមួយឡើយ។ អធិបតេយ្យមាន២គឺ៖

- អធិបតេយ្យខាងក្នុងប្រទេស គឺរដ្ឋមានសិទ្ធិគ្រប់គ្រងប្រជាជននៅលើដែនដីរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងសិទ្ធិអំណាចធ្វើអាជីវកម្មលើសម្បត្តិធម្មជាតិ ក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួនដើម្បីជាប្រយោជន៍រួមរបស់ប្រជាជន។
- អធិបតេយ្យខាងក្រៅប្រទេស គឺរដ្ឋមានសិទ្ធិសម្រេចឯករាជ្យ និងទំនាក់ទំនង ជាមួយបណ្តារដ្ឋនានាក្នុងនយោបាយការទូត។[3]

[3] សៀវភៅនីតិរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

១.២.២. និយមន័យរដ្ឋបាលសាធារណៈ

រដ្ឋបាលសាធារណៈ បានកើតមានឡើងនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់មនុស្សជាតិតាំងពីយូរលង់ណាស់មក ហើយ ដោយមនុស្សត្រូវការរស់ប្រកបដោយសេចក្តីសុខ សុវត្ថិភាព សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសិទ្ធិសេរីភាព និងដើម្បីពង្រីកមូលដ្ឋានរស់នៅរបស់ខ្លួនឱ្យបានសមស្របទៅនឹងស្ថានភាពអភិវឌ្ឍន៍ជាក់ស្តែងនៃសង្គមមនុស្ស។

រដ្ឋបាលសាធារណៈដំបូងបំផុតត្រូវបានគេប្រើប្រាស់នៅប្រទេសបារាំងនាចុងសតវត្សរ៍ទី១៨ ដែលបានសំដៅទៅលើសកម្មភាពរបស់រដ្ឋក្រៅពីការថែរក្សាសន្តិសុខផ្ទៃក្នុងប្រទេស ការពារជាតិ និងការទូត ហើយរដ្ឋបាលសាធារណៈនៅសម័យនោះបង្កប់នៅគំនិតត្រួតត្រារាស្ត្រ គឺថាមិនមានបម្រើរាស្ត្រដូចគំនិតបច្ចុប្បន្ននោះទេ។ ហើយបណ្តាលប្រទេសដែលជាប្រភពនៃដើមកំណើតរដ្ឋបាលសាធារណៈទាំងនោះរួមមាន៖ ដូចជា នៅប្រទេសអេហ្ស៊ីប រដ្ឋបាលសារណៈនៅសម័យនោះ គឺទាក់ទងទៅនឹងការងាររៀបចំគ្រប់គ្រងកសាងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ដើម្បីជៀសវាងការជន់លិចពីទឹកទន្លេនីល ជារៀងរាល់ឆ្នាំ និងការចាត់ចែងដឹកនាំលើការងារសាងសង់ប្រាសាទពីរ៉ាមីតជាដើម។ ចំណែកនៅប្រទេសចិន ក្នុងរជ្ជកាលស្តេចហាន(ឆ្នាំ២០៦មុនគ.ស ដល់ឆ្នាំ២០ក្រោយគ.ស)បានយល់ស្របទៅនឹងលទ្ធិសាសនា ខុង ជឺ រាជការត្រូវតែចាត់ចែងឡើងដោយមនុស្ស ដែលមានគុណធម៌ និងសមត្ថភាព និងធ្វើឱ្យមនុស្សទាំងអស់រស់នៅក្នុងសង្គមប្រកបដោយសុភមង្គល។ ចំពោះបណ្តាលប្រទេសនៅអ៊ឺរ៉ុប ដូចជា ក្រិក រ៉ូម៉ាំង អេស្ប៉ាញជាដើម រដ្ឋបាលសាធារណៈរបស់ពួកគេត្រូវត្រួតត្រាដោយស្តេចទាំងច្បាប់ ទាំងនីតិវិធីទាំងឡាយផងដែរ។[4]

ចំណែកនៅកម្ពុជា រដ្ឋបាលសាធារណៈមានតាំងពីយូរលង់ណាស់មកហើយដែរ ដោយសង្គមខ្មែរបានរៀបចំគ្រប់គ្រងប្រទេសជាតិតាមព្រះទ័យរបស់ព្រះរាជា អ្នករាជការទាំងអស់ត្រូវបានព្រះរាជាទ្រង់ចាត់តាំងផ្ទាល់ដោយព្រះអង្គ ដែលបានតពូជវង្សត្រកូលពីសម័យបុរេប្រវត្តិ ជាពិសេសសម័យចេនឡា។ នៅសម័យនោះ គ្រប់កិច្ចការទាំងមូលស្ថិតក្នុងព្រះរាជនគរដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអាយុជីវិតជាតិ ដូចជា ការការពារអធិបតេយ្យភាពជាតិ ការរក្សាបូរណភាពដែនដី ការកសាងសេដ្ឋកិច្ចជាតិតាមរយៈនយោបាយទឹក ការកសាងប្រាសាទឬវត្តអារាម និងសំណង់នានា សម្រាប់បម្រើប្រយោជន៍សាធារណៈសុទ្ធសឹងកើតឡើងដោយសារព្រះរាជតំរិះរបស់ព្រះអង្គទាំងអស់ ទ្រង់ជាម្ចាស់ដែនដីនៃកម្ពុជរដ្ឋដ៏មានមហិទ្ធិឫទ្ធិយ៉ាងក្រៃលែង រួមមាន អំណាចនីតិបញ្ញត្តិ អំណាចនីតិប្រតិបត្តិ និងអំណាចតុលាការ។ អំណាចទាំងបីនេះ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយព្រះមហាក្សត្រផ្ទាល់ ព្រះអង្គជាអ្នកសម្រេចកិច្ចការនយោបាយក្នុង និងក្រៅប្រទេស ព្រមទាំងកិច្ចការសង្គ្រាមទៀតផង។ ចំពោះការប្រព្រឹត្តិខុសនឹងបទវិន័យទាំងឡាយក្នុងច្បាប់រដ្ឋបាល ដូចជា ការទារពន្ធដារពុំសុចរិតជាដាដើម និងត្រូវទទួលទោសតាមច្បាប់កំណត់។ ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំ១៨៨៦ បន្ទាប់ពីបារាំងបានកាន់កាប់អំណាចរដ្ឋ ពួកគេបានរៀបចំគ្រប់គ្រងប្រទេស

---

[4] ក្រសួងអប់រំ យុវជននិងកីឡា, សិក្សាសង្គមថ្នាក់ទី៩ ភ្នំពេញ គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ព និងចែកផ្សាយ ទំព័រ១៨៤

តាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស ក្នុងនោះមានការរៀបចំឱ្យមានជាស្ថាប័នសាធារណៈនិងការប្រព្រឹត្តិទៅរបស់ស្ថាប័ន ដោយមានការរួមគ្នារវាងបារាំងនិងរាជរដ្ឋាភិបាលខ្មែរ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ នៅឆ្នាំ១៩៤៧ រដ្ឋធម្មនុញ្ញខ្មែរដំបូងត្រូវបានចាប់បដិសន្ធិឡើង ដែលត្រូវបានប្រទានឱ្យប្រើប្រាស់ដោយព្រះមហាក្សត្រព្រះបាទ នរោត្តមសីហនុ។[5]

ជារួមប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលសាធារណៈសម័យមុនៗ គឺតម្រូវឱ្យអ្នករាជការម្នាក់ៗត្រូវតែមានការស្មោះត្រង់ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ខ្លួនដែលជាហេតុនាំឱ្យកើតមានបក្សពួកនិយម និងអំពើពុករលួយ។ ហើយរដ្ឋបាលសាធារណៈសម័យនោះ មានតែបុរសប៉ុណ្ណោះ ដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យចូលបម្រើការងារជាអ្នករាជការ។

ដើម្បីយល់ឱ្យបានច្បាស់ពីអ្វីដែលហៅថារដ្ឋបាលសាធារណៈ គេគប្បីសិក្សាស្វែងយល់អំពីអ្វី ដែលហៅថា **រដ្ឋបាល** ជាមុនសិន។

រដ្ឋបាលសាធារណៈមកពីពាក្យ រដ្ឋបាល+សាធារណៈ។

ពាក្យថារដ្ឋបាល(Administration) ត្រូវបានឱ្យនិយមន័យជាច្រើនផ្សេងៗគ្នា ប៉ុន្តែយើងសូមលើកយកអត្ថន័យសំខាន់ៗបីមកបង្ហាញ៖

- **អត្ថន័យបែបអក្សរសាស្ត្រ៖** តាមវចនានុក្រមសម្តេចសង្ឃរាជ ជួន ណាត ពាក្យ រដ្ឋបាលត្រូវបានពន្យល់ដោយញែកពាក្យនេះជាពីរ គឺពាក្យ រដ្ឋ និងពាក្យ បាល។ **រដ្ឋ** មានន័យថា នគរ ប្រទេស ឬដែនស៊ីម៉ា **បាល** មានន័យថា គ្រប់គ្រងថែរក្សាការពារប្រទេស...។ តាមន័យសាមញ្ញមានន័យថា៖ ការថែរក្សា ការគ្រប់គ្រង។ កិច្ចការងាររដ្ឋបាល គឺជាការងារចាត់ចែង ការដឹកនាំ កិច្ចការទំនាក់ទំនងដោយរាប់បញ្ចូលទាំងការងារសណ្តាប់ធ្លាប់ និងវិន័យផងដែរ។

ដូច្នេះ រដ្ឋបាល មានន័យថា ការគ្រប់គ្រង ថែរក្សា ការពារប្រទេសឬនគរ។ ការគ្រប់គ្រងថែរក្សា គឺត្រូវធ្វើឡើងក្នុងន័យឱ្យមានភាពគង់វង្ស សន្តិភាព របៀបរៀបរយ សណ្តាប់ធ្លាប់ សុខមាលភាព ការអភិវឌ្ឍ និងភាពសុខក្សេមក្សាន្តដល់ប្រជាពលរដ្ឋ និងសង្គមជាតិទាំងមូល។

រដ្ឋបាល គឺជាយន្តការដែលប្រមូលផ្តុំគ្នា រួមទាំងគោលនយោបាយ លិខិតបទដ្ឋាន នីតិវិធី ប្រព័ន្ធហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ អង្គការចាត់តាំងបុគ្គលិក ហើយយន្តការនេះមានការទទួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រងការងារទាំងឡាយរបស់រដ្ឋាភិបាលដោយធ្វើទំនាក់ទំនងគ្នាទៅវិញទៅមកជាមួយរដ្ឋ សង្គមនិងបរិស្ថានខាងក្រៅដទៃទៀត។ រដ្ឋបាល គឺជារបៀបចាត់ចែងការងារ បម្រើបុគ្គលឬសមូហភាពណាមួយ ដើម្បីសម្របសម្រួល

[5] ក្រសួងអប់រំ យុវជននិងកីឡា, សិក្សាសង្គមថ្នាក់ទី៩ ភ្នំពេញ គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ព និងចែកផ្សាយ ទំព័រ១៨៤

ឋានានុក្រមការងារនោះជូនបុគ្គលឬសមូហភាពដែលខ្លួនកំពុងស្ថិតនៅ។[6] រដ្ឋបាល គឺជាដំណើរនៃការអនុវត្តនូវសេចក្តីសម្រេច និងគោលនយោបាយ។[7]

សាធារណៈ តាមវចនាក្រមសម្តេចសង្ឃ ជួ ណាត មានន័យថា ជាទូទៅមិនចំពោះនណាម្នាក់ឬអ្វីមួយដែលប្រើសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។

- **ន័យទូលាយបែបបច្ចេកទេស រដ្ឋបាលមានន័យពីរៈ** ដែលអាចប្រើប្រាស់បានទាំងវិស័យសាធារណ និងវិស័យឯកជន។ តាមន័យទី១ រដ្ឋបាល សំដៅដល់សកម្មភាពគ្រប់គ្រងកិច្ចការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឬ កិច្ចការរដ្ឋបាលដោយទំនាក់ទំនតាមលិខិតស្នាមផ្សេងៗ ការបញ្ជូនលិខិត ការទទួលលិខិត ការទុកដាក់ឯកសារ ការរៀបចំប្រជុំ និងការងារពិធីការជាដើម។ តាមន័យទី២ រដ្ឋបាលសំដៅដល់ អង្គការ ដែលគ្រប់គ្រង(វចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលឬអង្គការលេខ ដែលជាអង្គការដឹកនាំរបស់ក្រសួងឬក្រុមហ៊ុននីមួយៗ) ដែលមានតួនាទីបម្រើផលប្រយោជន៍ទូទៅ។
- **ន័យចង្អៀតបែបបច្ចេកទេស** ពាក្យថារដ្ឋបាល គឺសំដៅដល់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ដោយយើងអាចប្រើពាក្យថា រដ្ឋការដែលមិននាំឱ្យមានការភាន់ច្រឡំជាមួយនឹងពាក្យ រដ្ឋបាលក្នុងវិស័យឯកជន។ ដោយពាក្យរាជការ គឺសំដៅដល់ក្រសួង ស្ថាប័ន អង្គភាពនីមួយៗរបស់រដ្ឋ ដែលមានមន្ត្រីរាជការស្ថិតក្នុងក្របខណ្ឌរដ្ឋ មានមុខដំណែង តួនាទី និងទទួលប្រាក់បៀវត្សរ៍ពីរដ្ឋ។

១.៣. គោលការណ៍សំខាន់ៗនៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល

មានរដ្ឋាភិបាលបណ្តាលប្រទេសជាច្រើននៅលើសាកលលោក តែងតែមានបំណងប្រាថ្នាចង់ផ្តួចផ្តើមឱ្យមានការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរបស់ខ្លួនតាមបែបវិមជ្ឈការ។ ប្រព័ន្ធនេះមានគោលការណ៍កែលម្អ ផ្តល់សេវាកម្ម និងទំនិញធ្វើឱ្យរដ្ឋាភិបាលកាន់តែឆ្លើយតបទៅបណ្តាលនៃសេចក្តីត្រូវការមូលដ្ឋាន ហើយជាមួយគ្នានេះ គឺមានគោលដៅកែលម្អ អភិបាលកិច្ចទូទៅ។ នៅផ្នែកខាងក្រោមយើងនឹងសិក្សាបញ្ហាដែលកើតមាននៅក្នុងប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ និងមជ្ឈការ។

១.៣.១. ប្រព័ន្ធមជ្ឈការ

១.៣.១.១. និយមន័យ

❖ **អំណាចរដ្ឋបាលកណ្តាលជាអ្វី?**

មានតួនាទីបំពេញមុខងាររដ្ឋបាល ក្នុងលំដាប់ថ្នាក់លើ និងស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិទាំងមូលមានកាតព្វកិច្ចរៀបចំកិច្ចការប្រទេសជាតិទូទៅ។ ក្នុងវិស័យនៃរដ្ឋបាលនេះគឺមានទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រីនានា និងភ្នាក់ងារ

[6] សៀវភៅ នីតិមូលដ្ឋានស្វយ័ត, ឯក ឆេងហួរ បោះពុម្ពឆ្នាំ២០០៣ ទំព័រទី៦

[7] សៀវភៅវចនានុក្រមរដ្ឋបាលសាធារណៈ, លោក ឆេនដ៍ល័រ(Chandler) និង លោក ប្លាណូ(Plano) បោះពុម្ពឆ្នាំ១៩៩៨ ទំព័រទី៣

ស្ថិតនៅក្រោម ឱវាទរបស់រដ្ឋមន្ត្រី និងមានមន្ត្រី អ្នកមានវិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗជាជំនួយផង។ ក្នុងកិច្ចការរៀបចំប្រទេសជាតិ បើទោះបីថាមានការខ្វះចន្លោះក្នុងសកម្មភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយក្តី ក៏រដ្ឋបាលកណ្តាលដល់មានឧត្តមភាពលើស គេនោះ មានករណីកិច្ចទទួលខុសត្រូវទាំងអស់ដែលប្រការនេះហើយទើបមានការអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋបាលកណ្តាល មានវិធានការប្រើអំណាចអាជ្ញាចំពោះអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោម ដូចជារាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក... ហើយគ្មានបណ្តឹងសើរើខាងផ្នែករដ្ឋបាលណាមួយអាចមកប្រឆាំងទល់នឹងការសម្រេចរបស់ រដ្ឋបាលកណ្តាលបានទេ។

ប្រព័ន្ធមជ្ឈការ គឺជាការគ្រប់គ្រងរដ្ឋ មួយប្រភេទដែលរដ្ឋាភិបាលដឹកនាំរដ្ឋដោយផ្ទាល់ ហើយអាជ្ញាធរដែនដី គ្រាន់តែជាស្ពានតែប៉ុណ្ណោះ។ និយាយរួមមកមជ្ឈការ គឺអំណាចកណ្តាលរបស់រដ្ឋាភិបាល ដែលកាន់កាប់ដោយ នាយករដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ ប្រធានស្ថាប័ន ទាំងឡាយ។ ជាបច្ចេកទេស មជ្ឈការអនុវត្តតាមពីរបែប គឺតាមសហមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ។

ប្រព័ន្ធមជ្ឈការមានគោលបំណងធំបី គឺៈ

- នីតិបុគ្គលសារធារណៈ មានតែរដ្ឋ
- អំណាចសម្រេចសេចក្តី និងបញ្ជាស្ថិតនៅរដ្ឋបាលកណ្តាលទាំងអស់
- រដ្ឋបាលទាំងអស់ត្រូវរៀបចំឋានានុក្រម។[8]

១.៣.១.២. តាមសហមជ្ឈការ

តាមសហមជ្ឈការ ឬហៅ មជ្ឈការសុទ្ធ គឺអំណាចសម្រេចទាំងអស់ត្រូវបានផ្តុំមកនៅកន្លែងតែមួយ (រដ្ឋបាលកណ្តាលនៅរដ្ឋធានី)។ ការផ្តុំអំណាចមកលើមណ្ឌលតែមួយដូច្នេះ ធ្វើឱ្យរដ្ឋមានសមត្ថកិច្ចលើគ្រប់វិស័យលើ ដែនដីជាតិទាំងមូល។ ឯនៅតាមខេត្តនីមួយៗ មានភ្នាក់ងាររបស់រដ្ឋម្នាក់កាន់កាប់ដែរ ប៉ុន្តែភ្នាក់ងារទាំងនោះពុំមានអំណាចសម្រេចណាមួយឡើយ មានន័យថាភ្នាក់ងារទាំងនោះជាមនុស្សរបស់រដ្ឋ និងស្ថិតនៅក្នុងដៃរដ្ឋដដែរ។

ដូច្នេះការគ្រប់គ្រងតាមសហមជ្ឈការ ភ្នាក់ងារដែលជាតំណាងរបស់រដ្ឋតាមមណ្ឌលរដ្ឋបាលនីមួយៗ មានភារកិច្ចត្រឹមតែបញ្ជូននូវសំណើឡើងទៅរដ្ឋបាលកណ្តាល ហើយគ្រាន់តែជាអ្នកអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចរបស់ថ្នាក់ កណ្តាលប៉ុណ្ណោះ។ ប្រព័ន្ធនេះអនុវត្តបានតែចំពោះរដ្ឋតូចៗប៉ុណ្ណោះ។

១.៣.១.៣. តាមវិសហមជ្ឈការ

តាមវិសហមជ្ឈការ ឬហៅ មជ្ឈការក្លាយ គឺនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលរបស់រដ្ឋ រួមមាននីតិបុគ្គលតែមួយដូចគ្នា ហេតុនេះហើយទើបមានភាពងាយស្រួលក្នុងការបែងចែកអំណាចសម្រេចរវាងអាជ្ញាធរថ្នាក់លើនិង

[8] គេហទំព័រ https://shares0621.blogspot.com/2018/08/blog-post_30.html ដកស្រង់ថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២

ថ្នាក់ក្រោម។ ការបែងចែកអំណាចរបៀបនេះហៅថា "ប្រតិភូកម្មសមត្ថកិច្ច"។ ប្រតិភូកម្មសមត្ថកិច្ចត្រូវអនុវត្តតាមរយៈអត្ថបទដែលមានលក្ខណៈបទបញ្ជា។ យ៉ាងណាមិញ ការអនុវត្តតាមរបៀបវិសហាមជ្ឈការ គឺមិនប៉ះពាល់អ្វី ដល់ឯកភាពនៃអំណាចទេ ព្រោះតាមពិត ភ្នាក់ងារមូលដ្ឋានដែលជាអាជ្ញាធររដ្ឋបាលវិសហាមជ្ឈការទទួលសមត្ថកិច្ច នៅតែស្ថិតក្រោមបញ្ជារបស់អំណាចកណ្ដាលពោលគឺរដ្ឋាភិបាល។ លើសពីនេះ ជាប្រពៃណីភ្នាក់ងារវិសហាមជ្ឈការទាំងនោះ តែងតែត្រូវបានតែងតាំងដោយអំណាចកណ្ដាល និងស្ថិតក្រោមអំណាចឋានានុក្រមដដែរ បាន សេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួន ភ្នាក់ងារទាំងនោះគឺជាភ្នាក់ងាររបស់រដ្ឋ ព្រោះថាគេធ្វើសេចក្ដីសម្រេចក្នុងនាម និងជាប្រយោជន៍របស់រដ្ឋប៉ុណ្ណោះ។

និយាយម្យ៉ាងទៀត វិសហាមជ្ឈការគឺជារបៀបរៀបចំអំណាចកណ្ដាលដើម្បីប្រគល់អំណាចសម្រេចខ្លះឱ្យភ្នាក់ងារតំណាងដែលទទួលបន្ទុកតាមមណ្ឌលរដ្ឋបាលនីមួយៗ។ តាមរយៈការអនុវត្តនេះអំណាចសម្រេចត្រូវបានបែងចែកតាមភូមិសាស្ត្រនីមួយៗដែលជាមណ្ឌលរដ្ឋបាលរបស់រដ្ឋ ឱ្យទៅអាជ្ញាធរតំណាងអំណាចកណ្ដាល។ ការបែងចែកអំណាចតាមភូមិសាស្ត្រដូច្នេះ មូលហេតុគឺដោយសារកន្លងមកថ្នាក់កណ្ដាល បានជួបការលំបាកផ្នែកបច្ចេកទេសក្នុងការគ្រប់គ្រងតាមសហាមជ្ឈការ។[9]

សរុបសេចក្ដីមក វិសហាមជ្ឈការគឺជារបៀបអនុវត្តសម្រាប់ដោះស្រាយវិបត្តិដែលកើតមានក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលមជ្ឈការសុទ្ធ។ ហេតុនេះហើយទើបគេប្រើប្រាស់វិសហាមជ្ឈការជាឧទាហរណ៍ដើម្បីកែសម្រួលដំណើរការ នៃការអនុវត្តប្រព័ន្ធនេះ។

១.៣.១.៤. ចរិកលក្ខណៈ

ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល តាមប្រព័ន្ធនេះ គឺគេធ្វើការគ្រប់គ្រងតាម តារាងសាជីជ្រុង ដោយអំណាចក្នុងការសម្រេចទាំងអស់ជារបស់រដ្ឋបាលកណ្ដាលទាំងអស់។ ដូចនេះរាល់ការ បង្កើតនូវការសម្រេច ការកែប្រែអ្វីៗដោយរដ្ឋបាលកណ្ដាលទាំងអស់។ ឧទាហរណ៍ ៖ លោក "ក"ជាអភិបាលនៃគណៈអភិបាលខេត្តណាមួយ គាត់មិនមានសិទ្ធិក្នុង ការចេញ លិខិតឆ្លងដែនឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ប្រទេសជិតខាងនោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញប្រជាជនត្រូវមកធ្វើការសុំធ្វើលិខិតឆ្លងដែនដែនពីរដ្ឋបាលកណ្ដាល។[10]

១.៣.១.៥. គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ

❖ **គុណសម្បត្តិ**

- រដ្ឋបាលកណ្ដាលមានភាពខ្លាំង ដូច្នេះមានភាពងាយស្រួលដល់ការឯកភាពគ្នាក្នុងការអនុវត្តការងារទាំងឡាយដូចគ្នាទាំងអស់ ពោលគឺគ្មានករណីពិសេសដោយឡែកនៅមូលដ្ឋានណាមួយឡើយ។

---

[9] សៀវភៅ នីតិរដ្ឋបាលទូទៅ (លំនាំដើម), សាស្ត្រាចារ្យ អុង ចំរើន ទំព័រទី៧

[10] គេហទំព័រ https://shares0621.blogspot.com/2018/08/blog-post_30.html ដកស្រង់ថ្ងៃទី១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២

- ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងប្រទេសទាំងមូល មានភាពស្មើៗគ្នាក្នុងការរួមវិភាគទានក្នុងការងារទាំងឡាយដែលតម្រូវឱ្យធ្វើ។
- មានឯករាជភាពជាតិ(មានន័យថារដ្ឋកំណត់ធ្វើអ្វីមួយដូចគ្នាទាំងអស់នាំឱ្យមានឯកភាពខាងទស្សនៈ ហើយឯកភាពខាងទស្សនៈ ហើយឯកភាពនៃប្រទេសជាតិមានភាពរឹងមាំ)។

❖ **គុណវិបត្តិ**

- ការប្រមូលផ្តុំអំណាចរដ្ឋបាលឱ្យនៅតែមួយកន្លែង នឹងធ្វើឱ្យដំណើរការរដ្ឋបាលកណ្តាលមានបន្ទុកធ្ងន់ធ្ងរពេក។ ប្រធានស្ថាប័ននៅរដ្ឋបាលកណ្តាលរវល់ការងារតាំងពី កិច្ចការងារធំសំខាន់ រហូតដល់រឿងដែលមិនសំខាន់ និងតូចតាច។
- រៀបចំផែនការល្អតែនៅលើក្រដាសដែលរដ្ឋបាលកណ្តាលបានធ្វើតែគ្មានភាពជាក់ស្តែងថ ថ្នាក់ក្រោមមិនអាចនឹងធ្វើការងារកើត។
- មានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋបានតិចតួច និងពុំសូវមានការទទួលខុសត្រូវលើសមិទ្ធផលដែលរដ្ឋបានស្ថាបនាឡើង។
- សម្រេចកិច្ចការដោយមិនយល់សភាពការណ៍(សម្រេចលើកិច្ចការដែលខ្លួនស្តាប់មិនបាន) រដ្ឋការ មិនបានដឹងពីតម្រូវការរបស់មូលដ្ឋាន ហើយឆ្លើយតបមិនចំតម្រូវការប្រជាពលរដ្ឋ។[11]

១.៣.២. ប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ

១.៣.២.១. និយមន័យ

ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបែបវិមជ្ឈការ គឺជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងមួយដែលរដ្ឋបាលកណ្តាលធ្វើការផ្ទេរអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវមួយចំនួនឱ្យទៅអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានចាត់ចែងបំរើផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់របស់មូលដ្ឋាននោះ។ វិមជ្ឈការមានគោលបំណង លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ អភិបាលកិច្ចល្អ លើកកម្ពស់គុណភាពជីវភាពរស់នៅ និងការផ្តល់ជូននូវឱកាសកាន់តែច្រើនឡើងដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីសម្រេចលើជោគវាសនាអនាគតរបស់ខ្លួន ដោយខ្លួនឯង និងថែមទាំងធានាឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍មួយ ប្រកបដោយ និរន្តរភាព ព្រមទាំងការផ្តល់សេវានានាជាមូលដ្ឋាន។

មានលក្ខខណ្ឌមួយចំនួន ដើម្បីចាត់ទុកជាប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការបាន លុះត្រាតែៈ

- មានក្រុមប្រឹក្សា តំណាងអោយអាជ្ញាធរនៃអំណាចនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ក្រុមប្រឹក្សានេះកើតឡើងដោយការបោះឆ្នោតជាសាកល ឬជាអសាកល។
- មានសិទ្ធិរក្សាទុកនៅថវិកាដោយឡែករបស់ខ្លួន សម្រាប់បំរើការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន។

[11] សៀវភៅប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលកម្ពុជា, កៅ មុយ ថង ទំព័រ១៧២

- មានសិទ្ធិ និងអំណាចស្វយ័តក្នុងការសម្រេចលើបញ្ហាអ្វីមួយក្នុងរង្វង់ដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

ការផ្តល់ស្វ័យភាពពីអំណាចរដ្ឋបាលកណ្តាលនេះ នៅតែអមទៅដោយការត្រួតពិនិត្យខ្លាំង ឬតិចពីរដ្ឋអំណាចកណ្តាល ដែលការត្រួតពិនិត្យនេះគេហៅថា អាណាព្យាបាល ដែលប្រែប្រួលទៅតាមស្ថានការណ៍នៃពេលវេលា។

វិមជ្ឈការ មិនមែនមានន័យថា ធ្វើឱ្យតួនាទីរបស់រដ្ឋបាលកណ្តាល កាន់តែរួញតិចទៅៗនោះដែរ ដោយហេតុថា នៅទីបំផុត អំណាចនៃការគ្រប់គ្រងទៅលើប្រជាជននៅតែស្ថិតក្នុងកណ្តាប់ដៃ នៃរដ្ឋបាលកណ្តាលដដែរទេ និងជាពិសេសការគ្រប់គ្រងនៅទីកន្លែងដែលមានដែនដីធំទូលាយរបស់រដ្ឋបាល ដូចជារាជធានី ខេត្តជាដើម។ល។

បញ្ហាសំខាន់នៅក្នុងដំណើរការគ្រប់គ្រងវិមជ្ឈការ ឱ្យកាន់តែទទួលបានជោគជ័យខ្លាំងឡើងថែមទៀតនោះគឺវាអាស្រ័យទៅលើកម្រិតនៃការងារអភិវឌ្ឍន៍សង្គមជាតិមានស្ថាប័នដែលប្រកបដោយលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និង ពោរពេញទៅដោយបទពិសោធន៍នៃការគ្រប់គ្រងទៅលើប្រពៃណីនយោបាយជាតិ។ ផ្ទុយទៅវិញ បើប្រទេសមួយដែលកំពុងស្ថិតនៅលើកំណាត់ផ្លូវនៃអស្ថេរភាពនយោបាយ គ្មានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ខ្វះសមត្ថភាពក្នុងការគ្រប់គ្រង និង អាចរក្សាបានប្រភពធនធានផ្សេងៗនោះវាទំនងជាមានការពិបាកណាស់នៅក្នុងការធ្វើឱ្យវិមជ្ឈការអាចទទួលបានជោគជ័យ។

វិមជ្ឈការចាំបាច់ត្រូវមានលក្ខខណ្ឌចំនួនបីយ៉ាងដែលត្រូវទទួលស្គាល់ដោយរដ្ឋ នោះគឺ ៖

- ការទទួលស្គាល់បុគ្គលភាពគតិយុត្ត
- ការទទួលស្គាល់ដែនសមត្ថកិច្ច
- ការទទួលស្គាល់អំណាចរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។

ក. ការទទួលស្គាល់បុគ្គលភាពគតិយុត្ត

ការទទួលស្គាល់បុគ្គលភាពគតិយុត្ត គឺជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ទីមួយក្នុងការអនុវត្តវិមជ្ឈការ។ តាមពិតរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលវិមជ្ឈការត្រូវតែឯករាជ្យពីបុគ្គលសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ពោលគឺត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យមាននីតិបុគ្គលដោយឡែកពីរចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋ។ ដោយសារមាននីតិបុគ្គលដោយឡែកពីរដ្ឋដូច្នេះ អង្គការដឹកនាំក៏ដោយឡែកពីអង្គការដឹកនាំរបស់រដ្ឋដែរ។ បុគ្គលវិមជ្ឈការមានលទ្ធភាពក្នុងការទទួលខុសត្រូវខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងគតិយុត្តលើអំពើទាំងឡាយដើម្បីអនុវត្តបេសកកម្មដែលជាសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

ខ. ការទទួលស្គាល់ដែនសមត្ថកិច្ច

ជាការចាំបាច់ណាស់ ដែលបុគ្គលសាធារណៈត្រូវបានរដ្ឋទទួលស្គាល់ដែនសមត្ថកិច្ច ក្នុងការធ្វើសកម្មភាពដោយសេរី ប៉ុន្តែក៏ត្រូវឈរលើមូលដ្ឋាននៃការគោរពនីត្យានុកូលភាពដែរ។ ដែនសមត្ថកិច្ចនេះត្រូវតែ

ស្របទៅនឹងអ្វីហៅថា កិច្ចការមូលដ្ឋាន ដែលជាតម្រូវការនៃសមូហភាពមូលដ្ឋានដូចជាតម្រូវការខាងវប្បធម៌ ជំនួយសង្គមកិច្ច ប្រព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ ការប្រមូលសំរាមជាដើម។

គ. ការទទួលស្គាល់អំណាចរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន

ដើម្បីឱ្យវិមជ្ឈការអនុវត្តដោយរលូនទៅបាន សមូហភាពមូលដ្ឋានត្រូវតែមានអំណាចរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ពោលគឺមិនមែនជាភ្នាក់ងាររបស់រដ្ឋឡើយ។ មានន័យថាអ្នកដឹកនាំត្រូវចេញមកពីបុគ្គលវិមជ្ឈការដែលជាគោលការណ៍គឺកើតចេញមកពីការបោះឆ្នោត។[12]

១.៣.២.២. ទម្រង់ផ្សេងៗនៃវិមជ្ឈការ

វិមជ្ឈការមានដូចប្រព័ន្ធដូចជា៖

- វិមជ្ឈការសារពើពន្ធ និងហិរញ្ញវត្ថុ
- វិមជ្ឈការនយោបាយ
- វិមជ្ឈការទីផ្សារ សេដ្ឋកិច្ច
- វិមជ្ឈការដែនដី
  - ✓ វិសហមជ្ឈការ
  - ✓ ប្រតិភូកម្មការផ្ទេរ
  - ✓ អំណាចទាំងស្រុង។

ទម្រង់នៃអង្គភាពដែលត្រូវបានគេបែងចែកសិទ្ធិអំណាច ឬជាអង្គភាពដែលត្រូវបានគេផ្ទេរដំណើរការវិមជ្ឈការ គឺជាសារៈសំខាន់ក្នុងការយល់ដឹងទៅការអនុវត្តអភិបាលកិច្ចល្អ។ វាមានមធ្យោបាយផ្សេងៗគ្នាក្នុងការរៀបចំ ដែលក្នុងនោះក៏រួមមានទាំងការសិក្សាទៅលើវិមជ្ឈការផងដែរ។

១.៣.២.៣. វិមជ្ឈការរដ្ឋបាល

អង្គការ UNDP ឱ្យនិយមន័យពាក្យ វិមជ្ឈការរដ្ឋបាលថា ការផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវក្នុងការរៀបចំផែនការ ការគ្រប់គ្រង និងការបែងចែកប្រភពប្រាក់វិភាជន៍ពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល និងភ្នាក់ងារផ្សេងៗរបស់ខ្លួនទៅឱ្យមូលដ្ឋាន អង្គភាព ភ្នាក់ងារនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន អង្គភាពស្ថិតនៅក្រោមបង្គាប់រដ្ឋាភិបាល អាជ្ញាធរ ឬ ក្រុមហ៊ុនពាក់កណ្តាលស្វយ័ត អាជ្ញាធរមុខងារ។

គេអាចហៅ វិមជ្ឈការរដ្ឋបាល ថាជាវិមជ្ឈការដែនដី។ វិមជ្ឈការដែនដីត្រូវបានធ្វើឡើងទៅលើនីតិបុគ្គលសាធារណៈដែនដីដែលមានដែនដីធំទូលាយ ដូចជាខេត្ត ដែលគេហៅថា វិមជ្ឈការផ្តល់ទៅឱ្យអភិបាលកិច្ច/

[12] សៀវភៅ នីតិរដ្ឋបាលទូទៅ, អុង ចំរើន ទំព័រទី៨

សមូហភាពដែនដីវិញ ដោយមិននិយាយអំពីអភិបាលកិច្ច/សមូហភាពមូលដ្ឋាន(local governance council) ទេ។

នីតិបុគ្គលសាធារណៈដែនដី គឺមានក្រុមប្រឹក្សាអភិបាលដែលកើតចេញពីការបោះឆ្នោត ហើយក្រុមប្រឹក្សានេះ ជាអ្នកបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងនាយកប្រតិបត្តិដែលជាទូទៅមានអង្គទាំងពីរនេះ មានភារកិច្ច តួនាទីដោយឡែកពីគ្នា គឺក្រុមប្រឹក្សាអភិបាលមានតួនាទីជាអ្នកចេញសេចក្តីសម្រេចនានា ហើយនាយកប្រតិបត្តិជាអ្នកអនុវត្តដោយផ្ទាល់ទៅលើសេចក្តីសម្រេចនោះ។

ទម្រង់វិមជ្ឈការរដ្ឋបាល ក៏មានទម្រង់ផ្សេងៗទៀតផងដែរ ដែលត្រូវបានគេបែងចែក គឺ ការប្រគល់អំណាចទាំងស្រង់ ប្រតិភូកម្ម និង វិសហមជ្ឈការ។

ក. ការផ្ទេរអំណាចទាំងស្រង់

ការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាចទៅអង្គភាពថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងស្រុង ហើយជាការយល់ដឹងថា តាមរយៈការប្រគល់អំណាចនេះ វាជាវិមជ្ឈការមិនក្លែងក្លាយ។ តាមរយៈការប្រគល់អំណាចទាំងស្រុងនេះ រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ (រដ្ឋបាលកណ្តាល) ត្រូវធ្វើអនុប្បទាន មុខងារមួយចំនួន ឬបង្កើតអង្គភាពថ្មីដែលមិនស្ថិតនៅក្រៅការត្រួតត្រា។

ភាពមិនក្លែងក្លាយនៃការធ្វើវិមជ្ឈការនេះ អាចត្រូវបានគេដឹងលក្ខណៈជាមូលដ្ឋានគ្រឹះមួយចំនួនដូចជា

- រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានមានអំណាចស្វ័យភាពឯករាជ្យភាព ក្នុងកិច្ចការងារអភិវឌ្ឍន៍នៅមូលដ្ឋាន ឬរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលមានការត្រួតត្រាយ៉ាងតិចតួចទៅលើរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។
- រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ត្រូវបានគេទទួលស្គាល់នូវភាពត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់និងមានភាពច្បាស់លាស់នូវព្រំប្រទល់ភូមិសាស្ត្រដែលខ្លួនបំពេញមុខងារ និងសមត្ថកិច្ច។
- រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានមានលក្ខន្តិកៈបែបក្រុមហ៊ុន និងសិទ្ធិអំណាចក្នុងការរក្សាប្រភពធនធានផ្សេងៗដើម្បីបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន
- ដើម្បីអភិវឌ្ឍ រដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានចាំបាច់គេត្រូវអនុលោមតាមការប្រគល់អំណាចទាំងស្រុងជាស្ថាប័ន ក្នុងន័យថា ប្រជាជនគឺជាអ្នកពិនិត្យមើលអង្គការដែលជាអ្នកផ្តល់នូវសេវាសាធារណៈ ទៅតាមសេចក្តីត្រូវការចង់បានរបស់ពួកគេ ហើយជាថ្នាក់រដ្ឋាភិបាលមួយដែលមានឥទ្ធិពលមួយចំនួន។

- ចុងក្រោយ ការប្រគល់អំណាចទាំងស្រុង គឺជារបៀបនៃការគ្រប់គ្រងមួយដែលទាំងរដ្ឋាភិបាលនៅមូលដ្ឋាន និងរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិទទួលបាននូវអត្ថប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក និងមានការសម្របសម្រួលគ្នា។[13]

ខ. ប្រតិភូកម្ម

ការធ្វើប្រតិភូកម្ម ឬការធ្វើវិសហមជ្ឈការមុខងារ សំដៅលើការផ្ទេរនូវមុខងារ ការទទួលខុសត្រូវ សិទ្ធិអំណាច និងឆន្ទានុសិទ្ធិ ទៅឱ្យរដ្ឋបាលនីមួយៗ នៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីគ្រប់គ្រង និងអនុវត្តមុខងារ ក្នុងនាមអាជ្ញាធរដែលធ្វើប្រតិភូកម្ម ដោយផ្អែកតាមតម្រូវការនៃការធ្វើប្រតិភូកម្មនោះ។ អាជ្ញាធរដែលបានធ្វើប្រតិភូកម្ម នៅតែរក្សាភាពជាម្ចាស់លើកិច្ចការដែលបានធ្វើប្រតិភូកម្ម។ ឬអាចនិយាយម្យ៉ាងទៀតថា គឺជាការយោងទៅរកការផ្ទេរការសម្រេចចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាល សិទ្ធិអំណាចគ្រប់គ្រង ឬការទទួលខុសត្រូវឱ្យទៅស្ថាប័ន ឬអង្គការដែលស្ថិតនៅក្រោមការទទួលខុសត្រូវមិនផ្ទាល់ ឬពាក់កណ្តាលឯករាជ្យ។ ក្នុងទម្រង់ជាច្រើន ការធ្វើប្រតិភូកម្មដែលធ្វើឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ទៅអង្គការពាក់កណ្តាលស្វយ័តមិនស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យទាំងស្រុងពេកទេ ប៉ុន្តែ អង្គការនេះត្រូវមានគណនេយ្យភាពស្របច្បាប់ចំពោះសហគ្រាសដែលគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋឬក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់តំបន់ឬជនបទ។ ឧទាហរណ៍៖ បន្ទាប់ពីកម្មវិធីជាតិត្រូវបានអនុម័ត ក្រសួងស្ថាប័ននានាត្រូវមានយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់វិស័យរបស់ខ្លួន ដើម្បីរៀបចំផែនការសកម្មភាពក្នុងការប្រគល់ ឬធ្វើប្រតិភូកម្មមុខងារ ដោយអនុលោមទៅតាមកម្មវិធីជាតិ។

គ. វិសហមជ្ឈការ

វិសហមជ្ឈការ សំដៅដល់ការធ្វើប្រតិភូកម្ម មុខងារសិទ្ធិអំណាច និងធនធាន (ហិរញ្ញវត្ថុ ទ្រព្យសម្បត្តិ និងបុគ្គលិក) ទៅអង្គភាពក្រោមបង្គាប់ ឬទៅក្រុមប្រឹក្សាប្រភេទណាមួយ ដើម្បីអនុវត្តមុខងារនោះ ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួង ឬស្ថាប័ន។ ផ្អែកលើន័យនេះ ភាពជាម្ចាស់មិនបានផ្តល់ជូនអង្គភាពក្រោមបង្គាប់ ឬក្រុមប្រឹក្សាឡើយ។ និយាយឱ្យចំរាជរដ្ឋាភិបាល ឬក្រសួង ស្ថាប័នបានរក្សាទុកនូវភាពជាម្ចាស់នេះ។ ចំណែកថ្នាក់ក្រោមជាតិ អនុវត្តកម្មវិធីនេះ ក្នុងនាមជាតំណាងតែប៉ុណ្ណោះ។

វិសហមជ្ឈការ មានគោលបំណងដើម្បីបង្វិតការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋាភិបាល ឱ្យទៅជិតប្រជាពលរដ្ឋ និងដើម្បីឱ្យការផ្តល់សេវាសាធារណៈដល់ប្រជាពលរដ្ឋកាន់តែឆាប់រហ័ស និងមានប្រសិទ្ធភាព។ ចំណែកអង្គភាពអនុវត្តវិសហមជ្ឈការ គឺមិនមែនជានីតិបុគ្គលដាច់ដោយឡែកពីថ្នាក់ជាតិទេ ក៏ប៉ុន្តែមន្ត្រីដែលអនុវត្តកម្មវិធីនេះ គឺកើតចេញពីការតែងតាំង ឬធ្វើជាតំណាង និងទទួលខុសត្រូវចំពោះរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ។

[13] សៀវភៅ ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលដែនដី

វិសហមជ្ឈការ មិនតម្រូវឱ្យមានការចូលរួមផ្ទាល់ពីប្រជាពលរដ្ឋឡើយ។ ចំណែកថវិកា ហិរញ្ញវត្ថុ បុគ្គលិក ទ្រព្យសម្បត្តិ គឺជារបស់ជាតិដែលទទួលបានអំណាច តាមរយៈការធ្វើប្រតិភូកម្មពីថ្នាក់ជាតិ និងអនុវត្ត ក្នុងនាមស្ថាប័នដែលធ្វើបានធ្វើប្រតិភូកម្ម ដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។[14]

១.៣.២.៤. វិមជ្ឈការបច្ចេកទេស

វិមជ្ឈការបច្ចេកទេស ឬវិមជ្ឈការតាមសេវា គឺមិនផ្អែកតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យភូមិសាស្ត្រឡើយ។តាមរយៈវិមជ្ឈការបច្ចេកទេស មុខការរបស់បុគ្គលសាធារណៈវិមជ្ឈការ ត្រូវបានកំណត់តាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមុខងារ ឬឯកទេសមុខងារពោលគឺ ភារកិច្ចរបស់បុគ្គលសាធារណៈវិមជ្ឈការបច្ចេកទេសត្រូវស្ថិតនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធ រដ្ឋបាលស្វ័យត(គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ)។ ឧទាហរណ៍ ភារកិច្ចគ្រប់គ្រងការងារដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវដែក ត្រូវបានប្រគល់ឱ្យក្រុមហ៊ុនជាតិផ្លូវដែក។ ក្រុមហ៊ុននេះគឺជាគ្រឹះស្ថានសាធារណៈដែលទទួលពីរដ្ឋនូវការអនុវត្តវិមជ្ឈការបច្ចេកទេស។

១.៣.២.៥. វិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុ និងសារពើពន្ធ

វិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុ គឺសំដៅដល់ការប្រគល់នូវការទទួលខុសត្រូវ និងអំណាចដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តលើការគ្រប់គ្រង ចាត់ចែង និងប្រើប្រាស់ធនធានរបស់ខ្លួនតាមឆន្ទានុសិទ្ធិដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានម្ចាស់ឆ្នោត។

- វិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុមានសមាសភាគសំខាន់ៗចំនួន៤គឺៈ
  ការប្រគល់មុខងារពីក្រសួង ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិជូនដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឧ. ការប្រគល់មុខងារលើការគ្រប់គ្រងសំរាម និងសំណល់រឹងពីក្រសួងបរិស្ថានដល់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក
- ការប្រគល់ចំណូលពីប្រភពនៅមូលដ្ឋាន (ចំណូលសារពើពន្ធ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ)
- ការផ្ទេរធនធានពីថ្នាក់ជាតិ (មូលនិធិផ្ទេរគ្មានភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌ និងមូលនិធិផ្ទេរមានភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌ) រួមមានៈ មូលនិធិឃុំ សង្កាត់ (CS Fund), មូលនិធិក្រុង ស្រុក(DM Fund), មូលនិធិវិនិយោគសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (SNIF), កញ្ចប់ថវិកាសេវាអនាម័យបរិស្ថាន
- កម្ចីរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលក្នុងបរិបទកម្ពុជា រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យខ្ចីប្រាក់គេទេ ប៉ុន្តែសម្រាប់ជាបទពិសោធន៍របស់ប្រទេសនានា រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ/រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានមានសិទ្ធិខ្ចីប្រាក់ពីប្រភពដទៃដើម្បីយកមកបំពេញតម្រូវការការវិនិយោគរបស់ខ្លួន។[15]

[14] គេហទំព័រ https://www.kampucheathmey.com/kpt-plus/311386 ដកស្រង់ថ្ងៃទី៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២

[15] គេហទំព័រ https://gda.interior.gov.kh/news-kh/what_is_fiscal_decentralization/ ដកស្រង់ថ្ងៃទី៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២

ការទទួលខុសត្រូវខាងសារពើពន្ធ គឺជាធាតុផ្សំមួយយ៉ាងសំខាន់បំផុតនៃវិមជ្ឈការ ពីព្រោះរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានត្រូវ តែមានចំណូលគ្រប់គ្រាន់ (ដែលប្រមូលបាននៅមូលដ្ឋានផ្ទាល់ ឬបញ្ជូនពីរដ្ឋបាលកណ្តាល) ដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្តចំណាយ។ វិមជ្ឈការសារពើពន្ធមានទម្រង់ជាច្រើនដែលអាចត្រូវបានសង្ខេបដូចខាងក្រោម ៖

- ហិរញ្ញប្បទានផ្ទាល់ខ្លួន ឬការទូទាត់ចំណាយតាមការយកថ្លៃពីអ្នកប្រើប្រាស់
- ការពង្រីកចំណូលមូលដ្ឋានតាមរយៈការយកពន្ធអាករ និងការយកថ្លៃដោយប្រយោល
- ការផ្ទេរហិរញ្ញប្បទានដែលមានលក្ខណៈអន្តររដ្ឋបាល
- ការផ្តល់អំណាចក្នុងការខ្ចីហិរញ្ញប្បទានដើម្បីបម្រើមូលដ្ឋាន។

១.៣.២.៦. វិមជ្ឈការនយោបាយ និងប្រជាធិបតេយ្យ

វិមជ្ឈការនយោបាយ ជាការផ្តល់ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទាំងឡាយធ្វើការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាតំណាងពួកគាត់នូវការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចច្រើនជាងមុន ក្នុងការធ្វើការសម្រេចចិត្តជាសាធារណៈ។ ទាំងនេះជាការគាំទ្រឱ្យមានការផ្តាច់ចេញនូវអំណាចប្រមូលផ្តុំនៅថ្នាក់កណ្តាល។ ធ្វើបែបនេះ ដើម្បីធានាបាននូវតុល្យភាព និងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យចម្រុះក្នុងការអនុវត្តនយោបាយ ដើម្បីមានការអភិវឌ្ឍ។ វិមជ្ឈការនយោបាយនេះហើយ ដែលរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមុខងារសាធារណៈលោកមានប្រសាសន៍ថា៖

មានការយល់ដឹងកាន់តែច្រើនឡើងៗទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាថា ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែរួមចំណែកឱ្យកាន់តែខ្លាំងឡើងក្នុងការធ្វើការសម្រេចចិត្តដែលទាក់ទងនឹងកិច្ចការរបស់ពួកគេ។ ក៏មានការយល់ដឹងច្រើនឡើងៗថារដ្ឋាភិបាល និងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលត្រូវតែមានលក្ខណៈទន់ភ្លន់ ព្រមទាំងឆ្លើយតបប្រសើរជាងមុនចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ។

វិមជ្ឈការប្រជាធិបតេយ្យ គឺមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការផ្ទេររដ្ឋបាល សារពើពន្ធ អំណាចនយោបាយ នោះគឺដើម្បីឱ្យវិមជ្ឈការទទួលបានជោគជ័យ។ វិមជ្ឈការប្រជាធិបតេយ្យ គឺជាការពង្រឹងយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្របសម្រួលដំណើរការរៀបចំ និងការអនុវត្តផែនការនៅមូលដ្ឋាន ហើយក៏ជាការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងនឹងសង្គមស៊ីវិល។

១.៣.៣. ប្រៀបធៀបលក្ខណៈខុសគ្នារវាង វិមជ្ឈការ និង វិសហមជ្ឈការ

លក្ខណៈដូចគ្នានិងខុសគ្នារវាង វិមជ្ឈការ និង សហវិមជ្ឈការ

+ **លក្ខណៈដូចគ្នា** រដ្ឋបាលកណ្តាលត្រូវតែចែករំលែកអំណាចរបស់ខ្លួទៅឱ្យរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។

+ **លក្ខណៈខុសគ្នា**

វិមជ្ឈការ

- គោលបំណងធ្វើឱ្យប្រសើរនូវការគ្រប់គ្រងតាមបែបប្រជាធិតេយ្យ និង អភិបាលកិច្ចល្អ នៅថ្នាក់រដ្ឋបាលក្រោមជាតិ

- អង្គភាពធអនុវត្តន៍គឺជានីតិបុគ្គលដោយ ឡែក
- មានកំណាងដែលកើតចេញពីការបោះឆ្នោត
- ធ្វើជាតំណាងឱ្យអ្នកបោះឆ្នោត
- ទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ចំពោះអ្នកបោះឆ្នោត ប្រយោលចំពោះរដ្ឋាភិបាល
- តម្រូវឱ្យមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ
- មានថវិកា ហិរញ្ញវត្ថុ បុគ្គលិកទ្រព្យសម្បត្តិដោយឡែក
- ទទួលអំណាចតាមរយៈការផ្ទេរពីថ្នាក់ជាតិ
- មានភាពជាម្ចាស់ក្នុងការអនុវត្ត។

វិសហមជ្ឈការ

- គោលបំណងដើម្បីបង្វិត ការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋទៅជិតប្រជាពលរដ្ឋ
- អង្គភាពអនុវត្តន៍មិនមែនជានីតិបុគ្គលដោយឡែកពីថ្នាក់ជាតិទេ
- មន្ត្រីអនុវត្តន៍កើតចេញពីការតែងតាំង
- ធ្វើជាតំណាងឱ្យរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ
- ទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ចំពោះរដ្ឋាភិបាល ថ្នាក់ជាតិ
- មិនតម្រូវឱ្យមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ
- ថវិកា ហិរញ្ញវត្ថុ បុគ្គលិកទ្រព្យសម្បត្តិជារបស់ជាតិ
- ទទួលអំណាចតាមរយៈការធ្វើប្រតិភូកម្មពីថ្នាក់ជាតិ
- អនុវត្តន៍ក្នុងនាមស្ថាប័នដែលធ្វើប្រតិភូកម្មឱ្យ។[16]

[16] គេហទំព័រ https://www.khsearch.com/qna/6481 ដកស្រង់ថ្ងៃទី៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២

ជំពូកទី២
ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំកំពែង

ជំពូកទី២
ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំកំពែង

២.១. ប្រវត្តិ និងស្ថានភាពទូទៅ

ឃុំកំពែង ជាឃុំមួយដែលបានកកើតតាំងពីយូរលង់ណាស់មកហើយ ពោលគឺមុនសម័យអាណានិគម បារាំងចូលមកកាន់កាប់ស្រុកខ្មែរមកម្ល៉េះ។ បើតាមការរៀបរាប់របស់អាជ្ញាធរដែនដី ដែលជាមេឃុំ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យក្នុងឃុំបានមានប្រសាសន៍ថា ឃុំកំពែងនេះគ្មានប្រវត្តិជាក់លាក់ទេ គ្រាន់តែដឹងតាមចាស់ៗ ដំណាលតៗគ្នាមកថា ដើមឡើយឃុំកំពែង មាន មនុស្សមួយក្រុមដែលមានលទ្ធភាពមកតាំងទីលំនៅរស់នៅក្នុង ភូមិសាស្រ្តក្នុងសម័យ បុរាណ មុនគេគឺ មានជ្រើសរើសយក ទឹកដីទីតាំងក្បែរមាត់ត្រពាំង លំពែង ព្រោះទីតាំង នេះមានប្រភពទឹកត្រពាំង មួយធំ ទឹកជ្រៅមិនចេះរីងស្ងួត នៅរដូវប្រាំង ហើយនៅជុំវិញត្រពាំងនេះមានដីទួលខ្ពស់ និងដីស្រែវស្សាព័ទ្ធ ជុំវិញងាយស្រួលដល់ ការប្រកបរបរការងារកសិកម្ម ទើបយកទីកន្លែងនេះតាំងជា លំនៅដ្ឋាន។ បើតាមដំណាល តៗគ្នាថា **ត្រពាំងលំពែង** នេះកើតឡើងនៅក្នុងសម័យសង្គ្រាមព្រះបាទ សម្តេច **គម្លង់** ដែលសោយរាជនៅ នគរគោកធ្លក នៃទឹកដីខេត្ត តាកែវ។[17]

ការរៀបរាប់ប៉ុន្មានចំនុចខាងលើនេះ ពុំមានឯកសារណាបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់លាស់ឡើយ គ្រាន់តែជាការ ស្តាប់ ការដំណាលតៗគ្នា ពីមនុស្សចាស់ទុំជំនាន់មួយទៅជំនាន់មួយ និងឈ្មោះទីតាំងតែប៉ុណ្ណោះ បើមាន ការខ្វះខាត ខុសឆ្គងប្រាសចាកពីប្រវត្តិសាស្រ្តខ្មែរ ដែលបុព្វបុរសខ្មែរបានចងក្រង ក៏សូមក្រសួង មន្ទីរ ឬ ស្ថាប័ន ដែលពាក់ព័ន្ធ មេត្តាជួយកែតម្រូវតាមឯកសារប្រវត្តិសាស្រ្តខ្មែរ សម័យកាលខ្មែរបុរាណ ឬមានឯកសារ យោង ច្បាស់លាស់ សូមជួយផ្តល់មកជូនសហគមន៍ឃុំ កំពែងយើងខ្ញុំផង។

ម្យ៉ាងសមិទ្ធិផលនានា ដែលកើតមានឡើងនៅលើទឹកដីឃុំ កំពែង សុទ្ធសឹងតែមានការផ្តួចផ្តើម គំនិត និង ចំណាយធនធានពីអ្នកភូមិ កំពែងធំស្មើ ៩០% ភាគច្រើនអ្នកមានតួនាទីដឹកនាំ មានទ្រព្យសម្បត្តិ ភាគច្រើន គឺនៅភូមិកំពែងធំ ក្នុងសម័យបុរាណ ម្លោះហើយទើបមាននាមឈ្មោះវត្ត សាលារៀន មណ្ឌលសុខ ភាពកំពែង សុទ្ធសឹងតែកសាងនៅលើទឹកដីអ្នកភូមិកំពែង ដឹកនាំធ្វើផ្លូវ ស្ពានលូ អ្នកភូមិកំពែងធំ ជាអ្នក ដឹកនាំ និង ចំណាយធនធានធ្វើទាំងអស់ (ទើបនាមឈ្មោះឃុំនេះ ឈ្មោះថា ឃុំកំពែងរហូតមក)។

[17] សៀវភៅឯកសារស្តីពីប្រវត្តិនៃការកកើត ទឹកដីនិងសមិទ្ធិផលនានាក្នុងឃុំកំពែង ភាគ១

២.១.១. ស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ និងប្រជារាស្ត្រ

ឃុំកំពែងមានទីតាំងស្ថិតនៅប៉ែកខាងត្បូង ឈៀងខាងលិចទីរួមស្រុក ព្រៃកប្បាស មានចម្ងាយ១៨ គ.ម ដែលមានព្រំប្រទល់៖

❖ **ស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ៖**

- ខាងលិច ទល់នឹង ឃុំទ្រា ឃុំជើងគួន ស្រុកសំរោង
- ខាងជើង ទល់នឹង ឃុំព្រៃផ្ដៅ ស្រុកព្រៃកប្បាស
- ខាងកើត ទល់នឹង ឃុំពោធិ៍រំចាក ស្រុកព្រៃកប្បាស
- ខាងត្បូង ទល់នឹង ឃុំពន្លៃ ស្រុកអង្គរបុរី

មានផ្ទៃដីសរុប ២ ៥១០,៦៩ ហិកតា ក្នុងនោះដីស្រែវស្សា ១ ៥១២,១០ ហិកតា និងដីស្រែប្រាំង ៨២៦,១ ហិកតា។ មានភូមិចំនួន ០៩ភូមិ គឺភូមិ ចង្កើប តាមូង កំពែងត្បូង កំពែងធំ តាឡុង ថ្មី ចំណោម ត្រពាំងអង្គ និងភូមិ អង្គជ្រូក។

❖ **ស្ថានភាពប្រជាជន៖**

- ចំនួនគ្រួសារសរុប ២,២២៧ គ្រួសារ
- ប្រជាជនសរុបចំនួន ១០,១១១ នាក់ ក្នុងនោះស្រី ៥,១៣៧ នាក់
- អាយុ១៨ ឆ្នាំឡើងចំនួន ៧,៣៨២ នាក់ ក្នុងនោះស្រី ៣,៩២៥ នាក់
- បានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និងមានឈ្មោះបោះឆ្នោតសរុប ៦៧៦៧ នាក់ក្នុងនោះមានស្រី ៣៥៦៨ នាក់ (គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២១)
- ក្រុមបក្សចំនួន ៤៦៨ ក្រុម
- គ្រួសារបក្សចំនួន ១៧៦៦ គ្រួសារ
- សមាជិកបក្សចំនួន ៥៤២៥ នាក់ក្នុងនោះស្រី ២៩៧៩ នាក់។[18]

២.១.២. ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច

ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៩៥% ប្រកបមុខរបរធ្វើស្រែចម្ការ ក្រោយអំពីការប្រមូលផលស្រូវវស្សារួច កសិករយើង មួយចំនួន បានឆ្លៀតដាំដំណាំផលនុផល ដើម្បីដោះស្រាយជីវភាពរស់នៅបានមួយកម្រិតទៀត។ ក្នុង ១ឆ្នាំ ប្រជាកសិករបានធ្វើស្រែបង្កើនរដូវបានចំនួន ៣ដង ក្នុង ១ឆ្នាំៗ ដោយប្រើប្រាស់ទឹកពីប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងអណ្ដូង។ ក្រៅពីការងារស្រែចម្ការ ពួកគាត់បានចិញ្ចឹមសត្វ លក់ដូរទំនិញតាមផ្ទះខ្លះៗព្រមទាំង ធ្វើការនេសាទបែបលក្ខណៈគ្រួសារ ដើម្បីលើកស្ទួយកំពស់ជីវភាពគ្រួសារ។ ដោយឡែកវិស័យសិប្បកម្មរួមមាន ផលិតទឹក

[18] សន្និបាតបូកសរុប ការងារគណៈកម្មាធិការគណបក្ស និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ រយៈពេល៥ឆ្នាំ ២០១៧-២០២២ ទំព័រ១០

ស្អាត ០៣កន្លែង នៅភូមិចំណោម ភូមិថ្មី និងភូមិកំពែងធំ។ ព្រមទាំងមានសប្បិកម្ម ផលិតអិដ្ឋ ០១កន្លែង នៅភូមិថ្មី។ វិស័យឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម និងទេសចរណ៍គ្មាន។

២.២. ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់រដ្ឋបាលឃុំកំពែង

២.២.១. សមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាឃុំកំពែង

ឃុំបានរៀបចំ និងចាត់តាំងគណៈកម្មការនានា ដើម្បីបម្រើការលើគ្រប់វិស័យ ងាយស្រួលដល់ដំណើរការសេវាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋ ទិសដៅអភិវឌ្ឍភូមិឃុំឱ្យមានការរីកចម្រើន។

សមាសភាពក្រឹប្បាឃុំរួមមាន ចំនួន ០៧រូប មានជាអាទិ៍៖

១.	លោក	**ស៊ិន ញ៉ិល**	មេឃុំ
២.	លោក	**ទេព វុធ**	ជំទប់ទី១
៣.	លោក	**គូ លី**	ជំទប់ទី២
៤.	លោក	**នួន សែ**	ក្រុមប្រឹក្សា
៥.	លោកស្រី	**ជា សុធារី**	ក្រុមប្រឹក្សា
៦.	លោក	**ចៃ សាវឿន**	ក្រុមប្រឹក្សា
៧.	លោក	**ឈាង ស្រ៊**	ក្រុមប្រឹក្សា

ព្រមទាំងមានស្មៀនឃុំ ០១ រូប គឺលោក **បោង សុក្រភិរុណ** និងជំនួយការស្មៀន ០១រូប គឺលោក **ឃិន លន់**។[19] ក្នុងចំណោមសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំកំពែងទាំង ០៧រូប សុទ្ធតែមកពីគណៈបក្សប្រជាជនកម្ពុជា។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំកំពែងអាណត្តិទី៤ បានបង្កើតគណៈកម្មាធិការមួយចំនួនជាជំនួយការរួមមានដូចជា៖

- គណៈកម្មការ គ្រប់គ្រង
- គណៈកម្មការ ផែនការកសាង និងថវិកា
- គណៈកម្មការ ឃោសនាអប់រំ ស្ត្រី និងយេនឌ័រ
- គណៈកម្មការ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់ សង្គម
- គណៈកម្មការ អប់រំ
- គណៈកម្មការ សាសនា។

[19] ប្រកាស លេខ៣៨៥២ ប្រក ស្តីពី ការទទួលស្គាល់សមាសភាពប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មេឃុំ ជំទប់ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នៃឃុំកំពែង ស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ ចុះថ្ងៃ២៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧

២.២.១.១. គណៈកម្មការគ្រប់គ្រង

គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងគម្រោង មានសមាសភាពចំនួន ១៧រូប ដឹកនាំដោយប្រធាន ១រូប គឺលោកមេឃុំ និងអនុប្រធាន ១រូប ជាជំទប់ទី១ រួមទាំងសមាជិកចំនួន ១៤រូបទៀត ក្នុងនោះមានដូចជា សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ចំនួន ៥រូប មេភូមិចំនួន ៩រូប និងស្មៀនឃុំកំពែង ជាលេខាធិការឃុំ។ គណៈកម្មការនេះមានតួនាទី និងភារកិច្ច ដូចជា៖

- **ការរៀបចំគម្រោង**
  - ពិនិត្យ និងអនុម័តផែនការសិក្សាគម្រោង
  - គ្រប់គ្រងចាត់ចែងដំណើរការសិក្សា និងរៀបចំគម្រោង
  - ពិនិត្យ និងអនុម័តសំណើរគម្រោង
- **ការអនុវត្តន៍ផែនការគម្រោង**
  - គ្រប់គ្រង ចាត់ចែងដំណើរការអនុវត្តន៍គម្រោង
  - តាមដានត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍គម្រោង
  - រៀបចំកិច្ចប្រជុំនានា ក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្តន៍គម្រោងដើម្បីពិនិត្យ និងវាយតម្លៃការអនុវត្តន៍គម្រោង។

២.២.១.២. គណៈកម្មការ កសាងផែនការ និងថវិកា

គណៈកម្មការកសាងផែនការ និងថវិកា របស់ឃុំកំពែងមានចំនួន ១៧រូប ដឹកនាំដោយប្រធាន ១រូបជាមេឃុំ និងសមាជិក ១៦រូបទៀត ក្នុងនោះមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ៦រូប មេភូមិ ៩រូប និងស្មៀនឃុំ ១រូបជាលេខាធិការ។ គណៈកម្មការនេះទទួលខុសត្រូវ ជួយមេឃុំក្នុងការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍ កម្មវិធីវិនិយោគ និងរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ របស់ឃុំតាមអភិក្រម ដោយមានការចូលរួមពីគ្រប់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។[20]

២.២.១.២. គណៈកម្មការ ឃោសនាអប់រំ ស្ត្រី និងយេនឌ័រ

គណៈកម្មការឃោសនាអប់រំ ស្ត្រីនិងយេនឌ័រ មានសមាសភាពចំនួន ២០រូបដឹកនាំដោយប្រធាន ១រូប ជាលោកមេឃុំ អនុប្រធាន ១រូបជាជំទប់ទី១ ជនបង្គោលស្ត្រីកុមារ ១រូបជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងស្មៀនឃុំកំពែង ១រូប រួមទាំងសមាជិក ១៦រូបទៀត។ គណៈកម្មការនេះមានតួនាទី និងភារកិច្ចដូចជា៖

- រៀបចំផែនការសកម្មភាព និងថវិកាប្រចាំឆ្នាំដាក់ជូនក្រុមប្រឹក្សាឃុំអនុម័ត ផ្តល់យោបល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ជួយមេឃុំចំពោះការងារពាក់ព័ន្ធកិច្ចការឃោសនាស្ត្រី និងយេឌ័រក្នុងឃុំ
- ជួយមេឃុំ ក្នុងការប្រមូលព័ត៌មាន វិភាគទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងតម្រូវការរបស់យេឌ័រ បញ្ចូលទៅនឹងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ប្រចាំឆ្នាំ

[20] ជួបសម្ភាសផ្ទាល់ជាមួយ លោកមេឃុំ ស៊ិន ញ៉ិល នាថ្ងៃ ទី១៥ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២២ វេលាម៉ោង ២:១៥នាទី រសៀល នៅសាលាឃុំកំពែង

- អប់រំផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យយល់ដឹងអំពីច្បាប់ គោលនយោបាយនានារបស់រដ្ឋ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិនារី បំផុសចលនាលើវិស័យសុខភាព ព្រមទាំងចុះបញ្ជីអត្រានុកូលដ្ឋានជូនទារកទើបកើត
- រៀបចំប្រជុំ ប្រចាំខែ ប្រចាំត្រីមាស ប្រចាំឆមាស និងប្រចាំឆ្នាំ អំពីការរីកចម្រើនរបស់គណៈកម្មការ និងរាយការណ៍ជូនកិច្ចប្រជុំអាណត្តិក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ប្រចាំខែ។

២.២.១.២. គណៈកម្មការ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់ សង្គម

គណៈកម្មការសន្តិសុខមានសមាសភាព ៥៤រូប ដឹកនាំដោយលោកប្រធាន ១រូប ជាមេឃុំ និងលោកមេប៉ុស្តិ៍ ១រូប ជាអនុប្រធាន និងសមាជិកកងកម្លាំងប្រជាការពារទាំង ៩ភូមិចំនួន ៥២រូប។ គណៈកម្មនេះមានតួនាទីរក្សាសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់ក្នុងឃុំទាំងមូល។[21]

២.២.១.២. គណៈកម្មការ អប់រំ

គណៈកម្មការអប់រំមានសមាសភាពចំនួន ១៣រូប រួមមានលោកប្រធាន ១រូបជាមេឃុំ និងអនុប្រធាន ៤រូប ជាលោកនាយកសាលាវិទ្យាល័យកំពែង និងនាយកសាលាបឋមសិក្សាទាំង ៣សាលា។ ព្រមទាំងសមាជិក ៨រូប ក្នុងមាន ៤រូបជានាយករងវិទ្យាល័យកំពែង ៣រូបជានាយករងទាំង៣សាលាបឋម និង ១រូបទៀតជាព្រះគ្រូ **អ៊ួន សុផល** ព្រះចៅអធិការវត្តកំពែង។

២.២.១.២. គណៈកម្មការ សាសនា

គណៈកម្មការសាសនា ដឹកនាំដោយប្រធាន ២រូប ម្នាក់ផ្នែកសាងសង់ ឧបាសក ទៀង ភួង និងម្នាក់ទៀតផ្នែកដឹកនាំគោរពប្រតិបត្តិបែបជំនឿសាសនា លោក អាចារ្យ ស៊ិន ហូ។ ព្រមទាំងមានសមាជិកគណៈកម្មការអាចារ្យចំនួន ៦រូបទៀត។ គណៈកម្មការនេះមានតួនាទី និងភារកិច្ចដូចជា៖

- គ្រប់គ្រងថវិកាវត្ត និងបែងចែកថវិកាដើម្បីសាងសង់កុដិ សាលា ព្រះវិហារ និងគរុភណ្ឌផ្សេងៗរបស់វត្ត
- លោកអាចារ្យមានតួនាទី ដឹកនាំពុទ្ធបរិស័ទ នមស្ការ ព្រះរតនត្រៃនិងទទួលថវិកា ដែលពុទ្ធបរិស័ទចូលរួមដើម្បីកសាងក្នុងទីវត្តអារាម។[22]

[21] សម្ភាសជាមួយ វរសេនីយ៍ត្រី អាត់ ហុងឡេ មេប៉ុស្តិ៍ ឃុំកំពែង នាថ្ងៃទី ១៥ កក្កដា ឆ្នាំ២០២២ វេលាម៉ោង៩:០០ នាទី នៅសាលាវិទ្យាល័យកំពែង

[22] ជួបសម្ភាសផ្ទាល់ជាមួយ លោកព្រឹទ្ធាចារ្យ ទៀង ភួង ប្រធានគណៈកម្មការវត្ត និងជាអតីតចាងហ្វាងសាលាបឋមកំពែង នាថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២២ វេលាម៉ោង ១១:៣០នាទី

២.៣. ការអភិវឌ្ឍរបស់ឃុំកំពែង

២.៣.១. ផែនការអភិវឌ្ឍឃុំ

ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ គឺមានអាណត្តិរយៈពេលប្រាំឆ្នាំ ដូចអាណត្តិក្រុមប្រឹក្សាឃុំដែរ។ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់កំណត់អំពីបញ្ហា តម្រូវការ និងយុទ្ធសាស្ត្រនានា ដើម្បីដោះស្រាយរាល់បញ្ហាទាំងនោះសំដៅឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាជាអាទិភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់។

២.៣.១.១. ការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ ជារដ្ឋបាលដែលនៅដាច់ឆ្ងាយពីរដ្ឋបាលកណ្តាល ប៉ុន្តែជារដ្ឋបាលដែលនៅជិតប្រជាពលរដ្ឋជាងរដ្ឋបាលដទៃទៀតហើយក៏ដឹងច្បាស់អំពីតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជាស្ថានភាពនៅមូលដ្ឋានរបស់ឃុំ សង្កាត់ផងដែរ។ ដូច្នេះ ការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងមូលដ្ឋានរបស់ឃុំកំពែង ត្រូវពឹងផ្អែកលើវិធានការ និងការរៀបចំគម្រោងនានារបស់ឃុំ។

ការរៀបចំ អនុម័ត និងអនុវត្តន៍នូវផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំសង្កាត់ គឺជាភារកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ ហើយគោលបំណងនៃការបង្កើតផែនការអភិវឌ្ឍន៍នេះដើម្បីកំណត់នៅទស្សនៈវិស័យកម្មវិធី និងកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ឃុំសង្កាត់របស់ខ្លួន ដើម្បីបង្កលទ្ធភាពឱ្យមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំសង្កាត់របស់ខ្លួនក្នុងកិច្ចដំណើរការទាំងមូល។

ក្នុងការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវចាត់វិធានការដូចតទៅ៖

- វាយតម្លៃអំពីកំរិតអត្ថិភាពនៃការអភិវឌ្ឍន៍ និងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន
- ប្រមូលផ្តុំសេចក្តីត្រូវការក្នុងឃុំ សង្កាត់និងកំណត់អាទិភាពចំពោះសេចក្តីត្រូវការទាំងនោះ ដោយផ្អែកទីលើធនធានទាំងឡាយដែលឃុំ សង្កាត់មាននិងធនធានដែលទទួលបាន
- រៀបចចំកម្មវិធីដែលអាចឆ្លើយតបនឹងសេចក្តីត្រូវការនានា តាមរយៈការផ្តល់សេវានិងការអភិវឌ្ឍន៍ ហើយកម្មវិធីទាំងនេះត្រូវបញ្ចូលក្នុងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ឃុំ សង្កាត់
- ផ្តល់សេវានិងការអភិវឌ្ឍន៍ អនុលោមទៅតាមថវិការបស់ខ្លួន
- ពិនិត្យ តាមដាននិងវាយតម្លៃចំពោះលទ្ធផលនៃការអនុវត្តន៍ផែនការអភិវឌ្ឍន៍
- ប្រើប្រាស់លទ្ធផលផ្សេងៗ ដើម្បីវាយតម្លៃអំពីកំរិតនៃការអភិវឌ្ឍន៍ថ្មីៗក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន
- ធ្វើសចក្តីរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍន៍ ឃុំសង្កាត់ជូនប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួន។[23]

[23] មាត្រា ៦៣ ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់ ឆ្នាំ២០០១

ក្នុងករណីផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំសង្កាត់ណាមួយ ធ្វើឡើងមិនស្របតាមច្បាប់នោះទេ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃក្រសួងមហាផ្ទៃនឹងធ្វើការណែនាំឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់កែតម្រូវឱ្យបានសមស្របក្នុងកំឡុងពេលយ៉ាងយូរ ៤៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីទទួលច្បាប់ចម្លងនៃផែនការនោះ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ត្រូវធ្វើការកែលម្អផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំឱ្យបានសមស្របតាមការណែនាំរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។[24]

២.៤. ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំ

ឃុំមានគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំបានត្រឹមត្រូវ ព្រមទាំងលើកផែនការអនុវត្ត សាច់ប្រាក់ទៅតាម សកម្មភាពនីមួយៗដែលបានកំណត់រួចជាស្រេច ព្រមទាំងតាមដាន ត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពនីមួយៗ ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានតម្លាភាព។

២.៤.១. ការរៀបចំ និងអនុម័តថវិកាឃុំ

នៅពេលប្រើប្រាស់ថវិកា លើសកម្មភាពនីមួយៗឃុំបានប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា និងគណៈកម្មការឱ្យអនុម័តអ្នកប្រើប្រាស់ថវិកានោះឱ្យបានចំទិសដៅដែលបានកំណត់។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវធានាឱ្យមានការចូលរួមពីសាធារណជនមូលដ្ឋានក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកាតាមរយៈវិធានការទាំងឡាយដូចខាងក្រោម៖

- គំរោងថវិកាត្រូវតែប្រកាសផ្សាយជាសាធារណៈ យ៉ាងតិច២សប្ដាហ៍ មុនពេលកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់
- អង្គប្រជុំរបស់គណៈកម្មាធិការកសាងផែនការ និងថវិកា ត្រូវបើកចំហដល់សាធារណជនដែលចាប់អារម្មណ៍លើការពិនិត្យគំរោងថវិកានេះ
- ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែបានផ្ដល់កាលានុវត្តភាពក្នុងការចូលរួមសម័យប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលសំរេចលើ គំរោងថវិកា
- ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវបង្កើតនូវយន្តការផ្សេងៗ ដើម្បីជំរុញអោយមានការចូលរួមពីសាធារណជន លើកិច្ចការមូលដ្ឋាន។[25]

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវបញ្ជូនគំរោងថវិកាដែលបានអនុម័តរួចទៅអភិបាលខេត្ត ក្រុងអោយបានមុនថ្ងៃទី៥ ខែវិច្ឆកា ដើម្បីបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់។ គំរោងថវិកាត្រូវភ្ជាប់ជាមួយនូវឯកសារពាក់ព័ន្ធដូចខាងក្រោម៖

- របាយការណ៍សង្ខេបស្ដីពីមូលដ្ឋានក្នុងការរៀបចំចំណូល និងចំណាយ ព្រមទាំងគំនិតចូលរួម របស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា

[24] មាត្រា ៦៥ ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់ ឆ្នាំ២០០១

[25] មាត្រា១២ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ឃុំសង្កាត់ ឆ្នាំ ២០០២

- របាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តន៍ថវិកានៃឆ្នាំដំណើរការ
- តារាងសង្ខេប នៃការវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋាន ដែលបានបញ្ចាក់ក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ប្រសិនបើមាន
- កំណត់ហេតុ ស្តីពីកិច្ចប្រជុំ អនុម័តលើគំរោងថវិការបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់។[26]

២.៤.២. ចំណូល និងចំណាយ ថវិកាឃុំ

រាល់ចំណូល និងចំណាយថវិកាឃុំ មានឯកសារគ្រប់គ្រាន់ព្រមទាំងមានវិក័យប័ត្រទូទាត់ត្រឹមត្រូវ ដោយរក្សាទុកជាភ័ស្តុតាងសម្រាប់ក្រុមអធិការកិច្ចរបស់ក្រសួង ពេលចុះមកត្រួតពិនិត្យម្តងៗ។

២.៤.២.១. ប្រាក់ឧបត្ថម្ភប្រចាំខែរបស់សមាជិកក្រឹប្បាឃុំ និងមន្ត្រីភូមិ

យោងតាមអនុក្រឹត្យលេខ ៣៥ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភប្រចាំខែសម្រាប់សមាជិកក្រឹប្បាឃុំ និងមន្ត្រីភូមិនៃឃុំកំពែងដែលត្រូវអនុវត្តន៍ចាប់ពីថ្ងៃ១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២០ បានកំណត់ដូចខាងក្រោមនេះ៖

- មេឃុំ ១,១១០,000 រៀល ក្នុងមួយខែ
- ជំទប់ទី១ និងជំទប់ទី២ (១នាក់) ៨៧0000 រៀល ក្នុងមួយខែ
- សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ៧៦0000 រៀល ក្នុងមួយខែ
- មេភូមិ ៤៣0000 រៀល ក្នុងមួយខែ
- អនុភូមិ ៣១0000 រៀល ក្នុងមួយខែ
- សមាជិកភូមិ ២៨0000 រៀល ក្នុងមួយខែ។

២.៤.២.២. ផ្នែកមូលនិធិឃុំ

- ឆ្នាំ២០១៧ ស្តារប្រឡាយ បានប្រវែង ២១៥0 ម៉ែត្រ អស់ទឹកប្រាក់ ៦៣,៣៧១,0៨៧៛
- ឆ្នាំ២០១៨ ស្តារប្រឡាយ បានប្រវែង ៣២00 ម៉ែត្រ អស់ទឹកប្រាក់ ១0៩,២១៤,៧៩៥៛
- ឆ្នាំ២០១៩ ស្តារប្រឡាយ បានប្រវែង ៣១៥0 ម៉ែត្រ អស់ទឹកប្រាក់ ១0៧,៩៩៧,៦0៧៛
- ឆ្នាំ២០២០ ស្តារប្រឡាយ បានប្រវែង ៣២៥0 ម៉ែត្រ អស់ទឹកប្រាក់ ១២១,៣១៩,៣៧0៛
- ឆ្នាំ២០២១ ស្តារប្រឡាយ បានប្រវែង ២000 ម៉ែត្រ អស់ទឹកប្រាក់ ១00,000,000៛
- ជួសជុលផ្លូវភូមិចំណោម បានប្រវែង ២១៥0 ម៉ែត្រ អស់ទឹកប្រាក់ ១0៧,៩៦២,៩១៧៛
- ឆ្នាំ ២០២២ ជួសជុលផ្លូវភូមិចង្អើប បានប្រវែង ១000 មែត្រ អស់ទឹកប្រាក់ ២៤,000,000៛។

[26] មាត្រា១៣ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ឃុំសង្កាត់ ឆ្នាំ ២00២

២.៤.២.៣. កិច្ចសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា (អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល)

❖ **វិទ្យាស្ថានតេជោសែនពហុបច្ចេកទេសតេជោសែន តាកែវ**

វគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលខ្លីៗរួមមានៈ

- ផលិតជី អ៊ី អឹម
- ផលិតសាប៊ូ លាងចាន
- ពេទ្យសត្វ
- ជួសជុលម៉ាស៊ីនត្រជាក់
- ធ្វើដំណាប់ផ្លែឈើ
- ផលិត សៀង
- ផលិត ឆៃប៉ូវផ្អែម
- ចិញ្ចឹម ត្រី
- វគ្គបង្រៀនផ្សិត។

❖ **អង្គការ VCRO**

- ស្ពារស្រះភូមិត្រពាំងអង្គ =១៩០០$
- គ្រួសារចិញ្ចឹមមាន់ ២០គ្រួសារ = ១៣០០$
- បង្គន់ ៤ ភូមិ ២៨ បង្គន់ = ១៦៨០$
- អាហាររូបករណ៍សិស្ស ៥៥ នាក់ =១៣៧៥$
- ចែកកង់មិត្តអប់រំមិត្ត ១០ គ្រឿង = ៥០០$
- ក្រុមមិត្តអប់រំមិត្ត១១ ដង = ៥៥០$
- យុវជនរៀនជំនាញ ៤នាក់ = ៨០០$
- យុទ្ធនាការប្រមូលសិស្សចូលរៀន ២វគ្គ = ៣០០$
- កែលំអរសាលាបឋមសិក្សាត្រពាំងអង្គ = ៥០០$
- យុទ្ធនាការសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ ២វគ្គ = ១២០$
- សិក្ខាសាលាវិទ្យាល័យ កំពែង
- គ្រួសារគំរូកសិកម្ម ៣គ្រួសារ = ៤២០$

សរុបរួម = ៩,៤៥៥$។[27]

[27] សន្និបាតបូកសរុប ការងារគណៈកម្មាធិការគណបក្ស និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ រយៈពេល៥ឆ្នាំ ២០១៧-២០២២ ទំព័រ១១

២.៤.៣. ប្រព័ន្ធទូទាត់ គណនេយ្យ

គណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាកិច្ចបញ្ជីការរាល់ចំណូល ចំណាយនៅក្នុងប្រព័ន្ធគណនេយ្យ។ ហើយអ្នកដែលមានភារកិច្ចអនុវត្តន៍គណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ គឺគណនេយ្យនៅរតនាគារខេត្តតាកែវ។[28]

គណនេយ្យថវិកា គឺចាការតាមដាន និងរាយការណ៍អំពីការអនុវត្តចំណូល ចំណាយនិងថវិកាដែលមានអនុម័ត។ អ្នកដែលមានភារកិច្ចក្នុងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តគណនេយ្យថវិកាគឺលោក ស៊ិន ញ៉ិល ដែលជាមេឃុំ នៃឃុំកំពែង។[29]

ប្រព័ន្ធគណនេយ្យឃុំ សង្កាត់ត្រូវបំរើដល់គោលបំណងទាំងឡាយដូចខាងក្រោមៈ

- បញ្ជីការរាល់ប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំសង្កាត់
- ធ្វើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុជាក់ស្តែងឱ្យទាន់ពេលវេលា ដែលអាចជាកម្មវត្ថុសម្រាក់ការត្រួតពិនិត្យ និងផ្ទៀងផ្ទាត់
- ផ្តល់មូលដ្ឋានសម្រាប់តាមដានការអនុវត្តន៍ថវិការបស់ឃុំសង្កាត់។[30]

២.៥. បញ្ហាប្រឈម

ដោយចុះអង្កេតផ្ទាល់នៅមូលដ្ឋានឃុំ ដើម្បីស្វែងយល់ពីស្ថានភាពរបស់ឃុំ ទទួលបានឯកសារមួយចំនួនដែលទាក់ទងទៅតាមបញ្ហានីមួយៗ ព្រមជាមួយនឹងការជួបសម្ភាសព័ត៌មានជាមួយអាជ្ញាធរឃុំ និងប្រជាពលរដ្ឋនៅទីនោះ យើងសង្កេតឃើញមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនដែលបង្កឱ្យមានការរាំងស្ទះការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំរួមមានៈ

២.៥.១. ផ្នែកអប់រំ

យើងដឹងហើយថា វិស័យអប់រំ គឺជាកត្តាមួយដ៏ចម្បងក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សង្គមជាតិ ព្រោះវិស័យអប់រំជាថ្នាលក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស ឱ្យទៅជាធនធានមួយដែលអាចអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិឱ្យកាន់តែរីកចម្រើន។ ដោយឡែក វិស័យអប់រំនៅក្នុងឃុំកំពែងមានភាពល្អប្រសើរហើយ ប៉ុន្តែក៏នៅមានចំណុចចន្លោះប្រហោងមួយចំនួនតូច ជាក់ស្តែងឃុំមានសាលារៀន ៤កន្លែងគឺ វិទ្យាល័យកំពែង សាលាបឋមសិក្សាកំពែង សាលាបឋមសិក្សាចំណោម និងសាលាបឋមសិក្សាត្រពាំងអង្គ។ ដោយសារតែកង្វះនូវសាលារៀន ហើយ

[28] មាត្រា ២៦ នៃស្តីពីច្បាប់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឃុំសង្កាត់ ឆ្នាំ២០០២
[29] មាត្រា ២៧ នៃស្តីពីច្បាប់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឃុំសង្កាត់ ឆ្នាំ២០០២
[30] មាត្រា ២៤ នៃស្តីពីច្បាប់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឃុំសង្កាត់ ឆ្នាំ២០០២

កំណើនសិស្សពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំមានការកើនឡើង ជាហេតុធ្វើឱ្យថ្នាក់រៀនក៏ដូចជា សាលារៀនមានលក្ខណៈចង្អៀត បង្កភាពចន្លោះប្រហោងក្នុងការផ្តល់ចំណេះដល់សិស្សានុសិស្ស។[31]

២.៥.២. ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច

ឃុំមានស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ឃុំដូចជា កសិកម្ម មានផ្ទៃដីបង្ករបង្កើនផលក្នុងមួយឆ្នាំធ្វើបានពីររដូវវស្សា និងប្រាំង និងអាចធ្វើស្រូវបង្កើនរដូវបានមួយចំនួនធំ ចំពោះដីដែលមានប្រភពទឹក ដែលអាចស្រោចស្រពបាន។ ចំពោះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ឃុំមានទំនប់ពីរ កន្លែង មានព្រែកប្រឡាយ ផ្លូវគមនាគមន៍ គាត់ពីភូមិមួយទៅភូមិមួយ សម្រាប់ធ្វើ ចរាចរណ៍ទៅវិញទៅមក ទៅទីផ្សារបាន។

ទន្ទឹមនិងនោះឃុំមានបញ្ហាលំបាកដូចជា ខ្វះ បច្ចេកទេសកសិកម្ម ដីស្រែពុំសូវមានជីជាតិ ខ្វះពូជស្រូវមានទិន្នផលខ្ពស់ ប្រឡាយ ព្រែក ទំនប់ សឹករិចរិល ពុំអាចស្តុកទឹកស្រោចស្រពផ្ទៃដីស្រែបាន ខ្វះស្ថានីយ៍បូមទឹកស្រះ ចិញ្ចឹមត្រីតាមគ្រួសារ គ្មាន ផ្លូវគមនាគមន៍ ក្រហេងក្រហូង មិនទាន់បានក្រាលគ្រួសក្រហមឬកំទេចថ្មអោយបានគ្រប់ទីកន្លែងនៅឡើយ ទន្ទឹមនិងនោះ ឃុំនៅមានបញ្ហាជួបប្រទះពេល រាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់ធ្វើអោយសន្ទូងស្វិតនៅលើផ្ទៃដីមួយចំនួន ដែលគ្មានប្រភពទឹកស្រោចស្រព និងធ្វើអោយ សន្ទូង លិចខូចដោយគ្រោះមហន្តរាយទឹកជំនន់ម្តងៗ។[32]

២.៥.៣. ផ្នែកសង្គមកិច្ច

ការអប់រំក្នុងឃុំមាន សាលារៀនបីកន្លែង ពីថ្នាក់បឋមរហូតដល់វិទ្យាល័យ សម្រាប់ជាថ្នាលបណ្តុះបណ្តាលនូវ ចំណេះវិជ្ជា ដល់សិស្សានុសិស្ស លើផ្នែកធនធានមនុស្ស។

សុខាភិបាល ក្នុងឃុំមានមណ្ឌលសុខភាពមួយកន្លែង ដែលអាចផ្សព្វផ្សាយ អប់រំសុខភាពអនាម័យយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំង ការពារ ព្យាបាល និងកាត់បន្ថយនូវជម្ងឺផ្សេងៗមួយចំនួនធំដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំ។

សាសនា មានវត្តចំនួនបី កន្លែងសម្រាប់ជាទីសក្ការៈនិងគោរពធ្វើពិធីបុណ្យផ្សេងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ទៅតាមច្បាប់ព្រះពុទ្ធសាសនា។

ទន្ទឹមនិងនោះនៅមានខ្វះខាតសាលារៀន មិនទាន់មានគ្រប់ចំនួននៃតម្រូវការសិស្សកើនឡើង។ សុខាភិបាលនៅមានកំរិតទាប ខ្វះថ្នាំ ខ្វះបង្គន់អនាម័យ ខ្វះលូដោះទឹកកខ្វក់ក្នុងភូមិ។

[31] ជួបសម្ភាសផ្ទាល់ជាមួយ លោកនាយកវិទ្យាល័យកំពែង ស៊ូ ធី និងលោកនាយករង អោ ភ័ណ្ឌ នាថ្ងៃទី ១៥ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២២ វេលាម៉ោង១០:៣០នាទីព្រឹក នៅវិទ្យាល័យកំពែង

[32] ជួបសម្ភាសផ្ទាល់ជាមួយ លោកមេឃុំ ស៊ិន ញ៉ិល នាថ្ងៃ ទី១៥ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២២ វេលាម៉ោង ២:៣០នាទី រសៀល នៅសាលាឃុំកំពែង

២.៥.៤. ផ្នែកធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន

នៅក្នុងឃុំមានបឹង អូ និងទំនប់ អាងទឹកដែលជាប្រភពទឹកស្រោចស្រព និងមច្ឆាជាតិរស់នៅ ជាមួយគ្នានេះដែរ ឃុំបានផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំមានការយល់ដឹង ពីការចូលរួមថែរក្សា ធនធានធម្មជាតិដែលមានរួមចំណែក លើកស្ទួយកំរិតជីវភាពរស់នៅ របស់គាត់អោយមានភាពជឿនលឿនប្រសើរជាងមុន។

ទន្ទឹមនិងនោះនៅជួបបញ្ហាលំបាកខ្វះខាតការយល់ដឹងពីច្បាប់ជលផល និងបរិស្ថាន ជាហេតុធ្វើអោយមានការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ និងការប្រើប្រាស់ថ្នាំពុល ជាហេតុធ្វើអោយប៉ះពាល់បរិស្ថាន។

២.៥.៥. សេវាកម្មរដ្ឋបាលសន្តិសុខ

ក្នុងផ្នែកនេះឃុំបានផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈលិខិតបទដ្ឋាននានា និងការងារអត្រានុកូលដ្ឋានឱ្យបានយល់ដឹងក្នុងមូលដ្ឋាន ហើយមានសន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់ល្អ និងមានការទប់ស្កាត់បាននូវអំពើចោរកម្ម និងអំពើហឹង្សាក្រុមក្មេងស្ទាវ ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ល្បែងស៊ីសង និងមានកិច្ចការពារកុមារពីការរំលោភ និងការជួញដូរកុមារ។

ទន្ទឹមនិងនេះ ក្នុងមូលដ្ឋាននៅមានចំណុច ខ្វះខាតដូចជា មានអំពើហឹង្សាក្នុងគ្រួសារ មិនទាន់យល់ដឹងពីការគោរពសិទ្ធិគ្នា ក្រុមក្មេងពាលនៅមានបង្កបញ្ហាខ្លះៗ ល្បែងស៊ីសងនៅមានតិចតួច បញ្ហាទាំងអស់នេះជាការលំបាកដល់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ដែលត្រូវទប់ស្កាត់ ដោះស្រាយនិងផ្សព្វផ្សាយអោយបានយល់ឱ្យបានដឹង។[33]

២.៥.៦. យេនឌ័រ

បច្ចុប្បន្ននេះ នៅក្នុងមូលដ្ឋានមានស្ត្រីចូលរួមក្នុងការដឹកនាំភូមិឃុំជាមួយគ្នានោះស្ត្រីមានសិទ្ធិចូលរួមបញ្ចេញមតិយោបល់និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ហើយក៏ទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍ សមស្របពីសង្គមស្ត្រីមានសិទ្ធិសេរីភាពពេញលេញ ក្នុងការរស់នៅនិងប្រកបការងារ ដោយមានការពារដោយច្បាប់។

ជាមួយគ្នានេះដែរស្ត្រីជួបនូវបញ្ហាខ្លះៗ មួយចំនួនទទួលរងគ្រោះពីការធ្វើបាបដោយបុរស រំលោភទៅលើផ្លូវកាយនិងផ្លូវចិត្ត និងមិនទាន់ផ្តល់បាន សមភាព រវាងបុរសស្ត្រី ទៅតាមគោលការណ៍នៅឡើយ។[34]

ស្របជាមួយគ្នានេះផងដែរ ចំពោះបញ្ហាទាំងអស់ខាងលើ រាជរដ្ឋបាល ជាពិសេសអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងឃុំកំពែងបាននឹងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់ និងខិតខំប្រឹងប្រែងបំពេញនៅចន្លោះខ្វះដោយបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់លើការអភិវឌ្ឍលើផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ គមនាគមន៍ផ្សេងៗ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងឃុំកពែងទាំងមូល។ ចំពោះវិស័យផ្សេងៗទៀតដូចជា វិស័យសុខាភិបាល ការសិក្សាអប់រំ សន្តិសុខសុវត្ថិភាព យេនឌ័រ និងវិស័យផ្សេងៗជាច្រើនទៀតក៏ត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ និងអភិវឌ្ឍជាបន្តបន្ទាប់ដើម្បីបំពេញតម្រូវការសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងឃុំកំពែងនោះផងដែរ។

---

[33] សម្ភាសផ្ទាល់ជាមួយ លោក ទេព វុធ ជំទប់ទី១ នាថ្ងៃ ទី១៥ កក្កដា ឆ្នាំ២០២២ វេលាម៉ោង ៣:០នាទី រសៀល នៅសាលាឃុំ កំពែង

[34] សៀវភៅផែនការរំកិល ៥ឆ្នាំ របស់ឃុំកំពែង

២.៦. ដំណោះស្រាយ

២.៦.១. ការពង្រឹងវិស័យកសិកម្ម

ដោយឃុំកំពែង ជាឃុំដែលពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្ម ដូច្នេះបញ្ហាដីធ្លីគឺជាបញ្ហាចំបងមួយដែលមានសំខាន់សម្រាប់រដ្ឋបាលឃុំយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការដោះស្រាយ ហើយដើម្បីដោះស្រាយនៅរាល់បញ្ហា ដែលមានកើតមានដោយអាជ្ញាធរឃុំទទួលបានជំនួយពីមន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានរៀបចំបណ្តុះបណ្តាលលើបច្ចេកទេសដាំដុះស្រូវវស្សា ព្រមទាំងវិធានការការពារការបំផ្លាញពីសត្វល្អិត រួមទាំងការជ្រើសរើសពូជស្រូវពូជដំណាំផ្សេងៗដល់ប្រជាកសិករ។ ដោយឡែក សម្រាប់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ អាជ្ញាធរឃុំក៏បានខិតខំស្វែងរកប្រភពធនធានពីបណ្តាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក និងប្រភពពីថ្នាក់ជាតិបន្ថែម តាមរយៈការជួបប្រជុំលើកសំណូមពរពីតម្រូវការរបស់ឃុំកំពែងថ្នាក់ស្រុក និងថ្នាក់ខេត្ត ដើម្បីធ្វើការសាងសង់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពសម្រាប់បម្រើដល់វិស័យកសិកម្មរបស់ឃុំឱ្យការរីកចម្រើនកាន់តែខ្លាំង។

២.៦.២. ការថែទាំសេវាសុខាភិបាល និងបរិស្ថាន

ចំពោះការលើកកម្ពស់សេវាសុខាភិបាលនៅឃុំកំពែង ត្រូវចាប់ផ្តើមពីការជួយផ្គត់ផ្គង់សម្ភារៈ និងថ្នាំពេទ្យឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ដល់មណ្ឌលសុខភាពពីសំណាក់មន្ទីរសុខាភិបាល និងណែនាំដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ឱ្យកែប្រែទម្លាប់សម្រាលកូនដោយឆ្មប ឱ្យមកប្រើសេវាពេទ្យឆ្មបដែលធានាសុវត្ថិភាពជាមួយបុគ្គលិកក្រសួងសុខាភិបាលដែលមានជំនាញច្បាស់លាស់ រួមទាំងការចាក់វ៉ាក់សាំងដល់កុមារគ្រប់រូបដែលរស់នៅក្នុងមូលដ្ឋាន។ ដោយឡែកបញ្ហាដែលទាក់ទងជាមួយនឹងប្រជាពលរដ្ឋដែលមានផ្ទុកមេរោគអេដស៍ កុមារកំព្រាក្រោមអាយុ១៨ឆ្នាំ ជនពិការ ឃុំមានគោលការណ៍សហការជាមួយអង្គការ ស្ថាប័ន ដែលពាក់ព័ន្ធឱ្យជួយស្តារលទ្ធភាពរាងកាយជនពិការ បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ កម្មវិធីអាហាររូបត្ថម្ភ អប់រំ សុខភាពបន្តពូជ សុខភាពមាតា និងកុមារ លុបបំបាត់មូលហេតុដែលបណ្តាលឱ្យមានជម្ងឺ ចាត់វិធានការបង្ការ និងផ្តល់ការព្យាបាលដែលចាំបាច់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ប្រការមួយទៀតនោះ គឺការសម្អាតបរិស្ថាន ដោយអាជ្ញាធរឃុំ គួរតែខិតខំបន្តបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមដល់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យយល់ដឹងពីការរក្សាអនាម័យក្នុងការរស់នៅ ក្រោមពាក្យស្លោក ហូបស្អាត ផឹកស្អាត រស់នៅស្អាត ព្រមទាំងការទុកដាក់សំណល់ផ្សេងៗឱ្យមានរបៀបរៀបរយ និងវិធីបង្ការទប់ស្កាត់ជម្ងឺកូវិដ១៩ ដើម្បីសុខមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងមូល ពិសេសកុមារ និងចាស់ជរា។

២.៦.៣. ការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ

ដើម្បីជំរុញឱ្យការអប់រំនៅក្នុងឃុំកំពែង មានប្រសិទ្ធិភាព និងឆ្លើយតបបានទៅនឹងតម្រូវការរបស់សិស្ស និងគ្រូបង្រៀនរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិដែលមានក្រសួងអប់រំ យុវជននិងកីឡា ព្រមទាំងមន្ទីរជម្រុះរបស់ខ្លួននៅក្នុងខេត្តតាកែវ និងការិយាល័យអប់រំ យុវជននិងកីឡាស្រុកព្រៃកប្បាស គប្បីពិនិត្យលទ្ធភាពផ្តល់ថវិកា ឬស្វែងរក

ជំនួយ ដើម្បីកសាងវិទ្យាល័យមួយមាននៅក្នុងឃុំកំពែងសម្រាប់សិស្សានុសិស្ស និងគ្រូបង្រៀនងាយស្រួលធ្វើដំណើរទៅសាលារៀន និងកាត់បន្ថយពេលវេលាក្នុងការធ្វើដំណើរ។ បន្ថែមពីនេះការលើកទឹកចិត្តគ្រូបង្រៀនតាមរយៈការបង្កើនប្រាក់បៀវត្សរ៍ ប្រាក់លើកទឹកចិត្តឬប្រាក់ឧបត្ថម្ភផ្សេងៗដែលជាកត្តាមួយជំរុញឱ្យគ្រូបង្រៀនមានកម្លាំងចិត្តនិងកម្លាំងកាយក្នុងការផ្តល់ចំណេះដឹងដល់សិស្សគ្រប់រូបនៅក្នុងឃុំកំពែងនេះផងដែរ។ លើសពីនេះឃុំកំពែងបានសហការជាមួយស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធបង្កើតមេតេយ្យសហគមន៍ និងមេតយ្យរដ្ឋនៅក្នុងភូមិនានាដែលចំនុះឃុំកំពែង។ ជាពិសេសរដ្ឋបាលឃុំកំពែងក៏បានចូលរួមកាត់បន្ថយការចំនាយរបស់សិស្សក្រីក្រតាមរយៈការផ្តល់អាហាររូបករណ៍ (ថ្នាក់បឋម ថ្នាក់មធ្យមសិក្សា) ពង្រឹងនិងកំណត់មុខសញ្ញាឱ្យបាលច្បាស់ល្អជាងមុនសម្រាប់កម្មវិធីផ្តល់អាហារពេលព្រឹកនៅបឋមសិក្សា និងកម្មវិធីលើកទឹកចិត្តដល់ថ្នាក់ទី៧ ដល់ទី៩។ កាត់បន្ថយអក្ខរជនឱ្យនៅកម្រិតទាបបំផុត និងឈានទៅបំបាត់នាពេលខាងមុខ តាមរយៈការធ្វើកិច្ចសហការជាមួយការិយាល័យអប់រំស្រុកព្រៃកប្បាស និងមន្ទីរអប់រំខេត្តតាកែវ និងដៃគូពាក់ព័ន្ធនានា ក្នុងការបង្កើតថ្នាក់អក្ខរកម្មពិព្រោះភាពអវិជ្ជមាននៃប្រជាជនជាឧបសគ្គសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជីវភាពគ្រួសារ និងសង្គមជាតិ។

២.៦.៤. ការរក្សាសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម

ផ្អែកតាមអនុសាសន៍របស់ប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ចំពោះការងារសន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គមរដ្ឋបាលឃុំកំពែងបាន អនុវត្តន៍តាមសេចក្តីណែនាំ លេខ ០២០ របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃស្តីពីការអនុវត្តគោលនយោបាយ ភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ដោយអនុវត្តន៍ជាប្រចាំ។ សកម្មភាពទាំងនេះ មានការគាំទ្រពីក្រសួងមហាផ្ទៃស្នងការនគរបាលខេត្តតាកែវ អធិការដ្ឋាននរគបាលស្រុកព្រៃកប្បាស ប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលឃុំកំពែង គណៈនគរបាលឯកភាពឃុំកំពែង ហើយបានផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយពីច្បាប់របស់រដ្ឋ និងគោលនយោបាយគឺធ្វើយ៉ាងណាឱ្យឃុំកំពែង ភូមិចំណុះក្លាយជាមូលដ្ឋានដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិដូចខាងក្រោមនេះ៖

- គ្មានសកម្មភាពលួច ឆក់ ប្លន់គ្រប់ប្រភេទ
- គ្មានការផលិត ការចែកចាយនិងប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- គ្មានអំពើអនាចារ ការជួញដូរស្ត្រីកុមារ និងអំពើហឹង្សាក្នុងគ្រួសារ
- គ្មានក្មេងទំនើង
- គ្មានការលេងល្បែងស៊ីសងខុសច្បាប់ ការប្រើប្រាស់អាវុធខុសច្បាប់គ្រប់ប្រភេទ
- គ្មានគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍
- គ្មានគ្រោះថ្នាក់ដោយសារយុទ្ធភ័ណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ
- មានវិធានការទប់ស្កាត់ គ្រប់គ្រង និងឆ្លើយតបចំពោះគ្រោះមហន្តរាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

- គ្មានការត្រួតពិនិត្យខុសច្បាប់។

២.៧. ទិសដៅអនាគត

២.៧.១. ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច

បន្ទាប់ពីការអនុវត្តការងារផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច អាណត្តិទី៤ ឆ្នាំ២០១៩ រដ្ឋបាលឃុំកំពែងមានយុទ្ធសាស្ត្រការងារសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០មានដូចខាងក្រោមៈ

- ស្តារប្រព័ន្ធស្រោចស្រព
- ជួសជុលផ្លូវលំ
- បង្កើនមុខរបរ
- បង្កើនទិន្នផលស្រូវ
- បង្កើននិងពង្រឹងការដាំ និងថែរក្សាព្រៃឈើ
- កាត់បន្ថយជម្ងឺសត្វគោ។

២.៧.២. ផ្នែកសង្គមកិច្ច និងសន្តិសុខ

ប្រជាពលរដ្ឋឃុំកំពែងនៅឆ្នាំ ២០០០ មានទឹកប្រើប្រាស់ និងមានសេវាកម្មសុខាភិបាលអប់រំកាត់បន្ថយជម្ងឺផ្សេងៗ ក្នុងភូមិស្អាតល្អ មានបន្ទប់សិក្សាធ្វើអោយមានកំរិតជីវភាពធូរស្រាលជាងឆ្នាំមុនៗព្រមទាំងបានកាត់បន្ថយនូវភាពអាណាធិបតេយ្យ និងមានសន្តិសុខល្អប្រសើរជាងឆ្នាំកន្លងមក។ យុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ឆ្នាំ២០២០មានដូចជាៈ

- បង្កើនការប្រើប្រាស់ទឹកស្អាត
- លើកស្ទួយសេវាកម្មអប់រំសុខភាព
- លើកកម្ពស់វិស័យអប់រំ
- បង្កើនការយល់ដឹងពីច្បាប់ភូមិបាល។

២.៧.៣. ផ្នែកធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន

នៅឆ្នាំ២០០៩ ក្នុងឃុំកំពែងប្រជាពលរដ្ឋមានយល់ដឹង និងការចូលរួមគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិបរិស្ថានបានល្អប្រសើរជាងឆ្នាំមុនៗតាមយុទ្ធសាស្ត្របង្កើនការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន។[35]

[35] សៀវភៅ ផែនការរំកិល ៥ឆ្នាំរបស់ឃុំកំពែង

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

សរុបសេចក្តីមកតាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវខាងលើនេះ បង្ហាញឱ្យឃើញថា ឃុំសង្កាត់ជានីតិបុគ្គលសាធារណៈ។ កាលណានិយាយអំពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគឺសំដៅដល់ការគ្រប់គ្រងនៅក្នុងមូលដ្ឋានបានដល់ឃុំសង្កាត់ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទាំងមូល ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំសង្កាត់ស្របតាមគោលនយោបាយបែបវិមជ្ឈការ ដែលអំណាចនេះបានមកពីការបោះឆ្នោតជាសកលដោយសេរី ត្រឹមត្រូវ យុត្តិធម៌ និងតម្លាភាពប្រកបដោយសុទិដ្ឋិនិយមមិនមានការបង្ខិតបង្ខំពីបុគ្គលឬបក្សពួកណាមួយគឺចេញពីចេតនា និងឆន្ទៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋយ៉ាងពិតប្រាកដ។ ក្នុងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំកំពែងនេះផងដែរ រយៈពេល៥ឆ្នាំកន្លងទៅអាជ្ញាធរឃុំសង្កាត់បានខិតខំប្រឹងប្រែងបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ក្នុងការធានាការពារសន្តិសុខសុវត្ថិភាពសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម និងយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់តាមកម្មវិធីនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលនិងទិសដៅរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃសម្រេចបានគួរជាទីមោទកភាព។ ជាពិសេសក្នុងការលើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈបានល្អប្រសើរជាក់ស្តែង ឃុំកំពែង ជានីតិបុគ្គលសាធារណៈដែលមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់បំផុត គឺបំរើកិច្ចការងារក្នុងមូលដ្ឋានសម្រាប់ជាផលប្រយោជន៍ទូទៅរបស់ឃុំ រដ្ឋបាលឃុំតែងគិតគូពីសុខទុក្ខរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយមានកិច្ចប្រជុំគណកម្មការនានា របស់ក្រុមប្រឹក្សា ឃុំសង្កាត់ ដើម្បីលើកឡើងនូវផែនការ និងរិះរកឱ្យឃើញពីបញ្ហាមូលហេតុនៃបញ្ហា តម្រូវការចាំបាច់ បញ្ហាអាទិភាព និងបញ្ហាបន្ទាប់បន្សំ ការខិតខំទាំងអស់នេះសម្រេចបាននូវលទ្ធផលគួរជាទីពេញចិត្ត ព្រោះសកម្មភាពទាំងឡាយដែលបានដាក់ចេញ សុទ្ធតែបានបំពេញទោះបីមានសកម្មភាពខ្លះ សម្រេចបានដោយផ្នែកក៏ដោយ។

អនុសាសន៍

អនុសាសន៍

ក្រោយពីបានសិក្សា ទាំងទ្រឹស្តីនិងការចុះកម្មសិក្សាផ្ទាល់មានការសម្ភាសផ្ទាល់ជាមួយ មន្ត្រីថ្នាក់ក្រោមជាតិជាច្រើនរូប មានលោកមេឃុំជាដើម។ ខ្ញុំឃើញថាអាជ្ញាធរក្នុងឃុំកំពែងបានចូលរួមចំណែកក្នុងការបំរើប្រជាជនយ៉ាងចិត្តទុកដាក់ប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌ ដូចម្តាយមើលថៃរក្សាកូនប្រុសស្រី ប្រជាជនក្នុងឃុំកំពែងទាំងមូលរស់នៅប្រកបដោយ សុភមង្គលមិនសូវមានក្មេងទំនើង គ្រឿងញៀន និងមនុស្សដែលសង្គមស្អប់ខ្ពើម ពុំសូវមានឡើយ។ ក្នុងឃុំទាំងមូលប្រជាជនរស់តាមបែបទាន់សម័យ ក៏ប៉ុន្តែអ្វីដែលខ្ញុំចង់ផ្តល់ជាសំណូមពរមួយចំនួនជូននោះគឺៈ

- សាលាឃុំមានសភាពចាស់បន្តិច ហើយបើសិនជាអាច គួរសាងសង់ថ្មីបើមានថវិកា
- មណ្ឌលសុខភាពគួរតែពង្រីកឱ្យបានធំបន្តិច ព្រោះប្រជាជនមានកំណើនកើនពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ
- ចំពោះផលដំណាំ អាជ្ញាធរគួរតែមានវិធានការអប់រំប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីកាត់បន្ថយ ឬហាមមិនឱ្យប្រើប្រាស់សារធាតុគីមី ក្នុងការដាំដំណាំហូបឬលក់ដូរក្នុងសហគមន៍
- អាជ្ញាធរឃុំ អាចប្រជុំប្រជាជន ពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋអំពីការរស់នៅក្នុងមូលដ្ឋានឱ្យយល់ដឹងអំពីអនាម័យ និងបរិស្ថានស្អាត មានការហាមប្រាណមិនឱ្យបោះចោលសំរាមតាមទីសាធារណៈ មានវត្តអារាម សាលារៀនជាដើម។ ជាពិសេសជាងនេះទៅទៀត ពន្យល់ប្រជាជនឱ្យយល់ពីការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវិដ-១៩ ដើម្បី សុខមាលភាពរបស់ប្រជាជនក្នុងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ។ ប្រទេសជាតិគង់វង្សបាន ដោយសារមានប្រជាជនជាស្នូល

សូមរាជរដ្ឋាភិបាលក៏ដូចជា អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់មេត្តាពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនិងអភិបាលកិច្ចល្អៗមានការបំរើសេវាសាធារណៈជូនប្រជាជន ឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរដូចប្រទេសជឿនលឿនមួយចំនួនដូចជា សហរដ្ឋអាមេរិក បារាំង អូស្ត្រាលី ជប៉ុន សិង្ហបុរី កូរ៉េខាងត្បូងជាដើម។ ដើម្បីឱ្យប្រជាជនមានភាពកក់ក្តៅក្នុងចិត្ត ជាពិសេសផ្នែកសីលធម៌ គ្រូពេទ្យ គ្រូបង្រៀន អាជ្ញាធរ ភូមិឃុំ និងផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាជាដើម។ ដើម្បីឱ្យប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូល មានការរីកចម្រើនដូចប្រទេសបច្ចឹមលោកដែលរស់ប្រកបដោយសុភមង្គលនិងសុខសន្តិភាពជាអង្វែងតរៀងទៅ។

ឯកសារយោង

ឯកសារយោង

១. ច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជានៃព្រះរាជាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ១៩៩៣
- ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ឆ្នាំ២០០១
- ច្បាប់ស្តីពីការប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឃុំ សង្កាត់ ឆ្នាំ២០០២
- ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលខេត្ត-ក្រុង-ខណ្ឌ
- ប្រកាសលេខ៣៨៥២ ប្រក ស្តីពីការទទួលស្គាល់សមាសភាពប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មេឃុំ ជំទប់ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នៃឃុំកំពែង ស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ
- វចនានុក្រមសម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត

២. សៀវភៅនៃឯកសារ

- សៀវភៅនីតិរដ្ឋបាលទូទៅ លំនាំដើម លោកគ្រូ អុង ចំរើន
- បទបង្ហាញស្តីអំពី នីតិរដ្ឋធម្មនុញ្ញ លោក ប្រាក់ វស្មី
- សៀវភៅនីតិរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឈុន ណារ៉េត ឆ្នាំ ២០១៦
- ក្រសួងអប់រំ យុវជននិងកីឡា : សិក្សាសង្គមថ្នាក់ទី៩ ភ្នំពេញគ្រឹះស្ថានបោះពុម្ព និងចែកផ្សាយ
- ឯក ឆេងហួរ នីតិមូលដ្ឋានស្វយ័តបោះពុម្ពឆ្នាំ ២០០៣
- លោក ឆេនដ៏ល័រ (Chandler) និងលោក ប្លាណូ (Plano), វចនានុក្រមរដ្ឋបាលសាធារណៈបោះពុម្ពឆ្នាំ១៩៩៨
- សៀវភៅ ប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលកម្ពុជា កៅ មុយថង
- សៀវភៅឯកសារស្តីពីប្រវត្តិនៃការកកើត ទឹកដី និងសមិទ្ធិផលនានាក្នុងឃុំ កំពែងភាគ១
- សន្និបាតបូកសរុប ការងារគណៈកម្មាធិការគណបក្សនិងក្រុមប្រឹក្សាឃុំរយៈពេល៥ឆ្នាំ ២០១៧-២០២២
- សៀវភៅផែនការរំកិល៥ ឆ្នាំរបស់ឃុំកំពែង។

៣. គេហទំព័រ

- គេហទំព័រ https://shares0621.blogspot.com/2018/08/blog-post_30.html
- គេហទំព័រ https://shares0621.blogspot.com/2018/08/blog-post_30.html
- គេហទំព័រ https://shares0621.blogspot.com/2018/08/blog-post_30.html
- គេហទំព័រ https://gda.interior.gov.kh/news-kh/what_is_fiscal_decentralization/
- គេហទំព័រ https://www.khsearch.com/qna/6481

ឧបសម្ព័ន្ធ

មាតិកាឧបសម្ព័ន្ធ

១. ឧបសម្ព័ន្ធរូបភាព

- ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ ផែនទីខេត្តតាកែវ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ផែនទីស្រុកនៃខេត្តតាកែវ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ផែនទីឃុំកំពែង ស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ រូបភាពថតជាមួយមេឃុំ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំកំពែង

២. ឧបសម្ព័ន្ធគតិយុត្តិ

- ច្បាប់ស្តីពី ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់ ឆ្នាំ២០០១ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០១
- អនុក្រឹត្យស្តីពីលេខ អនក្រ.បក ស្តីពី ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ឃុំសង្កាត់ ចុះថ្ងៃទី២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០២
- ប្រកាសលេខ៣៨៥២ប្រក ស្តីពី ការទទួលស្គាល់សមាសភាពប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មេឃុំ ជំទប់និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នៃឃុំកំពែង ស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២

ឧបសម្ព័ន្ធរូបភាព

ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ ផែនទីខេត្តតាកែវ

ខេត្តតាកែវ

១០- ខេត្ត តាកែវ

ផ្ទៃដី៖ *៣ ៥៦៣ គម²* ***ប្រជាជន៖*** *៨៤៤ ៩០៦ នាក់*

ក្រុងដូនកែវ៖ *៤១ ៣៨៣ នាក់* **ចំនួនស្រុក៖** *៩* **ចំនួនឃុំ៖** *៩៧*

ចំនួនភូមិ៖១ *១១៧***ដង់ស៊ីតេប្រជាជន**(មនុស្ស/គម²)**៖**២៣៧នាក់

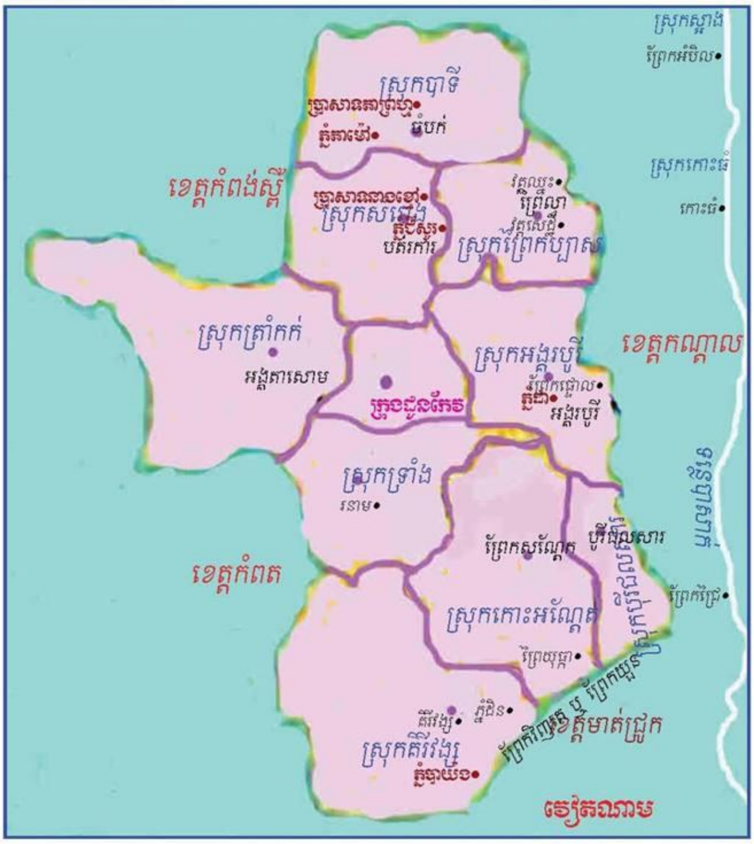

ខេត្តតាកែវស្ថិតនៅប៉ែកខាងត្បូងនៃប្រទេស មានព្រំប្រទល់ខាងកើតជាប់ខេត្តកណ្ដាល ខាងលិច ជាប់ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ខេត្តកំពត និង ខាងត្បូងជាប់ប្រទេសវៀតណាម។

អង្គរបុរី*ជាក្រុងមួយនៃ****នគរនោកធ្លក****ព្រះរាជាណាចក្រខ្មែរកើតនៅសតវត្សរ៍ទី១-៦។*

ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ផែនទីស្រុកព្រៃកប្បាស

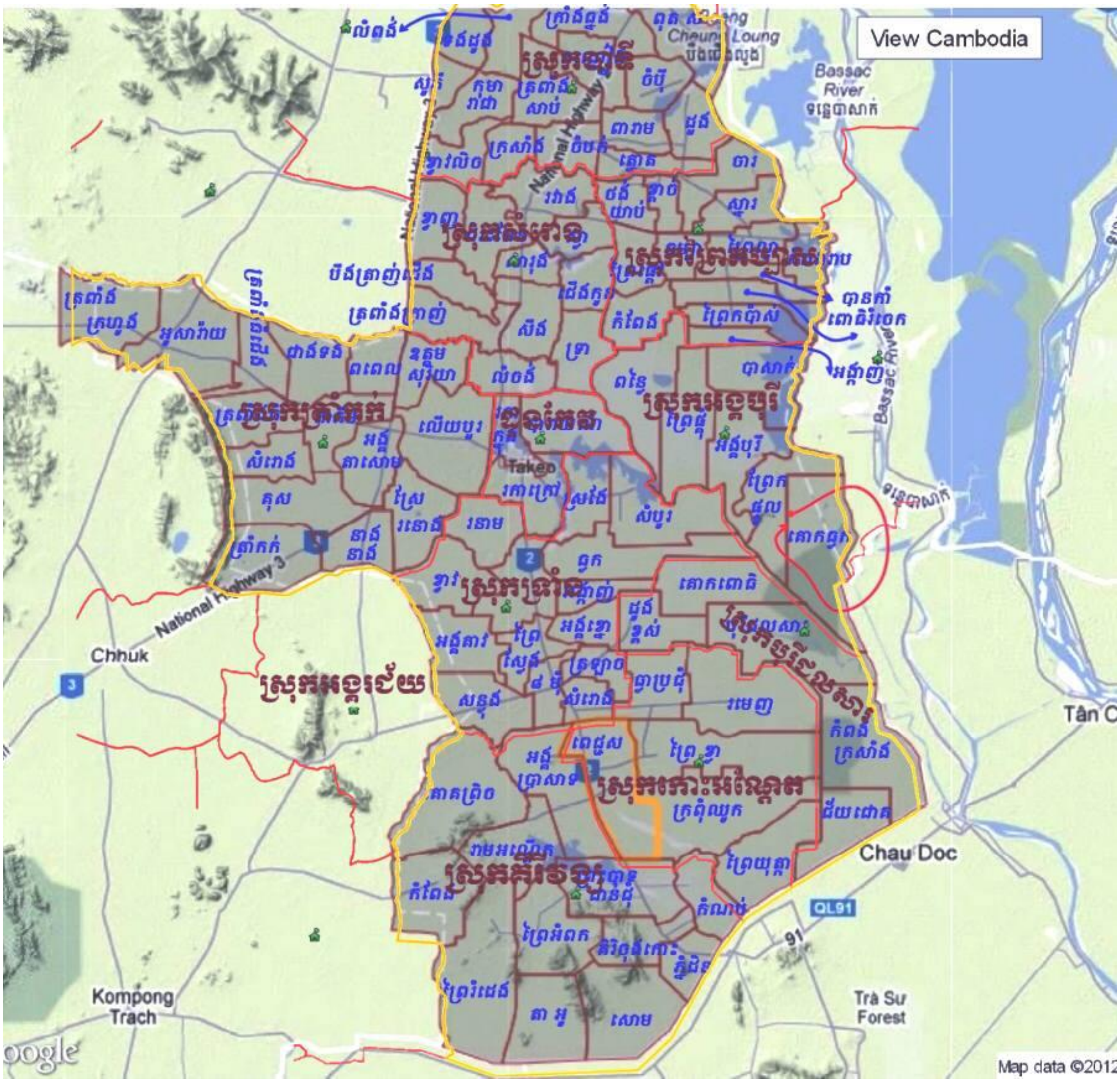

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ដីស្រែចំការឃុំកំពែង

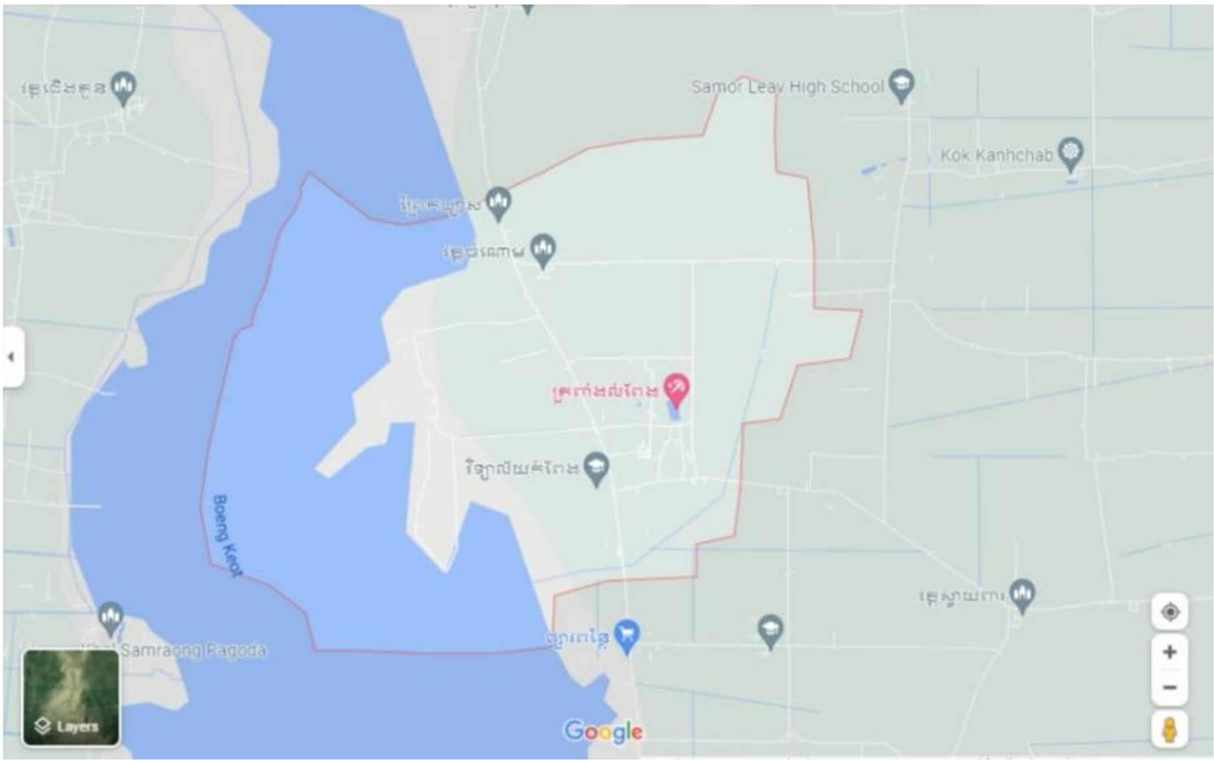

ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ រូបភាពថតជាមួយមេឃុំ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំកំពែង

ឧបសម្ព័ន្ធគតិយុត្ត

នស / រកម / ០៣០១ / ០៥

ព្រះរាជក្រម

យើង

ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ
រាជហរិវង្ស ឧភតោសុជាត វិសុទ្ធិពង្ស អគ្គមហាបុរសរតន៍
និករោត្តម ធម្មិកមហារាជាធិរាជ បរមនាថ បរមបពិត្រ
ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣៩៩/០១ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៩៩ដែលប្រកាសឱ្យប្រើជាផ្លូវការនូវច្បាប់ធម្មនុញ្ញ ស្តីពីវិសោធនកម្មមាត្រា ១១ ១២ ១៣ ១៨ ២២ ២៤ ២៦ ២៨ ៣០ ៣៤ ៥១ ៩០ ៩១ ៩៣ និងមាត្រាទាំងឡាយនៃជំពូកទី ៨ ដល់ជំពូកទី ១៤នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១១៩៨/៧២ ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម /០១៩៦/០៨ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងមហាផ្ទៃ
- តាមសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលស្នើសុំ ពីសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី និង ពីសហរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

ប្រកាសអោយប្រើ

ច្បាប់ស្តីពី ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី ១២ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០១ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គលើកទី ៥ នីតិកាលទី ២ ហើយដែលព្រឹទ្ធសភាបានអនុម័តយល់ស្របតាមលើទំរង់ និង គតិនៃច្បាប់នេះទាំងស្រុង កាលពីថ្ងៃទី០១ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០១ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គលើក ទី៤ នីតិកាលទី ១ ព្រមទាំងត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ប្រកាសថាស្របនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ តាមសេចក្តីសម្រេចលេខ ០៤១/ ០០៣ / ២០០១ កបធ.ច ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០១ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅ : ៚

ច្បាប់

ស្តីពី

ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល

ឃុំ សង្កាត់

ជំពូកទី ១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.-

ច្បាប់នេះមានគោលដៅកំណត់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ទាំងអស់ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាតាមនយោបាយវិមជ្ឈការ ។

មាត្រា ២.-

ឃុំ សង្កាត់ជានីតិបុគ្គល ។

មាត្រា ៣.-

ប្រព័ន្ធនៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានត្រូវអនុវត្តនៅថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៤.-

អំណាចដឹកនាំនិងគ្រប់គ្រងឃុំ សង្កាត់បានមកដោយការបោះឆ្នោតជាទូទៅជាសកល ដោយសេរី ត្រឹមត្រូវនិងយុត្តិធម៌ ដោយស្មើភាព ដោយចំពោះ ដោយសម្ងាត់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃឃុំ សង្កាត់នីមួយៗ ។

មាត្រា ៥.-

ឃុំ សង្កាត់គ្រប់គ្រងកិច្ចការមូលដ្ឋានក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួនដោយផ្អែកទៅតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ព្រះរាជក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ ប្រកាសនិងលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ។

អំណាចបញ្ញត្តិ អំណាចប្រតិបត្តិក្នុងការគ្រប់គ្រងមូលដ្ឋានត្រូវផ្តល់ឱ្យឃុំ សង្កាត់ ហើយអំណាចនេះត្រូវអនុវត្តស្របទៅតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ព្រះរាជក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ ប្រកាស និងលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ។

មាត្រា ៦.-

ការបង្កើត ការលុបចោល ការកែប្រែព្រំប្រទល់និងការប្តូរឈ្មោះរបស់ឃុំ សង្កាត់ ក្នុងករណីមិនប៉ះពាល់ដល់ព្រំប្រទល់របស់ខេត្ត ក្រុងពាក់ព័ន្ធ ត្រូវសម្រេចដោយអនុក្រឹត្យតាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

ក្នុងករណីដែលមានការប៉ះពាល់ដល់ព្រំប្រទល់របស់ខេត្ត ក្រុងពាក់ព័ន្ធ ការបង្កើត ការលុបចោល ការកែប្រែព្រំប្រទល់និងការប្តូរឈ្មោះរបស់ឃុំ សង្កាត់ ត្រូវរ៉ុ.

សំរេចដោយព្រះរាជក្រឹត្យតាមសំណើរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ផ្អែកលើសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

មាត្រា ៧.-

កាលបើមានផលវិបាកណាមួយកើតឡើង ក្រោយពេលដែលឃុំ សង្កាត់ ត្រូវបានបង្កើត លុបចោលឬកែសម្រួល រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចេញប្រកាសដើម្បីដោះស្រាយផលវិបាកនោះស្របតាមច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន ។

មាត្រា ៨.-

ឃុំ សង្កាត់ណាដែលមិនអាចដំណើរការរៀបចំបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់បានដោយករណីប្រធានសក្តិ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ជូនរដ្ឋសភា។

បន្ទាប់ពីបានរាយការណ៍ជូនរដ្ឋសភារួចហើយ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវចាត់ឱ្យក្រសួងមហាផ្ទៃរៀបចំគ្រប់គ្រងឃុំ សង្កាត់ទាំងនោះជាបណ្តោះអាសន្ន ហើយការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ទាំងនោះនឹងត្រូវដំណើរការ នៅពេលស្ថានការណ៍ឃុំ សង្កាត់ទាំងនេះមានប្រក្រតីភាពឡើងវិញ ។

ជំពូកទី ២
ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ៩.-

ឃុំ សង្កាត់នីមួយៗត្រូវមានក្រុមប្រឹក្សាមួយហៅថាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ជាអង្គការតំណាងប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន និងមានបេសកកម្មបំរើផលប្រយោជន៍ទូទៅក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១០.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវជ្រើសរើសឡើងតាមការបោះឆ្នោត ដោយប្រជាពលរដ្ឋនៃឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនស្របទៅតាមនីតិវិធីដែលកំណត់ដោយច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។ល។

មាត្រា ១១.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់មានអាណត្តិ ៥ឆ្នាំ ហើយត្រូវផុតកំណត់នៅពេលដែលមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ថ្មីចូលកាន់តំណែង ។

ក្នុងតំណាក់កាលអន្តរកាលនេះ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលផុតអាណត្តិមានភារកិច្ចសំរួលកិច្ចការប្រចាំថ្ងៃតែប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ១២.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់មានសមាជិកចំនួនពី ៥ ទៅ ១១រូប ផ្អែកតាមប្រជាសាស្ត្រនិងភូមិសាស្ត្ររបស់ខ្លួន ។

ចំនួនជាក់ស្តែងនៃសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាតាមឃុំ សង្កាត់នីមួយៗត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យតាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

ចំនួនសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលបានកំណត់រួចហើយ អាចធ្វើការផ្លាស់ប្តូរបានដោយអនុក្រឹត្យ តាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ អាស្រ័យដោយការផ្លាស់ប្តូរនៃប្រជាសាស្ត្រនិងភូមិសាស្ត្រ ។

សមាជិកបន្ថែមនៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវជ្រើសរើសតាមនីតិវិធីដូចសមាជិកដទៃទៀតដែរ ។

មាត្រា ១៣.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវមានប្រធានម្នាក់ហៅថាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់មានភារកិច្ច :

- ធ្វើជាអធិបតីក្នុងសម័យប្រជុំនានារបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន
- ធានាឱ្យមានកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ យ៉ាងតិចឱ្យបានមួយដងក្នុងមួយខែ
- ធានាឱ្យសម័យប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនដំណើរការបានត្រឹមត្រូវទៅតាមវិធាននិងបទបញ្ជាដូចបានចែងក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់និងបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២៣ នៃច្បាប់នេះ
- រក្សារបៀបរៀបរយនិងសណ្តាប់ធ្នាប់ក្នុងពេលប្រជុំ ។ល។

មាត្រា ១៤.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទដែលមានសិទ្ធិនិងមានបំណងឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវបំពេញល័ក្ខខ័ណ្ឌសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម :

- មានសញ្ជាតិខ្មែរពីកំណើត
- ចេះអាននិងសរសេរអក្សរខ្មែរ
- បានចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតក្នុងឃុំ សង្កាត់ដែលខ្លួនមានបំណងឈរឈ្មោះ
- មានអាយុយ៉ាងតិច ២៥ឆ្នាំ គិតមកទល់ថ្ងៃបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
- មានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់តាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលកំណត់ដោយច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ១៥.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសឡើងទៅតាមប្រព័ន្ធសមាមាត្រ ។

មាត្រា ១៦.-

សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវបាត់បង់សមាជិកភាពរបស់ខ្លួនទៅតាមករណីណាមួយក្នុងចំណោមករណីដូចខាងក្រោម :

- សាមីខ្លួនទទួលមរណភាព
- សាមីខ្លួនបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈដោយមានលិខិតបញ្ជាក់ពីក្រសួងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច
- សាមីខ្លួនសុំលាលែងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
- សាមីខ្លួនត្រូវតុលាការផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពីបទឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិមណាមួយ
- សមាជិកត្រូវបានបណ្តេញចេញដោយប្រព្រឹត្តផ្ទុយនឹងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ តាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៨៤នៃច្បាប់នេះ ៕ុ

- ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ទាំងមូលត្រូវរំសាយ

- សាមីខ្លួនបាត់បង់សមាជិកភាពពីគណបក្សនយោបាយរបស់ខ្លួន ។

កាលបើសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ណាមួយត្រូវបាត់បង់សមាជិកភាព ត្រូវជ្រើសរើសបេក្ខជនដែលមានឈ្មោះបន្ទាប់តាមលេខរៀងក្នុងបញ្ជីបេក្ខជនជាមួយមកជំនួសដោយមិនបាច់បោះឆ្នោតឡើងវិញឡើយ ។

មាត្រា ១៧.-

ត្រូវរៀបចំធ្វើការបោះឆ្នោតឡើងវិញក្នុងរយៈពេល ១២០ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ដើម្បីធ្វើការជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ក្នុងករណីណាមួយដូចខាងក្រោម :

- ឃុំ សង្កាត់ដែលបង្កើតថ្មីតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានចែងក្នុងមាត្រា ៦ នៃច្បាប់នេះ

- ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវរំសាយចោលតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានចែងក្នុងមាត្រា ៥៧ និងមាត្រា ៥៨ នៃច្បាប់នេះ ។

ការបោះឆ្នោតឡើងវិញដូចមានចែងខាងលើនេះត្រូវបាត់ចែងធ្វើឡើង អនុលោមទៅតាមបែបបទនិងនីតិវិធីដែលបានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលកើតឡើងដោយការបោះឆ្នោតឡើងវិញខាងលើនេះមានអាណត្តិស្មើនឹងអាណត្តិដែលនៅសល់របស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ការបោះឆ្នោតឡើងវិញមិនត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើឡើយ ប្រសិនបើអាណត្តិដែលនៅសល់របស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មានរយៈពេលមិនលើសពី ១៨០ថ្ងៃ ។

ក្នុងរយៈពេលនេះ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវតែងតាំងសមាសភាពនិងកំណត់អំពីសមត្ថកិច្ច របៀបរបបដឹកនាំគ្រប់គ្រងឃុំ សង្កាត់នោះ រហូតដល់មានការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នាអាណត្តិបន្ទាប់ ។

មាត្រា ១៨.-

ការកែប្រែព្រំប្រទល់របស់ឃុំ សង្កាត់ណាមួយអាចប្រព្រឹត្តបានតែក្នុងករណីដែលការកែប្រែនោះ ពុំបណ្តាលឱ្យផ្លាស់ប្តូរដល់ចំនួនសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលបានជាប់ឆ្នោត ។ល។

ការបង្កើតឃុំ សង្កាត់ថ្មីណាមួយអាចប្រព្រឹត្តបានតែក្នុងករណីដែលការបង្កើតនោះពុំបណ្តាលឱ្យមានផ្លាស់ប្តូរដល់ចំនួនសមាជិកក្រុមប្រឹក្សានៃឃុំ សង្កាត់ដែលពាក់ព័ន្ធ ។

ក្នុងករណីឃុំ សង្កាត់ដែលត្រូវបង្កើតថ្មី ដែលត្រូវលុបចោល ដែលត្រូវកែប្រែព្រំប្រទល់ ហើយបណ្តាលឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរដល់ចំនួនសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលបានជាប់ឆ្នោត ការបង្កើត ការលុបចោល ការកែប្រែព្រំប្រទល់ ត្រូវចូលជាធរមានសំរាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ អាណត្តិបន្ទាប់ ។

មាត្រា ១៩.-

ក្នុងអំឡុងពេល ១៥ថ្ងៃ ក្រោយពីការប្រកាសលទ្ធផលជាផ្លូវការនៃការបោះឆ្នោត ត្រូវចាត់ឱ្យមានការប្រជុំជាលើកដំបូងនៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ក្រោមអធិបតីភាពមន្ត្រីម្នាក់ដែលចាត់តាំងដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ដើម្បីប្រកាសសុពលភាពសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់និងប្រកាសឈ្មោះប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ជំទប់និងចៅសង្កាត់រង ។

មាត្រា ២០.-

មុនចាប់ផ្តើមការងារ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នីមួយៗត្រូវរៀបចំនិងអនុម័តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដើម្បីកំណត់នូវវិធានទាំងឡាយសំរាប់អង្គប្រជុំនិងរបៀបរបបធ្វើការងាររបស់ខ្លួន ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចេញសេចក្តីណែនាំអំពីគោលការណ៍នានាសំរាប់ជាមូលដ្ឋានដល់ការរៀបចំបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងខាងលើនេះ ។

មាត្រា ២១.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើការប្រជុំយ៉ាងតិចណាស់ចំនួនមួយដងក្នុងមួយខែ ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវប្រជុំក្នុងសាលាឃុំ ឬសាលាសង្កាត់របស់ខ្លួន ឬក្នុងករណីចាំបាច់អធិបតីនៃអង្គប្រជុំអាចជ្រើសរើសយកទីកន្លែងណាមួយក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនដើម្បីប្រជុំ ។ល។

មាត្រា ២២.-

ការប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ នឹងយកជាការបាន លុះត្រាតែមានចំនួនលើសពីពាក់កណ្ដាលនៃសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ទាំងមូលចូលរួម ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើការបោះឆ្នោតអនុម័តដោយសម្លេងភាគច្រើនដាច់ខាតនៃសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាទាំងមូល ដើម្បីសំរេចបញ្ហាណាមួយដូចខាងក្រោម :

- អនុម័តលើគំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់
- អនុម័តលើគំរោងថវិកាឃុំ សង្កាត់
- កំណត់តម្លៃសារពើពន្ធមូលដ្ឋាន មិនមែនសារពើពន្ធមូលដ្ឋាននិងកំរៃសេវាផ្សេងៗ
- អនុម័តបទបញ្ញត្តិក្នុងនិងដីកាឃុំ សង្កាត់
- កិច្ចការផ្សេងៗទៀតដែលកំណត់ដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

ក្នុងពេលអនុម័ត ប្រសិនបើមានសំឡេងឆ្នោតស្មើគ្នា សម្លេងរបស់អធិបតីនៃអង្គប្រជុំមានឧត្តមានុភាព ។

មាត្រា ២៣.-

ការប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវធ្វើជាសាធារណៈនិងមានលក្ខណៈប្រជាធិបតេយ្យ ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អាចប្រជុំជាសម្ងាត់បាន ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចេញសេចក្ដីណែនាំអំពីរបៀបរបបប្រជុំខាងលើនេះ ។

មាត្រា ២៤.-

សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មានសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិក្នុងអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់រូបណាក៏ដោយ មិនអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ចាប់ខ្លួន ឃាត់ខ្លួន ឬឃុំខ្លួនដោយហេតុពីបានសំដែងយោបល់ ឬបញ្ចេញមតិក្នុងអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់បានឡើយ ។ ៳.

ជំពូកទី ៣
រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ២៥.-

រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ត្រូវដឹកនាំគ្រប់គ្រងដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវមានប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ។

មាត្រា ២៦.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់មានអ្នកជំនួយការដូចខាងក្រោម :

ចំពោះមេឃុំ អ្នកជំនួយការមានពីររូប :

-ជំទប់ទី ១ មួយរូប

-ជំទប់ទី ២ មួយរូប ។

ចំពោះចៅសង្កាត់ អ្នកជំនួយការមានពីររូប :

-ចៅសង្កាត់រងទី ១ មួយរូប

-ចៅសង្កាត់រងទី ២ មួយរូប ។

មាត្រា ២៧.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់មានសិទ្ធិចាត់តាំងគណៈកម្មាធិការនានាដើម្បីផ្តល់យោបល់ និងជួយកិច្ចការនានាតាមការចាំបាច់ ។

គណៈកម្មាធិការខាងលើនេះអាចយកសមាជិកណាម្នាក់ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ឱ្យធ្វើជាប្រធានក៏បាន ឬអាចយកប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតណាម្នាក់ក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ក្រៅពីសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឱ្យធ្វើជាប្រធានក៏បាន ។

មាត្រា ២៨.-

ឃុំ សង្កាត់ត្រូវមានបុគ្គលិកក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋបាលនៃក្រសួងមហាផ្ទៃមួយរូបធ្វើជាស្មៀនឃុំ សង្កាត់ ។

ស្មៀនឃុំ សង្កាត់តែងតាំងដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃដែលមានភារកិច្ចជួយកិច្ចការឃុំ សង្កាត់ និងធានានិរន្តរភាពកិច្ចការរដ្ឋបាលក្នុងឃុំ សង្កាត់ ។ល។

ស្មៀនឃុំ សង្កាត់ត្រូវផ្លាស់ប្តូរក្នុងករណីមានសំណើរបស់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ អនុលោមតាមការសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ២៩.-

ឃុំ សង្កាត់អាចជ្រើសរើសបុគ្គលិកក្រៅក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋដើម្បីជួយកិច្ចការរបស់ខ្លួន តាមសេចក្តីត្រូវការនិងការចាំបាច់នៃការងារនិងតាមសេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ក្នុងអាណត្តិ ហើយអាចបន្តការងារតាមការសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អាណត្តិបន្ទាប់ ។

មាត្រា ៣០.-

ក្នុងគោលដៅលើកកំពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងឃុំ សង្កាត់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នីមួយៗត្រូវរៀបចំជ្រើសរើសឱ្យមានមេភូមិម្នាក់ សំរាប់ភូមិនីមួយៗ ចំណុះឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។

មេភូមិត្រូវរៀបចំចាត់តាំងឱ្យមានអនុប្រធានមួយរូបនិងសមាជិកមួយរូបជាជំនួយការ ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចេញសេចក្តីណែនាំអំពីបែបបទនីតិវិធីនៃការជ្រើសរើសមេភូមិ ការចូលកាន់តំណែង ការផ្លាស់ប្តូរមេភូមិនិងការតែងតាំងជំនួយការមេភូមិ ។

មាត្រា ៣១.-

មេភូមិមានភារកិច្ច :

- អនុវត្តនូវភារកិច្ចដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ឬមេឃុំ ចៅសង្កាត់ប្រគល់ឱ្យដើម្បីធានាសន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមក្នុងភូមិ
- ផ្តល់យោបល់ដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អំពីបញ្ហានានាដែលទាក់ទងដល់ផលប្រយោជន៍ក្នុងភូមិរបស់ខ្លួន
- ស្នើសុំយោបល់ទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ដើម្បីចាត់ចែងនិងសម្របសម្រួលកិច្ចការនៅក្នុងភូមិរបស់ខ្លួន ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចេញសេចក្តីណែនាំបន្ថែមអំពីរបៀបរបបធ្វើការងារនិងភារកិច្ចរបស់ភូមិឱ្យបានសមស្រប ។ល។

មាត្រា ៣២.-

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវជ្រើសរើសចេញពីបេក្ខជនលេខរៀងលើគេបង្អស់នៃបញ្ជីបេក្ខជនដែលបានទទួលសម្លេងឆ្នោតច្រើនជាងគេបង្អស់ ។

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់មានអាណត្តិស្មើនឹងអាណត្តិរបស់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៣៣.-

ជំទប់ទី ១ ចៅសង្កាត់រងទី ១ ត្រូវជ្រើសរើសចេញពីបេក្ខជនដែលមានឈ្មោះលេខរៀងលើគេនៃបញ្ជីបេក្ខជនដែលបានទទួលសម្លេងឆ្នោតលំដាប់ទី ២ ។

ជំទប់ទី ២ ចៅសង្កាត់រងទី ២ ត្រូវជ្រើសរើសចេញពីបេក្ខជនដែលមានឈ្មោះលេខរៀងលើគេនៃបញ្ជីបេក្ខជនដែលបានទទួលសម្លេងឆ្នោតលំដាប់ទី ៣ ។

មាត្រា ៣៤.-

ក្នុងករណីដែលលទ្ធផលជាផ្លូវការនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ណាបានផ្តល់សម្លេងគាំទ្រដល់បញ្ជីបេក្ខជនតែមួយដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិទទួលបានអាសនៈទាំងអស់ក្នុងក្រុមប្រឹក្សា ត្រូវជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាពីក្នុងបញ្ជីតែមួយនោះឱ្យទទួលតំណែងជាមេឃុំ ឬចៅសង្កាត់ ជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ ជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ។

មាត្រា ៣៥.-

ក្នុងករណីដែលលទ្ធផលជាផ្លូវការនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ណាបានផ្តល់សម្លេងគាំទ្រដល់បញ្ជីបេក្ខជនតែពីរដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិទទួលបានអាសនៈក្នុងក្រុមប្រឹក្សា ត្រូវជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាជាបេក្ខជន ដែលមានឈ្មោះលេខរៀងបន្ទាប់ពីបេក្ខជនដែលមានឈ្មោះលេខរៀងលំដាប់លើគេបង្អស់នៃបញ្ជីដែលបានទទួលសម្លេងឆ្នោតគាំទ្រលំដាប់ទីមួយ ឱ្យទទួលតំណែងជាជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ និងជ្រើសរើសយកសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ជាបេក្ខជនដែលមានឈ្មោះលេខរៀងលើគេបង្អស់ នៃបញ្ជីដែលបានទទួលសម្លេងគាំទ្រលំដាប់ទី ២ ឱ្យទទួលតំណែងជាជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ។ ល។

មាត្រា ៣៦.-

តំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវបាត់បង់ក្នុងករណីសាមីខ្លួនបាត់បង់សមាជិកភាពក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់តាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ១ មាត្រា ១៦នៃច្បាប់នេះ ។

មាត្រា ៣៧.-

មុខតំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មុខតំណែងមេឃុំ ចៅសង្កាត់និងមុខតំណែងជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ កាលបើមុខតំណែងណាមួយត្រូវបាត់បង់ មុខតំណែងទាំងអស់ខាងលើរបស់ជននោះក៏ត្រូវបានបាត់បង់ព្រមពេលជាមួយគ្នាដែរ ។

ក្នុងករណីខាងលើនេះ ត្រូវជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលមានឈ្មោះតាមលេខរៀងបន្ទាប់នៅក្នុងបញ្ជីរួមជាមួយអតីតប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ដែលបានបាត់បង់ពីមុខតំណែងនោះ ឱ្យទទួលបន្តតំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់និងត្រូវជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាថ្មី ជំនួសកន្លែងដែលទំនេរតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ២ មាត្រា ១៦នៃច្បាប់នេះ ។

ក្នុងករណីដែលបញ្ជីបេក្ខជនត្រូវកាន់កាប់តំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់អស់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ចេញពីក្នុងបញ្ជីបេក្ខជនជាមួយ ផ្អែកតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ២ មាត្រា ១៦ នៃច្បាប់នេះនិងបាត់ឱ្យសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារូបនេះទទួលបន្តតំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់ជំនួសប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់ដែលបានបាត់បង់ពីមុខតំណែង ។

ផ្អែកតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌខាងលើនេះ ការបាត់បង់ពីមុខតំណែងនិងការទទួលតំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវធ្វើដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ ១៤ថ្ងៃ ។

មាត្រា ៣៨.-

តំណែងជាជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ តំណែងជាជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ត្រូវបាត់បង់ពីមុខតំណែង ក្នុងករណីដែលសាមីខ្លួនបាត់បង់សមាជិកភាពក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ សង្កាត់តាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ១ មាត្រា ១៦នៃច្បាប់នេះ ។ល។

ក្នុងករណីតំណែងជាជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ តំណែងជាជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ត្រូវបានបាត់បង់ មុខតំណែងជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់របស់ជននោះក៏ត្រូវបានបាត់បង់ព្រមពេលជាមួយគ្នាដែរ ។

ក្នុងករណីខាងលើនេះ ត្រូវជ្រើសរើសយកសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ជាបេក្ខជនដែលមានឈ្មោះតាមលេខរៀងបន្ទាប់នៃបញ្ជីបេក្ខជនរួមជាមួយជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ ជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ឱ្យទទួលតំណែងជំនួសជំទប់ ឬចៅសង្កាត់រងដែលបានបាត់បង់ពីមុខតំណែងនិងត្រូវជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាថ្មីជំនួសកន្លែងដែលទំនេរ តាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ២ មាត្រា ១៦នៃច្បាប់នេះ ។

ក្នុងករណីបញ្ជីបេក្ខជនដែលត្រូវកាន់កាប់តំណែងជាជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ ជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ អស់សមាជិកក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវជ្រើសរើសបេក្ខជនពីក្នុងបញ្ជីនោះបញ្ចូលជាសមាជិកក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ទៅតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ២ មាត្រា ១៦នៃច្បាប់នេះ និងប្រគល់ឱ្យសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារូបនោះទទួលតំណែងជាជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ ជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ជំនួសតំណែងជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ ជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ដែលបានបាត់បង់ពីមុខតំណែង ។

ផ្អែកតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌខាងលើនេះនិងល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានចែងក្នុងមាត្រា ៣៣ នៃច្បាប់នេះ ការបាត់បង់មុខតំណែងនិងការទទួលតំណែងជាជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ ជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ត្រូវធ្វើដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ ១៤ថ្ងៃ ។

មាត្រា ៣៩.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់បំពេញតួនាទីភារកិច្ចដូចខាងក្រោម :

- អនុវត្តសេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
- អនុវត្តនូវបទប្បញ្ញត្តិនិងគោលការណ៍នានាដែលបានទទួលពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
- ធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍អំពីសកម្មភាពការងារជូនក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនយ៉ាងតិចឱ្យបានមួយដងក្នុងមួយខែ
- ផ្តល់យោបល់ផ្សេងៗនិងជួយដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក្នុងការរៀបចំផែនការហិរញ្ញវត្ថុនិងក្នុងការចាត់ចែងអនុវត្តនូវតួនាទី មុខងារ សិទ្ធិអំណាចរបស់ក្រុម

ល។

ប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ព្រមទាំងកិច្ចការផ្សេងទៀតដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនប្រគល់ឱ្យ ។

មាត្រា ៤០.-

ជំទប់ ឬចៅសង្កាត់រងជាជំនួយការរបស់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ក្នុងការអនុវត្តភារកិច្ចដែលមេឃុំ ចៅសង្កាត់ប្រគល់ឱ្យនិងជំនួសមេឃុំ ចៅសង្កាត់ទៅតាមឋានានុក្រមនៃជំទប់ ចៅសង្កាត់រង នៅពេលដែលមេឃុំ ចៅសង្កាត់អវត្តមាន ។

ជំទប់ ឬចៅសង្កាត់រង ត្រូវធ្វើការបែងចែកភារកិច្ចដូចខាងក្រោម :

ជំទប់ទី ១ ឬចៅសង្កាត់រងទី ១ ទទួលជួយមេឃុំ ចៅសង្កាត់លើកិច្ចការសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ។

ជំទប់ទី ២ ឬចៅសង្កាត់រងទី ២ ទទួលជួយមេឃុំ ចៅសង្កាត់លើកិច្ចការរដ្ឋបាល សង្គមកិច្ច សេវាសាធារណៈនិងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់អាចប្រគល់ភារកិច្ចបន្ថែមពីលើភារកិច្ចដែលបានបែងចែកខាងលើនេះដល់ជំទប់ ឬចៅសង្កាត់រងរបស់ខ្លួន ។

ជំពូកទី ៤
តួនាទី មុខងារនិងអំណាចនៃរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ៤១.-

រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់មានតួនាទីជំរុញនិងគាំពារអភិបាលកិច្ចល្អ ដោយចាត់ចែងប្រើប្រាស់ធនធាននានាដែលមានប្រកបដោយចីរភាព សំរាប់បំពេញសេចក្តីត្រូវការជាមូលដ្ឋានក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន បំរើផលប្រយោជន៍រួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនិងគោរពផលប្រយោជន៍របស់ជាតិស្របតាមនយោបាយទូទៅរបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ៤២.-

រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់មានតួនាទីពីរប្រភេទគឺ :

- តួនាទីបំពេញកិច្ចការមូលដ្ឋានសំរាប់បំរើផលប្រយោជន៍ឃុំ សង្កាត់និងប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។
- តួនាទីជាភ្នាក់ងារតំណាងរដ្ឋ ក្រោមការចាត់តាំង ឬការប្រគល់អំណាចរបស់អាជ្ញាធររដ្ឋ ។៚

មាត្រា ៤៣.-

ក្នុងតួនាទីបំពេញកិច្ចការមូលដ្ឋាន រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់មានភារកិច្ច :

- ធានាសន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់ របៀបរៀបរយសាធារណៈ
- រៀបចំចាត់ចែងសេវាសាធារណៈចាំបាច់និងមើលការខុសត្រូវឱ្យកិច្ចការទាំងនោះដំណើរការបានល្អ
- លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការបង្កើនផាសុកភាពនិងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
- ជំរុញកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចនិងលើកកំពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
- ការពារ ថែរក្សាបរិស្ថាន ធនធានធម្មជាតិ វប្បធម៌ បេតិកភណ្ឌជាតិ
- សំរបសំរួលទស្សនៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីឱ្យមានការយោគយល់អធ្យាស្រ័យទៅវិញទៅមក
- បំពេញកិច្ចការជាទូទៅដើម្បីឆ្លើយតបសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

មាត្រា ៤៤.-

ក្នុងតួនាទីជាភ្នាក់ងារតំណាងរដ្ឋ រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់មានភារកិច្ចអនុវត្តទៅតាមច្បាប់ ព្រះរាជក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ ប្រកាសនិងលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ។

ក្នុងករណីនេះ អាជ្ញាធររដ្ឋអាចផ្ទេរប្រតិភូកម្មអំណាចដល់ឃុំ សង្កាត់ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវការបង្កើនសមត្ថភាពនិងផ្គត់ផ្គង់មធ្យោបាយ សម្ភារៈ ថវិកា សំរាប់អនុវត្ត ។

ប្រតិភូកម្មខាងលើនេះ ត្រូវផ្តល់ចំពោះតែសមូហភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់តែប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ៤៥.-

រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់គ្មានអំណាចសំរេចលើវិស័យទាំងឡាយដូចខាងក្រោម :

- ព្រៃឈើ
- ប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍
- ការពារប្រទេស ...

- សន្តិសុខជាតិ
- រូបិយវត្ថុ
- នយោបាយក្រៅប្រទេស
- គោលនយោបាយសារពើពន្ធ
- និងវិស័យផ្សេងទៀតដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ លិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ។

មាត្រា ៤៦.-

តួនាទី មុខងារនិងអំណាចរបស់ឃុំ សង្កាត់ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៤២, ៤៣ និងមាត្រា ៤៤នៃច្បាប់នេះ អនុវត្តបានតែក្នុងរង្វង់ដែនដីឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ។

ក្នុងករណីមានបញ្ហាកើតឡើងទាក់ទងសមត្ថកិច្ចរវាងឃុំ សង្កាត់ពីរឬច្រើន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចាត់ការឱ្យមានការសិរុះសិរួលគ្នារវាងរដ្ឋបាលដែលពាក់ព័ន្ធទាំងនោះ ។

មាត្រា ៤៧.-

តួនាទី មុខងារនិងអំណាចរបស់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៤២, ៤៣, ៤៤ និងមាត្រា ៤៥នៃច្បាប់នេះ អាចកំណត់លំអិតជាក់ស្តែងបន្ថែមទៀតដោយអនុក្រឹត្យ តាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

មាត្រា ៤៨.-

ឃុំ សង្កាត់មានអំណាចបញ្ញត្តិនិងអំណាចប្រតិបត្តិ ។

អំណាចបញ្ញត្តិរបស់ឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈដីកាឃុំ សង្កាត់សំរាប់គ្រប់គ្រងកិច្ចការនានាក្នុងក្របខ័ណ្ឌ តួនាទី មុខងារនិងអំណាចរបស់ខ្លួន ។

ដីកាឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើឡើងតាមការសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ហើយត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ។

រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនិងជាបន្ទាន់ក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួននូវដីកាដែលបានសំរេចរួចហើយ ។ ៚.

មាត្រា ៤៩.-

ដីកាឃុំ សង្កាត់មានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តតែក្នុងវង្វង់ដែនដីរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។

ដីកាឃុំ សង្កាត់មិនត្រូវផ្ទុយនឹងសន្ធិសញ្ញា អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទទួលស្គាល់ ស្មារតីរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ផ្ទុយនឹងច្បាប់ ព្រះរាជក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ ប្រកាស និងលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធបានឡើយ ។

ដីកាដែលដាក់ចេញដោយរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ហើយផ្ទុយនឹងសន្ធិសញ្ញា អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទទួលស្គាល់ ស្មារតីរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ផ្ទុយនឹងច្បាប់ ព្រះរាជក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ ប្រកាសនិងលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈដាច់ខាត ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវជូនដំណឹងអំពីមោឃភាពនេះជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់ឃុំ សង្កាត់សាមីនិងត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ។

មាត្រា ៥០.-

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវណែនាំអំពីទំរង់និងបែបបទ ដើម្បីឱ្យឃុំ សង្កាត់រៀបចំដីកាស្របទៅតាមសភាពការណ៍ក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៥១.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អាចធ្វើប្រតិភូកម្មអំណាចឱ្យដល់មេឃុំ ចៅសង្កាត់តាមសេចក្ដីណែនាំរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ លើកលែងតែបញ្ហាទាំងឡាយដូចខាងក្រោម :

- ការអនុម័តលើគំរោងថវិកាឃុំ សង្កាត់
- ការកំណត់តម្លៃសារពើពន្ធមូលដ្ឋាន មិនមែនសារពើពន្ធមូលដ្ឋាន និងកំរៃសេវាផ្សេងៗ
- ការបោះឆ្នោតអនុម័តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនិងដីកាឃុំ សង្កាត់
- ការអនុម័តលើគំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់
- បញ្ហាដទៃទៀតដែលកំណត់ដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ដែលត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ធ្វើប្រតិភូកម្មអំណាចឱ្យពុំអាចផ្ទេរអំណាចនេះបន្តទៅឱ្យបុគ្គលដទៃទៀតបានឡើយ ។ ល៉ះ.

មាត្រា ៥២.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលបានធ្វើប្រតិភូកម្មអំណាចឱ្យដល់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ នៅតែទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការដែលបានធ្វើប្រតិភូកម្មនោះ ។

ការដកហូតនូវអំណាចដែលបានធ្វើប្រតិភូកម្ម មិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សុពលភាពនៃកិច្ចការដែលបានធ្វើរួចហើយនោះឡើយ ។

ជំពូកទី ៥

ការតាមដាន ការត្រួតពិនិត្យនិងការធ្វើអន្តរាគមន៍

មាត្រា ៥៣.-

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ត្រូវកំណត់ពីនីតិវិធីផ្សេងៗសំរាប់ធ្វើការតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យអំពីសកម្មភាពទូទៅរបស់ឃុំ សង្កាត់ដើម្បី :

- ពិនិត្យមើលអំពីនីត្យានុកូលភាពនៃការគ្រប់គ្រងការងារ ការប្រើប្រាស់អំណាចនិងការបំពេញតួនាទី ភារកិច្ច របស់ឃុំ សង្កាត់នីមួយៗ
- ពិនិត្យមើលការវិវត្តន៍អំពីសមត្ថភាពរបស់ឃុំ សង្កាត់នានា
- ថាំប្រមាណអំពីការធ្វើអន្តរាគមន៍និងការជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រចំពោះឃុំ សង្កាត់ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងការងារ ការប្រើប្រាស់អំណាចនិងការបំពេញតួនាទីភារកិច្ច ។

ក្នុងការតាមដាន ការត្រួតពិនិត្យនិងការធ្វើការអន្តរាគមន៍ចំពោះឃុំ សង្កាត់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ អាចវិលែកអំណាចដល់មន្ត្រីជាតំណាងរាជរដ្ឋាភិបាលតាមថ្នាក់រដ្ឋបាលដែនដីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខ័ណ្ឌ ឱ្យជួយកិច្ចការនេះទៅតាមសំណូមពរការងារ ។

មាត្រា ៥៤.-

ឃុំ សង្កាត់ណាដែលមិនបានបំពេញភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍ដើម្បីឱ្យមានការបំពេញភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវនោះជាបន្ទាន់ ។ល។

ភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវ គឺជាភារកិច្ចមួយដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មានកាតព្វកិច្ចបំពេញតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌទាំងឡាយនៃច្បាប់ ព្រះរាជក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ ប្រកាស លិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ឬបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនិងដីកាឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៥៥.-

ការតាមដាន ត្រួតពិនិត្យនិងធ្វើអន្តរាគមន៍រួមមានការងារ :

- ស៊ើបអង្កេតនិងវាយតំលៃ
- ធ្វើសេចក្តីណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ឱ្យបំពេញភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវ
- ធ្វើជំនួសក្នុងការបន្តបំពេញភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវ ។

មាត្រា ៥៦.-

ការធ្វើអន្តរាគមន៍ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ១ មាត្រា ៥៤ នៃច្បាប់នេះត្រូវមានលក្ខណៈសមហេតុផលនិងស្របទៅតាមទំហំនៃកិច្ចការដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មិនបានបំពេញភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវ ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវការណែនាំនិងការគាំទ្រសំខាន់ចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អាចបំពេញភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវជាធម្មតា ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ មានសិទ្ធិចុះកិច្ចព្រមព្រៀងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាមួយបុគ្គល ឬអង្គការណាមួយ ឬធ្វើការណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់មន្ត្រីជាតំណាងរាជរដ្ឋាភិបាលតាមថ្នាក់រដ្ឋបាលដែនដីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខ័ណ្ឌឱ្យបំពេញការងារចាំបាច់ដើម្បីធ្វើអន្តរាគមន៍ក្នុងនាមខ្លួនចំពោះកិច្ចការណាមួយ ។

មាត្រា ៥៧.-

កាលបើការធ្វើអន្តរាគមន៍មិនទទួលបានលទ្ធផលចំពោះភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវណាមួយ ឬមួយចំនួនក្នុងអំឡុងពេល ៦ខែ ហើយភារកិច្ចដែលច្បាប់បានតម្រូវជាទូទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក៏មិនអាចបំពេញបាន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវសំរេចរំលាយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ហើយធ្វើការបោះឆ្នោតឡើងវិញទៅតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ និងច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។ល។

មាត្រា ៥៨.-

ក្នុងករណីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ណាធ្វើសកម្មភាពផ្ទុយនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ផ្ទុយនឹងនយោបាយរដ្ឋាភិបាល រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវសំរេចរំសាយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ នោះជាបន្ទាន់ ហើយត្រូវធ្វើការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នោះឡើងវិញ ទៅតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះនិងច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៥៩.-

ត្រូវបង្កើតឱ្យមានអង្គភាពមួយចំណុះក្រសួងមហាផ្ទៃដើម្បីធ្វើជាសេនាធិការអំពីការងាររដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ។

ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃអង្គភាពនេះត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យតាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

ជំពូកទី ៦
ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ៦០.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវរៀបចំ អនុម័តនិងអនុវត្តនូវផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំសង្កាត់ក្នុងគោលបំណងកំណត់នូវទស្សនវិស័យ កម្មវិធីនិងកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៦១.-

ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ត្រូវឱ្យស្របទៅនឹងផែនការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមកិច្ចរបស់ជាតិ ។

មាត្រា ៦២.-

ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ ត្រូវអនុម័តយល់ព្រមដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក្នុងឆ្នាំទី ១ នៃអាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ហើយត្រូវពិនិត្យឡើងវិញដើម្បីផ្តល់ទិន្នន័យថ្មីៗជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។ ម.ក.

មាត្រា ៦៣.-

ក្នុងការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវចាត់វិធានការដូចតទៅ :

- វាយតំលៃអំពីកំរិតអត្ថិភាពនៃការអភិវឌ្ឍន៍និងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន

- ប្រមូលផ្តុំសេចក្តីត្រូវការក្នុងឃុំ សង្កាត់និងកំណត់អាទិភាពចំពោះសេចក្តីត្រូវការទាំងនោះ ដោយផ្អែកទៅលើធនធានទាំងឡាយដែលឃុំ សង្កាត់មាននិងធនធានដែលបានទទួល

- រៀបចំកម្មវិធីដែលអាចឆ្លើយតបនឹងសេចក្តីត្រូវការនានា តាមរយៈការផ្តល់សេវានិងការអភិវឌ្ឍន៍ ហើយកម្មវិធីទាំងនេះត្រូវបញ្ចូលក្នុងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ឃុំ សង្កាត់

- ផ្តល់សេវានិងការអភិវឌ្ឍន៍ អនុលោមទៅតាមថវិការបស់ខ្លួន

- ពិនិត្យ តាមដាននិងវាយតំលៃចំពោះលទ្ធផលនៃការអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍន៍

- ប្រើប្រាស់លទ្ធផលផ្សេងៗ ដើម្បីវាយតំលៃអំពីកំរិតនៃការអភិវឌ្ឍន៍ថ្មីៗក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន

- ធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ជូនប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួន ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវដឹកនាំការងារឱ្យស្របទៅនឹងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៦៤.-

ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ ត្រូវរៀបចំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយមានផែនទី ស្ថិតិនិងសំណុំឯកសារពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀតភ្ជាប់ជាមួយផង ។

ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ក៏ត្រូវកំណត់ផងដែរនូវវិធីសាស្ត្រនិងមធ្យោបាយនានាដើម្បីបង្កលទ្ធភាពឱ្យមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនក្នុងកិច្ចដំណើរការទាំងមូល ។ ម.ក.

មាត្រា ៦៥.-

ក្នុងករណីដែលផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ណាមួយធ្វើឡើងមិនស្របតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានចែងក្នុងច្បាប់នេះ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវណែនាំឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់កែតម្រូវផែនការរបស់ខ្លួនឱ្យបានសមស្របក្នុងអំឡុងពេលយ៉ាងយូរ ៤៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីថ្ងៃបានទទួលច្បាប់ចម្លងនៃផែនការនោះ ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើការកែសម្រួលផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនឱ្យបានសមស្របតាមការណែនាំរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

មាត្រា ៦៦.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើការតាមដាន ត្រួតពិនិត្យនិងវាយតំលៃរាល់ការអនុវត្តផែនការ កម្មវិធី គំរោងនិងការផ្តល់សេវានានាប្រកបដោយតម្លាភាពនិងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ។

មាត្រា ៦៧.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នៅតែជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការតាមដាន ការត្រួតពិនិត្យនិងការវាយតំលៃចំពោះផែនការ កម្មវិធីនិងគំរោងនានា ទោះជាការងារនោះត្រូវបានអនុវត្តដោយសមាសភាពណាក៏ដោយដែលខ្លួនបានជ្រើសយក ។

មាត្រា ៦៨.-

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវណែនាំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អំពីវិធីផ្សេងៗក្នុងការអនុវត្តផែនការនិងក្នុងការត្រួតពិនិត្យ វាយតំលៃចំពោះការប្រើប្រាស់មូលនិធិសំរាប់ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៦៩.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំអំពី :

- កិច្ចការជាអាទិភាព គោលដៅសំរាប់ផ្តល់សេវានិងគំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍របស់ឃុំ សង្កាត់នាឆ្នាំសារពើពន្ធកន្លងមក
- លទ្ធផលនៃការអនុវត្តចំពោះកិច្ចការជាអាទិភាព គោលដៅសំរាប់ផ្តល់សេវានិងគំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ទាំងនោះរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។ល។

- វិធានការធ្វើឱ្យបានល្អប្រសើរចំពោះវិស័យនានាដែលមានការខ្វះចន្លោះក្នុងការអនុវត្តកន្លងមក

- កិច្ចការជាអាទិភាព គោលដៅសំរាប់ផ្តល់សេវានិងគំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍របស់ឃុំ សង្កាត់ក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធបច្ចុប្បន្ន ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវអនុម័តសេចក្តីរាយការណ៍នេះក្នុងអំឡុងពេលយ៉ាងយូរ ៤៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបំណាច់ឆ្នាំសារពើពន្ធនីមួយៗ ។

មាត្រា ៧០.-

សេចក្តីរាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦៩នៃច្បាប់នេះ ក្រោយពីបានអនុម័តយល់ព្រមដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវ :

- ចម្លងជូនរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ
- តម្កល់ទុកជាសាធារណៈ
- ចម្លងចែកជូនអង្គការ សមាគមនិងសាធារណជនសំខាន់ៗដោយគិតត្រឹមថ្លៃដើម ។

មាត្រា ៧១.-

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវពិនិត្យពិចារណាទៅលើមតិយោបល់ផ្សេងៗដែលបានផ្តល់ចំពោះសេចក្តីរាយការណ៍ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦៩ និងមាត្រា ៧០នៃច្បាប់នេះ ហើយត្រូវទទួលយកនូវមតិយោបល់ល្អៗ ដើម្បីដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៧២.-

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវពិគ្រោះពិភាក្សាជាមួយក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធដើម្បីចេញសេចក្តីណែនាំអនុវត្តជាក់ស្តែងនូវបទប្បញ្ញត្តិនានា ដែលបានចែងក្នុងជំពូកទី ៦ នៃច្បាប់នេះ ។

ជំពូកទី ៧
ហិរញ្ញវត្ថុឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ៧៣.-

ឃុំ សង្កាត់មានធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ថវិកានិងទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ ។ ៸៸.

មាត្រា ៧៤.-

ឃុំ សង្កាត់មានសិទ្ធិទទួលចំណូលផ្ទាល់ដែលបានមកពីចំណូលសារពើពន្ធ ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធនិងកំរៃសេវាផ្សេងៗ ។

ពន្ធខាងលើនេះរាប់បញ្ចូលនូវពន្ធលើដីធ្លី ពន្ធលើអចលនទ្រព្យនិងពន្ធនៃការជួល ។

ក្នុងករណីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុប្រមូលចំណូលផ្ទាល់របស់ឃុំ សង្កាត់ ការប្រមូលចំណូលនេះត្រូវធ្វើក្នុងនាមឃុំ សង្កាត់ ។

ប្រភេទ កំរិតនិងរបៀបរបបនៃការប្រមូលចំណូលសារពើពន្ធ ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធនិងកំរៃសេវាផ្សេងៗ ខាងលើនេះត្រូវកំណត់ដោយច្បាប់ ។

មាត្រា ៧៥.-

ឃុំ សង្កាត់មានសិទ្ធិទទួលបាននូវធនធានវិភាជន៍ពីចំណូលរដ្ឋ សំរាប់ថវិការបស់ខ្លួន ។

ធនធានវិភាជន៍នេះរួមមានៈ

- ការផ្ទេរទាំងមូលឬមួយផ្នែកនូវប្រាក់ចំណូលសារពើពន្ធនិងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធដីជាក់លាក់របស់រដ្ឋ
- ទាយជ្ជទាននិងធនធានវិភាជន៍ ឧបត្ថម្ភធន ឬអនុប្បទានដែលបានមកពីប្រាក់ចំណូលរដ្ឋ ។

ធនធានវិភាជន៍ខាងលើនេះត្រូវផ្តល់ទៅឱ្យឃុំ សង្កាត់តាមរតនាគារខេត្ត ក្រុង ។

ការរៀបចំនិងនីតិវិធីនៃការផ្ទេរប្រាក់វិភាជន៍ខាងលើនេះត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

មាត្រា ៧៦.-

ឃុំ សង្កាត់នីមួយៗ មានសិទ្ធិទទួលបាននូវប្រាក់កំរៃ ចំពោះការអនុវត្តនូវតួនាទីជាភ្នាក់ងារតំណាងរដ្ឋដែលរាជរដ្ឋាភិបាល ឬក្រសួងស្ថាប័នណាមួយនៃរាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រគល់ឱ្យអនុវត្ត ។

ប្រាក់កំរៃខាងលើនេះគឺជាប្រាក់បន្ថែមពីលើប្រាក់ចំណូលរបស់ឃុំ សង្កាត់ ឬប្រាក់វិភាជន៍ផ្សេងៗដែលឃុំ សង្កាត់ទទួលបានពីប្រាក់ចំណូលរដ្ឋ ។ល។

រាជរដ្ឋាភិបាលឬក្រសួងស្ថាប័នណាមួយនៃរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវផ្តល់កំរៃសមស្របដល់ឃុំ សង្កាត់ ដែលបានអនុវត្តតួនាទីជាភ្នាក់ងារតំណាងរដ្ឋដូចបានចែងខាងលើ ។

ក្នុងករណីដែលការប្រគល់អំណាច មុខងាររបស់រដ្ឋមានលក្ខណៈជាអចិន្ត្រៃយ៍ទៅឱ្យឃុំ សង្កាត់រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវរៀបចំឱ្យមានធនធានហិរញ្ញវត្ថុរយៈពេលយូរអង្វែងសំរាប់ផ្តល់ឱ្យឃុំ សង្កាត់ ។

ការរៀបចំប្រាក់កំរៃខាងលើនេះត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

មាត្រា ៧៧.-

រដ្ឋបង្កើតឱ្យមានមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ ។

មូលនិធិឃុំ សង្កាត់បង្កើតឡើងក្នុងគោលដៅដើម្បីធ្វើការផ្ទេរនូវប្រាក់ចំណូលពីជាតិនិងប្រាក់ចំណូលផ្សេងៗទៀតទៅឱ្យថវិកាឃុំ សង្កាត់ ។

ការផ្ទេរប្រាក់ចំណូលពីជាតិទៅមូលនិធិខាងលើនេះត្រូវធ្វើឡើងទៅតាមរូបមន្តឬតាមអត្រាជាក់លាក់មួយសំរាប់ថេរៈវេលាយ៉ាងតិច ៣ឆ្នាំ និងមិនលើសពី ៥ឆ្នាំដែលកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

នីតិវិធីអនុវត្តជាក់ស្តែងនៃមាត្រានេះត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

មាត្រា ៧៨.-

មូលនិធិឃុំ សង្កាត់បានមកពី :

- ការធ្វើវិភាជន៍នូវចំណែកដ៏ជាក់លាក់នៃប្រាក់ចំណូលរដ្ឋ ពីថវិការដ្ឋប្រចាំឆ្នាំដែលកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ
- អនុប្បទាននិងការខ្ចីពីប្រភពក្នុងប្រទេសនិងក្រៅប្រទេស ។

ការធ្វើវិភាជន៍នូវធនធានប្រចាំឆ្នាំទៅឱ្យឃុំ សង្កាត់តាមមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើឡើងទៅតាមរូបមន្តដែលកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

របៀបរបបចាត់ចែង វិធាននៃការប្រើប្រាស់និងនីតិវិធីនៃការបើកប្រាក់ចំណាយពីមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

មាត្រា ៧៩.-

ឃុំ សង្កាត់ត្រូវរៀបចំនិងអនុម័តថវិការបស់ខ្លួនជារៀងរាល់ឆ្នាំ ។ល។

ថវិកាឃុំ សង្កាត់ត្រូវរៀបចំទៅតាមទំរង់មួយនិងអនុម័តនៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទ ឬមុនកាលបរិច្ឆេទមួយអនុលោមទៅតាមប្រពន្ធ័ថវិកាជាតិ ។

ថវិកាឃុំ សង្កាត់ត្រូវមានតុល្យភាពរវាងចំណូលសរុបនិងចំណាយសរុប ។

ឃុំ សង្កាត់អាចបង្កើនចំណាយបាន តែត្រូវឱ្យស្របទៅតាមចំណូលរបស់ខ្លួន ។

ថវិកាឃុំ សង្កាត់ត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីអាទិភាពនិងសេចក្តីត្រូវការនៃផែនការអភិវឌ្ឍន៍និងកម្មវិធីវិនិយោគរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

នីតិវិធីនៃការរៀបចំនិងការអនុម័តថវិកាខាងលើត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

មាត្រា ៨០.-

ឃុំ សង្កាត់គ្មានសិទ្ធិខ្ចីប្រាក់បានឡើយ ។

ឃុំ សង្កាត់មិនអាចធានារ៉ាប់រងចំពោះការខ្ចី ឬកាតព្វកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុណាមួយបានឡើយ ។

មាត្រា ៨១.-

ឃុំ សង្កាត់មានសិទ្ធិទទួលបាននូវការផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិមួយផ្នែករបស់រដ្ឋមកជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

ឃុំ សង្កាត់ត្រូវគ្រប់គ្រងឱ្យបានល្អនូវទ្រព្យសម្បត្តិដែលរកបានដោយខ្លួនឯងនិងទ្រព្យសម្បត្តិដែលរដ្ឋបានប្រគល់ឱ្យ ។

ឃុំ សង្កាត់អាចប្រើប្រាស់និងទាញយកផលចំណូលពីទ្រព្យសម្បត្តិដែលរដ្ឋបានប្រគល់ឱ្យខ្លួនគ្រប់គ្រង ។

ឃុំ សង្កាត់ត្រូវថែរក្សាការពារទ្រព្យសម្បត្តិដែលរដ្ឋប្រគល់ឱ្យ។បានគង់វង្សហើយទ្រព្យសម្បត្តិទាំងនោះ ឃុំ សង្កាត់គ្មានសិទ្ធិលក់ដូរឬផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬផ្ទេរការប្រើប្រាស់ដោយគ្មានការយល់ព្រមជាមុនពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ បន្ទាប់ពីមានយោបល់ឯកភាពរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃបានឡើយ ។

នីតិវិធីចាត់ចែងនិងប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិខាងលើ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

មាត្រា ៨២.-

ឃុំ សង្កាត់ត្រូវបង្កើតឱ្យមាននូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង តាមដាននិងត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញ-វត្ថុរបស់ខ្លួនដែលរួមមាន : អ.ត.

- បទដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុនិងការអនុវត្តជាក់ស្តែងផ្នែកគណនេយ្យ
- ការចាត់ចែង គ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ
- តំរូវការផ្សេងៗ ក្នុងការធ្វើសវនកម្ម
- ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយតម្លាភាព ប្រសិទ្ធិភាពនិងការទទួលខុសត្រូវ ។

ប្រព័ន្ធនៃការគ្រប់គ្រង ការតាមដាននិងការត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុឃុំ សង្កាត់ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

មាត្រា ៨៣.-

របបហិរញ្ញវត្ថុនិងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឃុំ សង្កាត់ត្រូវស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ បន្ទាប់ពីបានពិភាក្សាឯកភាពលើគោលការណ៍ជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

ជំពូកទី ៨
ទោសប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៨៤.-

សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលមិនគោរពតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះត្រូវទទួលវិន័យដោយពុំទាន់គិតដល់ទោសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀត ។

វិន័យរួមមាន :

- ស្តីបន្ទោសក្នុងអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដោយមានកំណត់ហេតុច្បាស់លាស់
- ករណីនៅតែបន្តប្រព្រឹត្តកំហុស ត្រូវកាត់មួយផ្នែកឬទាំងអស់នូវប្រាក់ឧបត្ថម្ភ ។

វិន័យដែលតម្រូវឱ្យកាត់មួយផ្នែកឬទាំងអស់នូវប្រាក់ឧបត្ថម្ភដូចចែងខាងលើអាចអនុវត្តបាន លុះត្រាតែមានការយល់ព្រមជាមុនពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ តាមសេចក្តីស្នើសុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ប្រាក់ឧបត្ថម្ភដែលកាត់នេះត្រូវបានមកជាប្រយោជន៍នៃថវិកាឃុំ សង្កាត់ ។៚

ក្នុងករណីបានអនុវត្តបភាពវិន័យទាំងពីរខាងលើរួចហើយ តែសាមីខ្លួននៅតែមិនរាងចាល ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អាចបញ្ឈប់ជននោះពីមុខតំណែងជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដោយការបោះឆ្នោតអនុម័តតាមសម្លេងភាគច្រើនដាច់ខាតនៃសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ទាំងមូល ហើយត្រូវធ្វើការជ្រើសរើសសមាជិកថ្មីមកជំនួសតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ២ មាត្រា ១៦នៃច្បាប់នេះ ។

ក្នុងករណីប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ជាមេឃុំ ចៅសង្កាត់ទទួលវិន័យ ត្រូវជ្រើសយកសមាជិកណាម្នាក់ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឬមន្ត្រីម្នាក់ដែលចាត់តាំងដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃឱ្យដឹកនាំកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដើម្បីអនុវត្តបភាពវិន័យខាងលើនេះ ។

មន្ត្រីដែលចាត់តាំងដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃឱ្យដឹកនាំកិច្ចប្រជុំខាងលើនេះ ពុំមានសិទ្ធិអនុម័តឡើយ ។

ជំពូកទី ៩
អន្តរប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៨៥.-

ដើម្បីមានមូលដ្ឋានសំរាប់រៀបចំបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់និងគ្រប់គ្រងឃុំ សង្កាត់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចេញប្រកាសអំពីចំនួន ឈ្មោះនិងព្រំប្រទល់របស់ឃុំ សង្កាត់ ក្នុងទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឱ្យបាន ៩ខែមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នាអាណត្តិដំបូងនេះ ។

មាត្រា ៨៦.-

ក្រោយការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នាអាណត្តិទី ១ នេះ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នីមួយៗ ត្រូវរៀបចំឡើងវិញនូវមេភូមិនានាចំណុះឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួនទៅតាមបែបបទនីតិវិធីដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣០នៃច្បាប់នេះ ។

មាត្រា ៨៧.-

ដើម្បីបង្កលក្ខណៈសម្បត្តិដល់ការគ្រប់គ្រងឃុំ សង្កាត់តាមប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ ត្រូវបង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួងមួយឈ្មោះថា "គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់" ដែលមានរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃជាប្រធាន ។ល។

គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់ត្រូវបង្កើតឡើងដោយព្រះរាជក្រឹត្យតាមសំណើរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ។

គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់ត្រូវបង្កើតបន្ទាប់ពីច្បាប់នេះបានចូលជាធរមាន ហើយត្រូវបញ្ចប់អាណត្តិរបស់ខ្លួនឱ្យបាន ៩ខែមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នាអាណត្តិបន្ទាប់ ។

គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់អាចចែកចេញជាអនុគណៈកម្មការតាមការចាំបាច់ ។

គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់ ត្រូវយកអង្គភាពដែលបានបង្កើតឡើងស្របតាមមាត្រា ៥៩នៃច្បាប់នេះធ្វើជាលេខាធិការដ្ឋាន ។

មាត្រា ៨៨.-

គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់មានសមត្ថកិច្ចធ្វើសេចក្តីស្នើយោបល់ទៅក្រសួងមហាផ្ទៃនិងរាជរដ្ឋាភិបាលអំពីបញ្ហានានាដូចខាងក្រោម :

- សិក្សាស្រាវជ្រាវកំណត់ឡើងវិញនូវព្រំប្រទល់ឃុំ សង្កាត់ទាំងអស់ក្នុងទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បែងចែកមុខងារ សិទ្ធិអំណាចនិងភារកិច្ចផ្សេងៗ រវាងរាជរដ្ឋាភិបាលនិងឃុំ សង្កាត់ព្រមទាំងរៀបចំឱ្យមានកិច្ចសហការសំរបសំរួលរវាងឃុំ សង្កាត់ ពីរឬច្រើន ។
- បណ្តុះបណ្តាល បង្កើនសមត្ថភាពដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
- រៀបចំប្រាក់ចំណូលនិងសារពើពន្ធសំរាប់ឃុំ សង្កាត់
- គាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសដល់ឃុំ សង្កាត់
- វិះរកមធ្យោបាយសំរាប់ផ្តល់ព័ត៌មាននិងគំរង់ទិសរដ្ឋបាលសាធារណៈអំពីកិច្ចដំណើរការនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងឃុំ សង្កាត់តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនិងវិមជ្ឈការ
- ផ្តល់យោបល់ដល់រាជរដ្ឋាភិបាលអំពីការអនុវត្តនយោបាយវិមជ្ឈការក្រោមអំណាចនៃច្បាប់នេះនិងផ្តល់យោបល់លើការកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ
- រៀបចំព្រាងលិខិតបទដ្ឋានសំរាប់អនុវត្តច្បាប់នេះ
- រួមយោបល់ទៅលើអនុក្រឹត្យដែលមានការពាក់ព័ន្ធដល់ការងារនៅថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ ល។

- កំណត់របបគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលអន្តរកាលចំពោះឃុំ សង្កាត់ដែលពុំមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីអនុវត្តនយោបាយវិមជ្ឈការ ។

មាត្រា ៨៩.-

ក្រោយការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នាអាណត្តិដំបូងនេះ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ដោយផ្អែកតាមសេចក្តីស្នើយោបល់របស់គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់អាចស្នើបង្កើតឃុំ សង្កាត់ លុបចោលឃុំ សង្កាត់ កែប្រែព្រំប្រទល់ឃុំ សង្កាត់ ផ្លាស់ប្តូរឈ្មោះឃុំ សង្កាត់ តាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៦ និងមាត្រា ១៧នៃច្បាប់នេះ សំរាប់ដំណើរការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នាអាណត្តិទី ២ ។

ជំពូកទី ១០

អវសានប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៩០.-

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងច្បាប់នេះត្រូវទុកជានិរាករណ៍ ។៚

រាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី ១៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០០១

ក្នុងព្រះបរមនាមនិងតាមព្រះរាជបង្គាប់

ប្រមុខរដ្ឋស្តីទី

ហត្ថលេខា

ជា ស៊ីម

បានបង្គំទូលថ្វាយ

សូមឡាយព្រះហស្តលេខាព្រះមហាក្សត្រ

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា

ហ៊ុន សែន

បានជំរាបជូនសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី

សហរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងមហាផ្ទៃ

ហត្ថលេខា

ស ខេង យូ ហុកគ្រី

លេខ : ៧០ ច.ល

ដើម្បីចម្លងចែក

រាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី ២១ ខែ ០៣ ឆ្នាំ ២០០១

អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល

ឈាវ ស៊ី ឆាវី

អនុក្រឹត្យលេខ២៦ អនក្រ.បក

ស្តីពី

ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឃុំ សង្កាត់

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ : ២៦ អនក្រ.បក

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អនុក្រឹត្យ

ស្តីពី

ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឃុំ សង្កាត់

រាជរដ្ឋាភិបាល

-បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

-បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១១៩៨/៧២ ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

-បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

-បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៥ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងមហាផ្ទៃ

-បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៨ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

-បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣០១/០៥ ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០០១ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់

-បានឃើញព្រះរាជក្រម ០១/នស/៩៣ ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៣ ដែលប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ

-បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២០១/១៥ ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០១ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាស់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុ សំរាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០០២

-បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យ លេខ នស/រកត/០៥០១/១៧៥ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០១ ស្តីពីការបង្កើតគណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់

-យោងស្មារតីអង្គប្រជុំលើកទី១២ របស់គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រ ឃុំ សង្កាត់ ថ្ងៃទី ១៣-១៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០០២

-តាមការចាំបាច់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល

សំរេច

ជំពូកទី ១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.-

អនុក្រឹត្យនេះមានគោលបំណងកំណត់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឃុំ សង្កាត់ ស្របតាមមាត្រា៧៣ មាត្រា៧៩ មាត្រា ៨១ មាត្រា ៨២ និងមាត្រា៨៣ នៃច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ២.-

ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ឃុំ សង្កាត់ត្រូវបានបង្កើតឡើងដែលរួមមានបទប្បញ្ញត្តិ និងនីតិវិធីទាក់ទងទៅនឹងការងារដូចខាងក្រោម :

១/ថវិកាឃុំ សង្កាត់

២/ប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និងប្រព័ន្ធទូទាត់សំរាប់ឃុំ សង្កាត់

៣/ការគ្រប់គ្រងចំណាយរបស់ឃុំ សង្កាត់

៤/ទ្រព្យសម្បត្តិឃុំ សង្កាត់

៥/សវនកម្ម និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុឃុំ សង្កាត់ ។

ជំពូកទី ២

ថវិកាឃុំ សង្កាត់

ផ្នែកទី ១

ចំណូល ចំណាយរបស់ឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ៣.-

ថវិកាឃុំ សង្កាត់ ជាលិខិតគតិយុត្តដែលគ្រោង និងអនុញ្ញាតចំណូល និងចំណាយដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានឆ្នាំ ។

ឆ្នាំថវិការបស់ឃុំ សង្កាត់ ចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃទី ០១ ខែ មករា និងបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ ធ្នូ ។

ថវិកាឃុំ សង្កាត់ត្រូវរួមបញ្ចូលរាល់ចំណូល ចំណាយរបស់ឃុំ សង្កាត់ដោយមិនគិតដល់ប្រភពដើម ឬចរិតលក្ខណៈឡើយ ។

ថវិកាឃុំ សង្កាត់ត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងរាល់ការចំណាយជាអាទិភាពនៃផែនការអភិវឌ្ឍន៍របស់ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៤.~

ថវិកាឃុំ សង្កាត់ត្រូវបានរៀបចំឡើងជាពីរផ្នែក :

-ផ្នែកទី១ : ចំណូល និងចំណាយចរន្ត

-ផ្នែកទី២ : ចំណូល និងចំណាយមូលធន ។

ចំណូលសរុបត្រូវតុល្យភាពនឹងចំណាយសរុប ។ អតិរេកក្នុងផ្នែកទី១ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាគុណប្រយោជន៍ក្នុងផ្នែកទី២ ។

ចំណូលមូលធនមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់ធ្វើហិរញ្ញប្បទានដល់ចំណាយចរន្ត លើកលែងតែមានការអនុញ្ញាតដោយបទប្បញ្ញត្តិដោយឡែក ។

មាត្រា ៥.~

ចំណាយចរន្តចែកចេញជា ៧ ប្រភេទ :

ប្រភេទ១- ចំណាយបៀវត្ស និងប្រាក់បំណាច់

ប្រភេទ២- ចំណាយរដ្ឋបាលទូទៅ

ប្រភេទ៣- ចំណាយសេវាសាធារណៈ

ប្រភេទ៤- ចំណាយសំរាប់មុខងារជាភ្នាក់ងារ

ប្រភេទ៥- ចំណាយអន្តរាគមន៍ផ្នែកសង្គមកិច្ច

ប្រភេទ៦- ចំណាយអន្តរាគមន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច

ប្រភេទ៧- ចំណាយមិនបានគ្រោងទុក

មាត្រា ៦.~

ចំណូលចរន្តចែកចេញជា ៥ប្រភេទ :

ប្រភេទ១- ចំណូលពន្ធមូលដ្ឋាន

ប្រភេទ២- ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ

ប្រភេទ៣- ចំណូលពីការផ្ទេររបស់មូលនិធិឃុំ សង្កាត់សំរាប់រដ្ឋបាលទូទៅ

ប្រភេទ៤- ចំណូលពីការអនុវត្តន៍មុខងារជាភ្នាក់ងារ

ប្រភេទ៥- ចំណូលចរន្តផ្សេងៗ ។

មាត្រា ៧.~

ចំណាយមូលធនចែកចេញជា ២ប្រភេទ :

ប្រភេទ១- ចំណាយវិនិយោគផ្នែករដ្ឋបាល

ប្រភេទ២- ចំណាយវិនិយោគអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ។

មាត្រា ៨.-

ចំណូលមូលធនចែកចេញជា ៤ប្រភេទ :

ប្រភេទ១- ចំណូលមូលនិធិបំរុងដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២២ នៃអនុក្រឹត្យនេះ

ប្រភេទ២- ចំណូលពីការផ្ទេររបស់មូលនិធិឃុំ សង្កាត់សំរាប់អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន

ប្រភេទ៣- ចំណូលពីការរួមចំណែករបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋានទៅក្នុងតំលៃគំរោង

ប្រភេទ៤- ចំណូលមូលធនផ្សេងៗ ។

មាត្រា ៩.-

ចំណាយទាំងឡាយខាងក្រោមនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាចំណាយចាំបាច់របស់ឃុំ សង្កាត់ ដែលត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងជាអាទិភាពក្នុងថវិកា :

១-ចំណាយបៀវត្ស និងប្រាក់បំណាច់

២-ចំណាយទុកដាក់ថែរក្សាឯកសារ

៣-ចំណាយលើថ្លៃឈ្នួលថែទាំទីស្នាក់ការឃុំ សង្កាត់

៤-ចំណាយថែទាំ និងប្រតិបត្តិការនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដែលឃុំ សង្កាត់ទទួលខុសត្រូវ

៥-ចំណាយរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍របស់ឃុំ សង្កាត់

៦-ចំណាយបន្តគំរោងការវិនិយោគកំពុងដំណើរការ

៧-ចំណាយចាំបាច់ដទៃទៀតដែលស្របតាមច្បាប់ ឬបទបញ្ជាដែលបានកំណត់ ។

មាត្រា ១០.-

ចំណូលរបស់ឃុំ សង្កាត់ត្រូវបានកំណត់ និងប្រមូល តាមបទប្បញ្ញត្តិដោយឡែក ។

ចំណាយរបស់ឃុំ សង្កាត់ត្រូវបានសន្យា ជំរះបញ្ជី ធ្វើអាណត្តិកិច្ច និងទូទាត់ ដោយមានលិខិតយុត្តិការត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ តាមនីតិវិធី និងបទប្បញ្ញត្តិ ដូចមានចែងក្នុងជំពូកទី២ ជំពូកទី៣ និងជំពូកទី៤ នៃអនុក្រឹត្យនេះ ។

ចំណាយប្រតិបត្តិការ និងការថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ត្រូវរ៉ាប់រងដោយខ្ទង់ចំណូលដែលបានមកពីបន្ទុកអ្នកប្រើប្រាស់ និងចំណូលដែលទទួលបានពីមុខងារជាភ្នាក់ងារ ។

ជំពូកទី ២

ការរៀបចំ និងការអនុម័តថវិកា

មាត្រា ១១.-

គំរោងថវិកាត្រូវរៀបចំឡើង ក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ និងដោយមានជំនួយការពីគណៈកម្មាធិការកសាងផែនការ និងថវិកាឃុំ សង្កាត់ ហើយត្រូវបញ្ជូនទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ពិនិត្យ និងអនុម័ត ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវអនុម័តគំរោងថវិកាតាម នាកិច្ចប្រជុំជាសាធារណៈ អោយបានមុនថ្ងៃទី ៣១ ខែ តុលា ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវអនុម័តគំរោងថវិកាតាមផ្នែក និង តាមប្រភេទនីមួយៗ ។

មាត្រា ១២.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវធានាឱ្យមានការចូលរួមពីសាធារណជនមូលដ្ឋានក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកាតាមរយៈវិធានការទាំងឡាយដូចខាងក្រោម :

-គំរោងថវិកាត្រូវតែប្រកាសផ្សាយជាសាធារណៈ យ៉ាងតិច២សប្តាហ៍ មុនពេលកិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់

-អង្គប្រជុំរបស់គណៈកម្មាធិការកសាងផែនការ និងថវិកា ត្រូវបើកចំហដល់សាធារណជនដែលចាប់អារម្មណ៍លើការពិនិត្យគំរោងថវិកានេះ

-ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែបានផ្តល់កាលានុវត្តភាពក្នុងការចូលរួមសម័យប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលសំរេច លើ គំរោងថវិកា

-ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវបង្កើតនូវយន្តការផ្សេងៗ ដើម្បីជំរុញអោយមានការចូលរួមពីសាធារណជន លើកិច្ចការមូលដ្ឋាន ។

មាត្រា ១៣.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវបញ្ជូនគំរោងថវិកាដែលបានអនុម័តរួចទៅអភិបាលខេត្ត ក្រុងអោយបានមុនថ្ងៃទី ៥ ខែ វិច្ឆិកា ដើម្បីបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់ ។

គំរោងថវិកាត្រូវភ្ជាប់ជាមួយនូវឯកសារពាក់ព័ន្ធដូចខាងក្រោម :

-របាយការណ៍សង្ខេបស្តីពីមូលដ្ឋានក្នុងការរៀបចំចំណូលនិងចំណាយ ព្រមទាំងកំរិតចូលរួម របស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា

-របាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តន៍ថវិកានៃឆ្នាំដំណើរការ

-តារាងសង្ខេប នៃការវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋាន ដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៏ឃុំ សង្កាត់ ប្រសិនបើមាន

-កំណត់ហេតុ ស្តីពីកិច្ចប្រជុំ អនុម័តលើគំរោងថវិការបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ១៤.-

អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវត្រួតពិនិត្យអនុលោមភាព និងបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់លើគំរោងថវិកាអោយបានមុនថ្ងៃទី៣០ ខែ វិច្ឆិកា ។

ការត្រួតពិនិត្យអនុលោមភាពត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងចំនុចដូចខាងក្រោម :

១-ទំរង់ថវិកា និងការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការរៀបចំថវិកា

២-តុល្យភាពថវិកា និងការប្រើប្រាស់ចំណូលមូលធនដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៤ នៃអនុក្រឹត្យនេះ

៣-លក្ខខណ្ឌនៃការប្រើប្រាស់មូលនិធិឃុំ សង្កាត់ដែលទទួលបាន

៤-ការគ្រោងឥណទានថវិកាទៅតាមគោលការណ៍ចំណាយចាំបាច់

៥-តំរូវការថវិកាវិនិយោគ សំរាប់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋាន ដែលបានបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ក្នុងផែនការ របស់ឃុំ សង្កាត់ ។

អភិបាលខេត្ត ក្រុងមិនមានសិទ្ធិកែប្រែ ឬជំទាស់ទៅនឹងជំរើសនៃការចំណាយដែលបានសំរេចដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក្រៅពីពិនិត្យលើលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែលឆ្លើយតបទៅនឹងការត្រួតពិនិត្យអនុលោមភាព ។

មាត្រា ១៥.-

ប្រសិនបើ គំរោងថវិកាត្រូវបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌនៃការត្រួតពិនិត្យអនុលោមភាព ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៤ នៃអនុក្រឹត្យនេះ អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់លើគំរោងថវិកា និងចេញសេចក្តីជូនដំណឹងជាលាយល័ក្ខអក្សរ ជូនមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ។ សេចក្តីជូនដំណឹងត្រូវភ្ជាប់ជាមួយឯកសារថវិកា ដែលមានហត្ថលេខាសង្ខេបរបស់អភិបាលខេត្ត ក្រុង និងបោះត្រាលើទំព័រនីមួយៗ ។

អភិបាលខេត្ត ក្រុងត្រូវចំលងជូនសេចក្តីជូនដំណឹង ព្រមទាំងថវិកាដែលបានបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់ទៅមន្ទីរ សេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ រតនាគារខេត្ត ក្រុង ។

មាត្រា ១៦.-

ក្នុងករណីដែលអភិបាលខេត្ត ក្រុងមិនបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់លើគំរោងថវិកា អភិបាលខេត្ត ក្រុងត្រូវជូនដំណឹងបន្ទាន់ ជាលាយល័ក្ខអក្សរដល់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ដោយបញ្ជាក់ពីមូលហេតុហើយណែនាំដល់មេឃុំ ចៅសង្កាត់អោយអនុវត្តវិធាន ការកែតម្រូវ ។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ត្រូវពិនិត្យកែសំរួលគំរោងថវិកាឡើងវិញតាមការណែនាំរបស់អភិបាលខេត្ត ក្រុង ហើយដាក់ជូន ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អនុម័តក្នុងរង្វង់ ១៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងរបស់អភិបាលខេត្ត ក្រុង ។

បន្ទាប់ពីការពិភាក្សា មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ផ្ញើគំរោងថវិកាកែតម្រូវជូនអភិបាលខេត្ត ក្រុង បញ្ជាក់ទទួលស្គាល់ ។

ប្រសិនបើ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ខកខានមិនបានបញ្ជូនគំរោងថវិកាដែលបានពិនិត្យឡើងវិញដល់អភិបាលខេត្ត ក្រុង ក្នុង រង្វង់មួយខែបន្ទាប់ពីទទួលបានសេចក្តីជូនដំណឹងខាងលើ ឬគំរោងថវិកាដែលបានពិនិត្យឡើងវិញនៅតែមិនទាន់ឆ្លើយតប បានទៅនឹងការត្រួតពិនិត្យអនុលោមភាព ពេលនោះអភិបាលខេត្ត ក្រុង មានសិទ្ធិចាត់វិធានការកែសំរួលចាំបាច់ មុនពេល បញ្ជាក់ទទួលស្គាល់លើគំរោងថវិកា ។ អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវជូនដំណឹងអំពីសេចក្តីសំរេចរបស់ខ្លួនដល់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ រតនាគារខេត្ត ក្រុង តាមនីតិវិធីដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៥ នៃអនុក្រឹត្យនេះ ។

ក្នុងករណីមានការមិនចុះសំរុងគ្នារវាងមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ជាមួយអភិបាលខេត្ត ក្រុង មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ត្រូវបញ្ជូន ករណីនេះ ទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃដើម្បីពិនិត្យសំរេច ។ សេចក្តីសំរេច របស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ចាត់ទុកជាការសំ រេចចុងក្រោយ ។

មាត្រា ១៧.-

ក្នុងករណីអភិបាលខេត្ត ក្រុង មិនបានបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់លើគំរោងថវិកា មុនថ្ងៃទី ០១ ខែ មករា នៃឆ្នាំ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្នលើចំណាយប្រចាំខែក្នុងកំរិត១/១២ នៃថវិកាដែលបានអនុម័ត

ឆ្នាំមុន និងលើការប្រមូលចំណូលរបស់ឃុំ សង្កាត់តាមលក្ខខណ្ឌដែលបានអនុម័តដូចឆ្នាំមុនដែរ ។

ផ្នែកទី៣
ការអនុវត្តន៍ថវិកា

មាត្រា ១៨.-

ថវិកាឃុំ សង្កាត់អាចនឹងត្រូវបានកែតំរូវក្នុងអំឡុងឆ្នាំថវិកា ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលនៃ លក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ច ឬហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជះឥទ្ធិពលទៅលើការព្យាករណ៍ដំបូងនៃចំណូល និងចំណាយ ។

មាត្រា ១៩.-

ការកែតំរូវថវិកាត្រូវរៀបចំ ពិនិត្យ អនុម័ត និងបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់ តាមនីតិវិធីដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១១ មាត្រា១២ មាត្រា១៣ មាត្រា១៤ និងមាត្រា១៥ នៃអនុក្រឹត្យនេះ ។

ប្រសិនបើ គោលបំណងនៃការកែតំរូវថវិកា គ្រាន់តែជាការវិភាជន៍ធនធានឡើងវិញ ក្នុងប្រភេទចំណាយតែមួយ ដោយមិនធ្វើអោយប្រែប្រួលចំនួនទឹកប្រាក់នៃប្រភេទចំណាយ ឬមិនធ្វើអោយប្រែប្រួលប្រភេទគំរោងវិនិយោគនៅក្នុងថវិកាដំបូងនោះ ពុំចាំបាច់សុំការបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់ឡើងវិញពីអភិបាលខេត្ត ក្រុងទេ ។ ក្នុងករណីនេះ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវជូនដំណឹងដល់អភិបាលខេត្ត ក្រុង មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងរតនាគារខេត្ត ក្រុង អំពីការប្រែប្រួលធនធានវិភាជន៍ឡើងវិញមិនអោយយឺតជាង៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីការពិភាក្សាសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ២០.-

ឥណទានថវិកានៃប្រភេទចំណាយមិនបានគ្រោងទុក មិនត្រូវលើស ៣%នៃថវិកាសរុប ។ ខ្ទង់ថវិកានៃចំណាយមិនបានគ្រោងទុកអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ សំរាប់ធានាចំពោះចំណាយទាំងឡាយណាដែលការវិភាជន៍មិនត្រូវបានកំណត់ជាក់លាក់ នៅពេលឥណទានត្រូវបានអនុម័ត ឬសំរាប់ឥណទានបំពេញបន្ថែមជាគុណប្រយោជន៍ ដល់ប្រភេទចំណាយផ្សេងៗទៀតរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវស្នើសុំការអនុម័តពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់មុនពេលសំរេចចិត្តលើការប្រើប្រាស់ឥណទានថវិកាចំណាយមិនបានគ្រោងទុក ។

មាត្រា ២១.-

នៅដំណាច់ឆ្នាំថវិកា គណនេយ្យករឃុំ សង្កាត់នៅរតនាគារខេត្ត ក្រុងត្រូវរៀបចំបិទបញ្ជី និងធ្វើរបាយការណ៍ ។

គណនេយ្យករត្រូវធ្វើរបាយការណ៍បិទបញ្ជីជូនមេឃុំ ចៅសង្កាត់ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់គណនីថវិកា ជាមួយឃុំ សង្កាត់ ។ គណនេយ្យករ និងមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ត្រូវពិនិត្យ កែតំរូវលេខនា និងឯកភាពលើរបាយការណ៍បិទបញ្ជីនោះ ។

របាយការណ៍បិទបញ្ជីបង្ហាញនូវតួលេខអនុវត្តជាក់ស្តែង របស់ថវិកាព្រមទាំងទ្រព្យសម្បត្តិ និងស្ថានភាពរតនៈវត្ថុដំណាច់ឆ្នាំ របស់ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ២២.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវដាក់របាយការណ៍បិទបញ្ជីជូនក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ដើម្បីពិនិត្យ អនុម័ត ក្នុងខែមីនានៃឆ្នាំបន្ទាប់ ។ បន្ទាប់ពីការពិភាក្សា ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវអនុម័តដោយបោះឆ្នោត លើសេចក្ដីសំរេច ស្ដីពីការបិទបញ្ជីថវិកា

សេចក្ដីសំរេចស្ដីពីការបិទបញ្ជីថវិកាត្រូវ :

១- បញ្ជាក់នូវចំណូល ចំណាយជាក់ស្ដែងដែលសំរេចបានក្នុងឆ្នាំថវិកា

២- លុបចោលឥណទានថវិកាដែលមិនបានប្រើប្រាស់

៣- អនុញ្ញាតអោយផ្ទេរលទ្ធផលនៃឆ្នាំថវិកាទៅគណនី មូលនិធិបំរុង ។

បន្ទាប់ពីបានអនុម័តរួចយ៉ាងយូរ ៧ថ្ងៃ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវបញ្ជូន សេចក្ដីសំរេចស្ដីពីការបិទបញ្ជីថវិកា ទៅអភិបាលខេត្ត ក្រុង ដើម្បីពិនិត្យបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវ :

-របាយការណ៍បិទបញ្ជីគណនេយ្យ

-របាយការណ៍ស្ដីពី សកម្មភាពទូទៅនៃឃុំ សង្កាត់

-កំណត់ហេតុនៃការពិភាក្សាអនុម័តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ២៣.-

មូលនិធិបំរុងត្រូវប្រើប្រាស់សំរាប់ហិរញ្ញប្បទានដល់ចំណាយមូលធននៃថវិកាឆ្នាំក្រោយ ។

ជំពូកទី ៣

ប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និងប្រព័ន្ធទូទាត់សំរាប់ឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ២៤.-

ប្រព័ន្ធគណនេយ្យឃុំ សង្កាត់ត្រូវបំរើដល់គោលបំណងទាំងឡាយដូចខាងក្រោម :

១- បញ្ជីការាល់ប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំ សង្កាត់

២- ធ្វើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុជាក់ស្ដែងអោយទាន់ពេលវេលា ដែលអាចជាកម្មវត្ថុសំរាប់ការត្រួតពិនិត្យ និងផ្ទៀងផ្ទាត់

៣- ផ្ដល់មូលដ្ឋានសំរាប់តាមដានការអនុវត្តន៍ថវិការបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

គណនេយ្យឃុំ សង្កាត់ រួមមាន :

ក/គណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ : គណនា ចុះបញ្ជី និងធ្វើរបាយការណ៍ប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ របស់ឃុំ សង្កាត់ ។

ខ/គណនេយ្យថវិកា : តាមដាន និងធ្វើរបាយការណ៍ស្ដីពីការអនុវត្តន៍ថវិកាដែលបានអនុម័ត ។

មាត្រា ២៥.-

គណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំ សង្កាត់ គឺផ្អែកលើមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ និងតាមវិធីបញ្ជីកាទ្វេភាគ ។ មាតិកាគណនីត្រូវស្របគ្នាជាមួយមាតិកាថវិការបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

ឃុំ សង្កាត់ណាដែលមានធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ឬសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងមានកំរិតខ្សោយអាចប្រើប្រាស់មាតិកាគណនី និង មាតិកាថវិកាដែលមានលក្ខណៈសាមញ្ញ ។

មាត្រា ២៦.-

រតនាគារខេត្ត ក្រុងត្រូវបំពេញមុខងារជាគណនេយ្យករឃុំ សង្កាត់ និងត្រូវអនុវត្តភារកិច្ចទាំងឡាយដូចខាងក្រោមៈ

១- ប្រមូល ឬទទួលចំណូលរបស់ឃុំ សង្កាត់

២- ទូទាត់ចំណាយដែលបានចេញអាណត្តិដោយមេឃុំ ចៅសង្កាត់

៣- គ្រប់គ្រង និងបើកផ្តល់ថវិកាឃុំ សង្កាត់

៤- បញ្ជីកាប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុឃុំ សង្កាត់ស្របតាមគោលការណ៍ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២៥ នៃអនុក្រឹត្យនេះ

៥- រៀបចំរបាយការណ៍គណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុតាមកាលកំណត់

៦- ថែរក្សាទុកដាក់រាល់ឯកសារសក្ខីប័ត្រ និងបញ្ជីគណនេយ្យរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ២៧.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ជាអាណាប័ក មានសិទ្ធិសំរេចអោយប្រមូលចំណូល សន្យាចំណាយ និងបញ្ជាចំណាយ ដោយផ្អែក លើថវិកាឃុំ សង្កាត់ ដែលបានអនុម័ត ។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់អាចផ្ទេរសិទ្ធិជាលាយល័ក្ខអក្សរ ក្នុងការសំរេចលើថវិកាទៅអោយជំទប់ ចៅសង្កាត់រង ណាមួយ របស់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ។ ការផ្ទេរសិទ្ធិជាអាណាប័កនេះ ត្រូវធ្វើសកម្មភាពដោយស្ថិតនៅក្នុងការទទួលខុសត្រូវ និងត្រួត ពិនិត្យរបស់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ។

អាណាប័ក និងអ្នកទទួលសិទ្ធិត្រូវតែតម្កល់គំរូហត្ថលេខាជាផ្លូវការដល់គណនេយ្យករមុខការ ។

មាត្រា ២៨.-

សិទ្ធិបញ្ជាចំណាយ និងការទូទាត់មិនត្រូវប្រគល់អោយមនុស្សតែម្នាក់ លើកលែងតែករណីទាំងឡាយដូចមានចែង ក្នុងមាត្រា ៣១ នៃអនុក្រឹត្យនេះ ។

មាត្រា ២៩.-

ឃុំ សង្កាត់នីមួយៗត្រូវបើកគណនីប្រាក់បញ្ញើមួយនៅរតនាគាខេត្ត-ក្រុង ។ គណនីនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់ ទទួល ចំណូល និងទូទាត់ចំណាយ ។

មាត្រា ៣០.-

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុអាចអនុញ្ញាតដល់ឃុំ សង្កាត់ក្នុងការគ្រប់គ្រងទាំងស្រុង ឬមួយចំណែកនៃប្រតិ បត្តិការសាច់ប្រាក់តាមរយៈគណនីបើកនៅធនាគារពាណិជ្ជប្រតិស្រុតណាមួយ ។

មាត្រា ៣១.-

ឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើការទូទាត់ដល់ចំណាយទាំងឡាយដែលមានចំនួនទឹកប្រាក់នៅក្រោមកំរិតមួយជាកំនត់ តាមនីតិវិធី បេឡាបុរេប្រទាន ។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវតែងតាំងមន្ត្រីមួយរូបរបស់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់អោយទទួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រងបេឡាបុរេប្រទាននេះ ។

បេឡាករបុរេប្រទានត្រូវទទួលខុសត្រូវលើសុវត្ថិភាពរបស់មូលនិធិ ព្រមទាំងឯកសារ សក្ខីប័ត្រពាក់ព័ន្ធ និងកត់ត្រារាល់ប្រតិបត្តិការ ។ បេឡាករបុរេប្រទានបំពេញភារកិច្ច ក្រោមការត្រួតពិនិត្យរួមគ្នា របស់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ និងគណនេយ្យករឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៣២.-

ការទទួលខុសត្រូវក្នុងការប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធអាចនឹងប្រគល់អោយមន្ត្រីម្នាក់របស់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ធ្វើជាភ្នាក់ងារប្រមូលចំណូល ។

ភ្នាក់ងារប្រមូលចំណូលត្រូវបានតែងតាំងឡើង និងបំពេញភារៈកិច្ចមានលក្ខណៈដូចគ្នា និងបេឡាករបុរេប្រទានដែរ ។

មាត្រា ៣៣.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវធានាថា ប្រព័ន្ធគណនេយ្យថវិកាត្រូវបានអនុវត្ត ។

ប្រព័ន្ធគណនេយ្យថវិកាត្រូវបញ្ជីកា ការសន្យាចំណាយ និងការអនុញ្ញាតអោយចំណាយដោយមេឃុំ ចៅសង្កាត់សំរាប់គោលបំណងនៃការតាមដានកិច្ចប្រតិបត្តិការថវិកា ។

ជំពូកទី ៤

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

មាត្រា ៣៤.-

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបំរើនូវគោលបំណងដូចខាងក្រោម :

១-តាមដានកិច្ចប្រតិបត្តិការចំណូលនិងចំណាយរបស់ឃុំ សង្កាត់ដោយប្រៀបធៀបជាមួយនឹងការព្យាករណ៍ថវិកា

២-វាយតំលៃស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំ សង្កាត់ ដោយផ្តល់នូវពតិមានអំពីប្រភព និងការប្រើប្រាស់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ

៣-បង្កលក្ខណៈដល់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ក្នុងការទទួលខុសត្រូវចំពោះក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរថ្នាក់លើ

៤-ឆ្លុះបញ្ចាំងអោយឃើញថា កិច្ចប្រតិបត្តិការឆ្លើយតបបានទៅនឹងថវិកាដែលបានអនុម័ត និងបទប្បញ្ញត្តិ គតិយុត្តិ ផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ៣៥.-

ឃុំ សង្កាត់ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ដូចខាងក្រោម :

១-របាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តន៏ថវិកាប្រចាំខែ : របាយការណ៍នេះត្រូវមានទំរង់ជារបាយការណ៍ចំណូល ចំណាយ

ផ្អែកតាមមាតិកាថវិកា ។ ត្រូវប្រៀបធៀបការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែងទៅនឹងការព្យាករណ៍ថវិកា និងបង្ហាញអំពីស្ថានភាពរតនៈវត្ថុរបស់ឃុំ សង្កាត់

២-របាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តន៍ថវិកាប្រចាំឆមាស ដែលមានទំរង់ដូចគ្នា ទៅ និងរបាយការណ៍ប្រចាំខែ ដែរ

៣-របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំរួមមាន :

-របាយការណ៍ស្តីពីចំណូល ចំណាយប្រចាំឆ្នាំ

-ការផ្ទៀងផ្ទាត់គណនីប្រាក់បញ្ញើរបស់ឃុំ សង្កាត់នៅរតនាគារ

-របាយការណ៍ស្តីពីអចលនវត្ថុ ។

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវមានភាពជាក់ស្តែង និងប្រាកដប្រជា ទាក់ទងទៅនឹងលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយ នៃការអនុវត្តន៍ថវិកាព្រមទាំងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុដំណាច់ឆ្នាំរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៣៦.-

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ ត្រូវភ្ជាប់ជាមួយនូវរបាយការណ៍លំអិត ស្តីពីសកម្មភាពរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។ របាយការណ៍សកម្មភាពប្រចាំឆ្នាំត្រូវពិពណ៌នា និងវាយតំលៃ :

-ការអនុវត្តន៍ការងាររបស់ឃុំ សង្កាត់ ក្នុងការប្រមូលចំណូល និងចំណាយ

-សមិទ្ធិផលរបស់ឃុំ សង្កាត់ ក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ប្រៀបធៀបជាមួយនឹងទិសដៅ ផែនការ

-ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ឃុំ សង្កាត់ និងផលប៉ះពាល់ពីប្រតិបត្តិការរបស់ឃុំ សង្កាត់ លើសុខមាលភាពរបស់ប្រជាជន ។

របាយការណ៍សកម្មភាព ត្រូវរៀបចំឡើងក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ។

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និងរបាយការណ៍សកម្មភាព ជាឯកសារជំនួយក្នុងការបិទបញ្ជីគណនីឃុំ សង្កាត់ តាមការកំណត់ ។

មាត្រា ៣៧.-

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវរៀបចំឡើងដោយគណនេយ្យកររបស់ឃុំ សង្កាត់ និងត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយនឹងរបាយការណ៍គណនេយ្យថវិកា ដែលគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ស្របទៅតាមប្រតិទិន ដូចខាងក្រោម :

-អោយបានមុនថ្ងៃទី ១៥ នៃខែបន្ទាប់សំរាប់របាយការណ៍ប្រចាំខែ

-អោយបានមុនថ្ងៃទី ២១ ខែ កក្កដា សំរាប់របាយការណ៍ឆមាស

-អោយបានមុនថ្ងៃទី ៣១ ខែ មករា នៃឆ្នាំបន្ទាប់សំរាប់របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ ។

មាត្រា ៣៨.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវពិនិត្យ និងឯកភាពទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលបានរៀបចំដោយគណនេយ្យករ និងត្រូវផ្ញើជូនទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ដើម្បីពិភាក្សា និងអនុម័តទាន់ពេលវេលា ដោយភ្ជាប់នូវរបាយការណ៍លំអិតអំពីសកម្មភាព ។

ក្រោយពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់បានពិភាក្សា អនុម័តរួចមេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវ :

១-ផ្ញើរបាយការណ៍ជូនអភិបាលខេត្ត ក្រុង និងមន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

២-ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ។

ជំពូកទី ៥
ការគ្រប់គ្រងចំណាយ
ផ្នែកទី១
វដ្ដនៃការចំណាយ

មាត្រា ៣៩.-

ចំណាយត្រូវសមស្របទៅនឹងថវិការបស់ឃុំ សង្កាត់ និងសមស្របតាមច្បាប់ និងបទបញ្ញាទាំងឡាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ដំណើរការនៃចំណាយរបស់ឃុំ សង្កាត់រួមមានដំណាក់កាលទាំងឡាយដូចខាងក្រោម :

១-ការសន្យា

២-កិច្ចជំរះបញ្ជី

៣-អាណត្តិកិច្ច

៤-ការទូទាត់ ។

មាត្រា ៤០.-

ការសន្យាត្រូវមានកិច្ចសន្យា ឬការព្រមព្រៀងក្នុងការទិញមានលក្ខណៈបន្ទាន់ ឬការផ្គត់ផ្គង់សំភារៈ និងសេវាកម្មនៅពេលខាងមុខ ។ ការសន្យាគឺជាការបញ្ជាក់នូវកាតព្វកិច្ចរបស់ឃុំ សង្កាត់ ដែលត្រូវទូទាត់ ប្រសិនបើ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឬអ្នកម៉ៅការបានបំពេញគ្រប់លក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា ។

មុនពេលសន្យាលើចំណាយណាមួយ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ឬអ្នកទទួលសិទ្ធិត្រូវធានាថា :

១-ចំណាយដែលបានស្នើពិតជាត្រឹមត្រូវទៅតាមប្រភេទថវិកា

២-មាននៅក្នុងឥណទានថវិកាព្រមទាំងមានមូលនិធិទំនេរគ្រប់គ្រាន់ និងត្រឹមត្រូវតាមមាតិកាថវិកា

៣-នីតិវិធីលទ្ធកម្មនឹងអនុវត្តបានត្រឹមត្រូវ

៤-ការសន្យាចំណាយត្រូវបានកត់ត្រាដូចដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងមាត្រា ៣៣ នៃអនុក្រឹត្យនេះ

ការសន្យាចំណាយមិនត្រូវស្ថិតជាកម្មវត្ថុនៃការត្រួតពិនិត្យជាមុនរបស់មន្ត្រីត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុ និងអាជ្ញាធរខេត្ត ក្រុងទេ ។

មាត្រា ៤១.-

ក្នុងកិច្ចជំរះបញ្ជី មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ឬអ្នកទទួលសិទ្ធិត្រូវធានាថា :

១-សំភារៈទាំងឡាយត្រូវបានប្រគល់ឬសេវាត្រូវបានផ្តល់ដូចដែលបានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវតាមកិច្ចសន្យា ឬការបញ្ជាទិញដែលបានព្រមព្រៀង

២-វិក័យប័ត្រដែលដាក់ជូនដោយអ្នកម៉ៅការ ឬអ្នកផ្គត់ផ្គង់ត្រូវតែត្រឹមត្រូវទៅនឹងចំនួន និងការងារអនុវត្តបាន។

មាត្រា ៤២.-

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់កិច្ចជំរះបញ្ជី មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវចេញអាណត្តិបើកប្រាក់ ។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវបញ្ជូនអាណត្តិបើកប្រាក់រួមជាមួយឯកសារពាក់ព័ន្ធអោយគណនេយ្យករឃុំ សង្កាត់ នៅរតនាគារខេត្ត ក្រុង ហើយទន្ទឹមនឹងនេះ ជូនដំណឹងដល់អ្នកត្រូវទទួលប្រាក់ ។

ក្នុងករណី ចំនួនទឹកប្រាក់ចំណាយស្ថិតនៅក្នុងក៏រិតកំណត់ ដែលបានអនុញ្ញាតអោយប្រើប្រាស់បេឡាបុរេប្រទាន ការទូទាត់ត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធីចំណាយនៃបេឡាបុរេប្រទានរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៤៣.-

គណនេយ្យករត្រូវធ្វើការទូទាត់ដល់អ្នកម៉ៅការ ឬអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឬក៏អ្នកទទួលសិទ្ធិដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងអាណត្តិបើកប្រាក់ ។

មុនពេលទូទាត់ គណនេយ្យករត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យ និងបញ្ជាក់លើចំណុចដូចខាងក្រោម :

១-អាណត្តិបើកប្រាក់ត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយអាណាប័កដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិត្រឹមត្រូវ

២-មន្ត្រីមុខការបានបញ្ជាក់ថា សំភារៈត្រូវបានទទួល ឬសេវាត្រូវបានផ្តល់ត្រឹមត្រូវតាមការព្រមព្រៀង

៣-វិក័យប័ត្រ និងឯកសារទាំងឡាយដែលជាសំណូមពរនៃការទូទាត់ពិតជាត្រឹមត្រូវ

៤-ឥណទាយកពិតជាត្រឹមត្រូវតាមកិច្ចសន្យា

៥-សំណើទូទាត់ពិតជាត្រឹមត្រូវតាមប្រភេទចំណាយ ព្រមទាំងមានថវិកាទំនេរគ្រប់គ្រាន់ក្នុងប្រភេទ ចំណាយនេះ

៦-ស្ថានភាពគណនីប្រាក់បញ្ញើឃុំ សង្កាត់ មានលទ្ធភាពទូទាត់បាន

៧-ការទូទាត់ត្រូវមានលក្ខណៈជាការរំដោះបំណុល ។

ក្នុងករណីមិនបានបំពេញលក្ខខណ្ឌខាងលើគ្រប់គ្រាន់ គណនេយ្យករមានសិទ្ធិផ្អាកការទូទាត់ ហើយជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់មេឃុំ ចៅសង្កាត់ដោយបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុ និងសំណូមពរបំពេញបន្ថែម ។

មាត្រា ៤៤.-

ក្នុងករណីមានបញ្ហាក្នុងការទូទាត់ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ និងគណនេយ្យករត្រូវពិភាក្សាដើម្បីរកដំណោះស្រាយស្របតាមនីតិវិធីនៃការទូទាត់ ។

ប្រសិនបើការពិភាក្សាមិនបានឯកភាពគ្នាទេ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងនេះទៅអភិបាលខេត្ត ក្រុង ជួយដោះស្រាយ ។ សេចក្តីសំរេចរបស់អភិបាលខេត្ត ក្រុងចាត់ទុកជាការសំរេចចុងក្រោយចំពោះទំនាស់នេះ និងត្រូវភ្ជាប់ជាឯកសារបន្ថែមនៃការទូទាត់ ។

ផ្នែកទី ២

ការងារលទ្ធកម្មសាធារណៈ

មាត្រា ៤៥.-

លទ្ធកម្មការងារសាងសង់ ការផ្គត់ផ្គង់សំភារៈ និងការផ្តល់សេវាត្រូវតែស្របទៅតាមគោលការណ៍ទូទៅដែលបានកំណត់ក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ ៦០ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ។

មាត្រា ៤៦.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវបង្កើតគណៈកម្មការលទ្ធកម្មមួយទទួលបន្ទុកការងារទាំងឡាយរួមមាន :

១-ធ្វើការវាយតំលៃលើការដេញថ្លៃរបស់អ្នកម៉ៅការ និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់

២-ផ្តល់អនុសាសន៍ លើការសំរេចចុះកិច្ចសន្យា ។

គណៈកម្មការលទ្ធកម្មត្រូវធានាថា :

-លទ្ធកម្មការងារសាងសង់ ការផ្គត់ផ្គង់សំភារៈ និងការផ្តល់សេវា ប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយតម្លាភាព និងសន្សំសំចៃ

-អ្នកម៉ៅការ និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានផ្តល់ឱកាសស្មើៗគ្នាក្នុងការចូលរួមប្រកួតប្រជែងផ្គត់ផ្គង់សំភារៈ និងផ្តល់សេវា ក្រោមលក្ខខណ្ឌតែមួយ

-លទ្ធផលនៃការងារលទ្ធកម្មត្រូវប្រកាសជាសាធារណៈ

មាត្រា ៤៧.-

គណៈកម្មការលទ្ធកម្មត្រូវមានសមាសភាពដូចខាងក្រោម :

-មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ឬអ្នកទទួលសិទ្ធិ	ប្រធាន
-សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ពីររូប	សមាជិក
-ស្មៀនឃុំ សង្កាត់	លេខាធិការ

ប្រធានគណៈកម្មការលទ្ធកម្មអាចអញ្ជើញបុគ្គលមួយចំនួនចូលរួមជាអ្នកជំនួយការ ឬជាអ្នកសង្កេតការណ៍ ។ ក្នុងការប្រជុំពិភាក្សាការងារ របស់គណៈកម្មការលទ្ធកម្ម អ្នកជំនួយការ លេខាធិការ និងអ្នកសង្កេតការណ៍ ពុំមានសិទ្ធិសំរេចទេ ។ គណៈកម្មការលទ្ធកម្ម ត្រូវធ្វើសេចក្តីសំរេចដោយសំលេងភាគច្រើន។

ក្នុងករណីមានសំលេងស្មើគ្នានោះ សំលេងរបស់ប្រធានចាត់ទុកជាសំលេងឧត្តមភាព ។

មាត្រា ៤៨.-

ផ្អែកលើលទ្ធផលនៃកិច្ចប្រជុំ របស់គណៈកម្មការលទ្ធកម្ម មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវចេញសេចក្ដីសំរេចចុងក្រោយស្ដីពីការប្រគល់កិច្ចសន្យា ។

ជំពូកទី ៦

ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ៤៩.-

ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឃុំ សង្កាត់រួមមានបីប្រភេទ :

១-ទ្រព្យសម្បត្តិដែលរាជរដ្ឋាភិបាលផ្ទេរសិទ្ធិអោយកាន់កាប់

២-ទ្រព្យសម្បត្តិដែលឃុំ សង្កាត់ទិញដោយខ្លួនឯង

៣-ទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានមកពីអំណោយនានា ។

មាត្រា ៥០.-

ឃុំ សង្កាត់ត្រូវរក្សាការកត់ត្រាដោយឡែកប្រភេទទ្រព្យសម្បត្តិទាំងបីខាងលើ តាមប្រភេទនីមួយៗ នូវពត៌មានដូចខាងក្រោម :

១-លេខរៀង ឬលេខកូដ

២-យថាប្រភេទ

៣-កាលបរិច្ឆេទផ្ទេរសិទ្ធិអោយកាន់កាប់

៤-បរិមាណ និងតំលៃ

៥-ទីតាំងដែលទ្រព្យសម្បត្តិនោះទុកដាក់ ឬប្រើប្រាស់

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវធានាកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិអោយបានត្រឹមត្រូវ ។

មាត្រា ៥១.-

ចលនវត្ថុនានាត្រូវមានលេខកូដសំគាល់ដើម្បីងាយស្រួលដឹងថានៅទីកន្លែងណា និងអាចជួយដល់ការកត់ត្រាបញ្ជីចលនវត្ថុ ។

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ត្រូវបង្កើតគណៈកម្មការមួយធ្វើសារពើភ័ណ្ឌ អោយបានយ៉ាងតិច១ដងក្នុង១ឆ្នាំ ចំពោះអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួន ដើម្បីដឹងបានចំនួនបាត់បង់ ហើយធ្វើការកែតម្រូវបញ្ជី ព្រមទាំងវាយតំលៃចំពោះស្ថានភាពរបស់ទ្រព្យសម្បត្តិដើម្បីរៀបចំជួសជុល ថែទាំ ឬជំនួសថ្មី ។

លទ្ធផលនៃសារពើភ័ណ្ឌ ត្រូវធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយបញ្ជីអចលនវត្ថុ បើឃើញមានការខុសគ្នា ត្រូវតែធ្វើការអង្កេតបញ្ជាក់មូលហេតុច្បាស់លាស់ និងកែតម្រូវបញ្ជី អចលនវត្ថុទៅតាមនោះ ។

តារាងសង្ខេប ព្រមទាំងរបាយការណ៍សារពើភ័ណ្ឌអចលនវត្ថុ ចាំបាច់ត្រូវភ្ជាប់ជាមួយនឹងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំរបស់ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៥២.-

អនុលោមតាមមាត្រា៨១ នៃច្បាស់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ឃុំ សង្កាត់គ្មានសិទ្ធិលក់ដូរ ឬផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬផ្ទេរការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិដែលរាជរដ្ឋាភិបាលប្រគល់អោយ ដោយគ្មានការយល់ព្រមជាមុនពី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ បន្ទាប់ពីមានយោបល់ ឯកភាពរបស់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃឡើយ ។

មាត្រា ៥៣.-

ឃុំ សង្កាត់មានសិទ្ធិលក់ដូរ ឬផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬផ្ទេរការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានទិញដោយចំណូលផ្ទាល់របស់ខ្លួន ។

ការលក់ដូរ ឬការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬការប្រើប្រាស់ត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធីដូចខាងក្រោម :

១-មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវបង្កើតគណៈកម្មការចំពោះកិច្ចមួយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យលើការលក់ដូរ ឬផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិ គណៈកម្មការនេះត្រូវដឹកនាំដោយមេឃុំ ចៅសង្កាត់ និងមានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាមួយរូប និងមួយរូបទៀតជាគណនេយ្យករឃុំ សង្កាត់ នៅរតនាគារខេត្ត ក្រុង ។ ស្មៀនឃុំ សង្កាត់ត្រូវធ្វើជាលេខាធិការ ។

២-ដំណើរការលក់ដូរ ឬផ្ទេរត្រូវធានាអោយមានតម្លាភាព និងបើកទូលាយដល់ការប្រកួតប្រជែងគ្នាពិតប្រាកដ

៣-ក្នុងការលក់ដូរ ឬផ្ទេរ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវសំរេច ផ្អែកតាមអនុសាសន៍របស់គណៈកម្មការចំពោះកិច្ច

៤-ចំនួនទឹកប្រាក់បានមកពីការលក់ទ្រព្យសម្បត្តិត្រូវរក្សាទុកក្នុងគណនីរបស់ឃុំ សង្កាត់ នៅរតនាគារខេត្ត ក្រុង ។

មាត្រា ៥៤.-

ការលក់ដូរ ឬការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬការផ្ទេរការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឃុំ សង្កាត់ដែលបានមកពី អំណោយត្រូវគោរពទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលបានព្រមព្រៀងរវាងម្ចាស់អំណោយ និងឃុំ សង្កាត់ ។

ក្នុងករណីអំណោយគ្មានលក្ខខណ្ឌពីម្ចាស់អំណោយ ការលក់ដូរ ឬការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬការផ្ទេរការប្រើប្រាស់ត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធីដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៥៣នៃអនុក្រឹត្យនេះ ។

ជំពូកទី ៧

សវនកម្មគណនី និងសវនកម្មប្រតិបត្តិការរបស់ឃុំ សង្កាត់

មាត្រា ៥៥.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវធានាថាយន្តការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងដែលមានក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង ត្រូវបានអនុវត្តដើម្បីសំរេចអោយបានតាមគោលដៅដូចខាងក្រោម :

-ធនធានត្រូវបានប្រើប្រាស់ស្របតាមថវិកាដែលបានអនុម័តព្រមទាំងស្របតាម ច្បាប់ និងបទបញ្ញាជាធរមាន

-ធនធានត្រូវបានទុកដាក់គត់មត់ មិនបាត់បង់ និងមិនប្រើប្រាស់ខុសគោលការណ៍

-ទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុពិតប្រាកដត្រូវបានរៀបចំ និងលាតត្រដាងក្នុងរបាយការណ៍ ។

មាត្រា ៥៦.-

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំរបស់ឃុំ សង្កាត់ ជាកម្មវត្ថុសំរាប់សវនកម្មរបស់ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ។

គោលបំណងនៃសវនកម្ម គឺសំដៅធានាភាពជាក់លាក់ ត្រឹមត្រូវនៃពតិមានហិរញ្ញវត្ថុ វាយតំលៃការអនុវត្តន៍ថវិការបស់ឃុំ សង្កាត់ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងនីតិវិធី ។ របាយការណ៍សវនកម្មដែលមានរួមបញ្ចូលនូវមតិយោបល់របស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ។

មាត្រា ៥៧.-

គណនី និងប្រតិបត្តិការរបស់ឃុំ សង្កាត់អាចត្រូវធ្វើសវនកម្មដោយស្ថាប័នជាតិ ឬដោយសវនករឯករាជ្យមិនមែនរដ្ឋាភិបាល តាមសំណូមពររបស់ម្ចាស់ជំនួយក្រៅប្រទេស ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ឃុំ សង្កាត់ ។

មាត្រា ៥៨.-

អភិបាលខេត្ត ក្រុងត្រូវធានាថា សវនកម្មដែលមានលក្ខណៈជាការពិគ្រោះយោបល់ ធ្វើឡើងតាមរូបភាព ជាជំនួយបច្ចេកទេស និងមានលក្ខណៈជាការកសាងសមត្ថភាពខាងការគ្រប់គ្រង ហិរញ្ញវត្ថុ និងកិច្ចប្រតិបត្តិការ ត្រូវបានផ្តល់អោយឃុំ សង្កាត់ទៀងទាត់ជាប្រចាំ ។

មាត្រា ៥៩.-

ប្រជាពលរដ្ឋមានសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការពិនិត្យ តាមដានការអនុវត្តន៍របស់ក្រុមប្រឹក្សា និងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ។ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ត្រូវធានាថា :

១- រាល់ពតិមានស្តីពីសកម្មភាព និងគណនីរបស់ឃុំ សង្កាត់ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ

២- ការទទួលមតិសាធារណៈ និងការពិគ្រោះយោបល់ត្រូវបានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា

៣- ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបានទទួលការលើកទឹកចិត្ត និងអញ្ជើញឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ជំពូកទី ៨

ទោសប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៦០.-

មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ក្នុងឋានៈជាអាណាប័ក គណនេយ្យករឃុំ សង្កាត់ និងបុគ្គលទាំងឡាយដែលចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការអនុវត្តន៍ថវិកាត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់នូវរាល់សកម្មភាពរំលោភទៅលើវិន័យថវិកា ដូចខាងក្រោម :

១-ការសន្យាចំណាយ លើសឥណទានថវិកាដែលបានទទួលការអនុញ្ញាត

២-រាល់អំពើដែលជាកម្មវត្ថុសំរាប់បង្កើនទឹកប្រាក់ឥណទានថវិកាដែលបានទទួលការអនុញ្ញាតដោយធនធានពិសេសក្រៅពីករណីដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់ និងបទបញ្ញាជាធរមាន

៣-រាល់កំហុសធ្ងន់ធ្ងរដែលនាំអោយមានការខាតបង់ប្រាក់កាសដល់ហិរញ្ញវត្ថុ ឬទ្រព្យសម្បត្តិ របស់ឃុំ សង្កាត់ ។

ជំពូកទី ៩
អវសានប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៦១.-

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដោយមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ត្រូវចេញសេចក្តីណែនាំស្តីពីការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង រាល់កិច្ចការទាំងឡាយ ដូចមានចែងនៅក្នុងជំពូកទី ២ ដល់ជំពូកទី ៧ នៃអនុក្រឹត្យនេះ

មាត្រា ៦២.-

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលមានខ្លឹមសារផ្ទុយនឹងអនុក្រឹត្យនេះ ត្រូវចាត់ទុកជានិរាករណ៍ ។

មាត្រា ៦៣.-

រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋលេខាធិការគ្រប់ក្រសួង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អភិបាលខេត្ត ក្រុង ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ត្រូវអនុវត្តតាមអនុក្រឹត្យនេះអោយមានប្រសិទ្ធិភាពចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ ។

រាជធានីភ្នំពេញ.ថ្ងៃទី ០២ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០២

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា

ហ៊ុន សែន

បានយកសេចក្តីជំរាបជូន

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា **ហត្ថលេខា** **ហត្ថលេខា**

ស ខេង **យូ ហុកគ្រី** **គាត ឈន់**

សហរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

-<u>កន្លែងទទួល</u>

-ក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង

-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា

-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា

-ខុទ្ទកាល័យសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី

-ឯកសារកាលប្បវត្តិ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
ក្រសួងមហាផ្ទៃ
លេខ: ៣៨៤៦ ប្រក

ប្រកាស

ស្តីពីការទទួលស្គាល់សមាសភាពប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មេឃុំ ជំទប់ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នៃឃុំកំពែង ស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៨/៩២៥ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៣២០/៤២១ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ ស្តីពីការតែងតាំង និងកែសម្រួលសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១៨/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅ នៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៨ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងមហាផ្ទៃ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣០១/០៥ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០១ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៥០៨/០១៧ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២១៥/០១៥ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១០១៧/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ១០៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅ នៃក្រសួងមហាផ្ទៃ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ១៦៧ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ ស្តីពីការកំណត់ចំនួនសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់អាណត្តិទី៥
- យោងលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នៅឃុំកំពែង លេខកូដ ២១-០៤៩ នៃខេត្តតាកែវ (ទម្រង់បែបបទ១១១៨) របស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២

Scanned with CamScanner

សម្រេច

ប្រការ១.-

ទទួលស្គាល់សមាសភាពជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំកំពែង ស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ ដូចមាននាយនាមខាងក្រោម ៖

១-	លោក	ស៊ិន ញ៉ិល	ជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ
២-	លោក	នួន សែ	ជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ
៣-	លោក	ម៉ម ស៊ុំ	ជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ
៤-	លោក	ទេព វុធ	ជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ
៥-	លោក	ង៉ន ឆៃ	ជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ
៦-	លោក	គីម ស៊ន	ជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ
៧-	លោក	យួន សុខ	ជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ។

ប្រការ២.-

ទទួលស្គាល់សមាសភាពជាមេឃុំ ជំទប់ទី១ និងជំទប់ទី២ នៃឃុំកំពែង ស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ ដូចមាននាយនាមខាងក្រោម ៖

១-	លោក	ស៊ិន ញ៉ិល	ជាមេឃុំ
២-	លោក	នួន សែ	ជាជំទប់ទី១
៣-	លោក	ម៉ម ស៊ុំ	ជាជំទប់ទី២។

ប្រការ៣.-

ការអនុវត្តការងារប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មេឃុំ ជំទប់ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នៃឃុំកំពែង ត្រូវអនុវត្តតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានាជាធរមាន។

ប្រការ៤.-

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលមានខ្លឹមសារផ្ទុយនឹងប្រកាសនេះ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍។

ប្រការ៥.-

ប្រកាសនេះ មានប្រសិទ្ធភាពចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ។

ថ្ងៃ៤រោច ខែជេស្ឋ ឆ្នាំខាល ចត្វាស័ក ព.ស.២៥៦៦

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ

សម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង

កន្លែងទទួល

- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
- ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ
- គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត
- អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

  "ដើម្បីជូនជ្រាប"
- រដ្ឋបាលខេត្ត ស្រុក ឃុំ សាមី
- ដូចក្នុងប្រការ១

  "ដើម្បីអនុវត្ត"
- រាជកិច្ច
- ឯកសារ កាលប្បវត្តិ

Scanned with CamScanner

កិច្ចការ (ប្រចាំថ្ងៃ) សិក្សា ថ្ងៃ/ខែ/ឆ្នាំ 15/07/22

❀ កិច្ចសម្ភាស ជួប ជាមួយ លោក ចៅប៉ុស្តិ៍

ឈ្មោះ: [illegible] សន្តិសុខ ការពារ សណ្តាប់ធ្នាប់
និង [illegible] ប្រហែល [illegible]
15/07/22 ម៉ោង 9:00 ព្រឹក.

- មិនមាន ករណី [illegible] [illegible]
និង [illegible] ចៅប៉ុស្តិ៍ និង [illegible] ចំនួន 3 [illegible]
សរុប ចំនួន 02 នាក់ ---
[illegible] [illegible] [illegible].

❀ ឈ្មោះ: [illegible] [illegible] និង [illegible].
- [illegible] ([illegible]). [illegible] [illegible] ប្រហែល ឈ្មោះ:
[illegible] [illegible] [illegible] និង [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].
ឈ្មោះ [illegible] [illegible] មិន [illegible] (ប្រហែល [illegible])
- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible])
- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ([illegible]-[illegible])
- [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Chomtheare

វិធីសម្ភាស ការ [illegible] + ការ.

លោក [illegible] Date: [illegible] No [illegible] -

[illegible] / [illegible] / ១២/០១/២២ / ២: [illegible]

[illegible]

☆ ការ [illegible]

[illegible]

[illegible]

+ [illegible]

[illegible]

+ [illegible]

- [illegible]

- [illegible]

[illegible] .

[illegible] ---

- [illegible] ---

(+) [illegible] Date. [illegible] No. [illegible]
[illegible] + [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] II [illegible]

(+) [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

[illegible]:

[illegible]:

[illegible]

ផ្លូវជាតិ ក្រចេះ-ស្ទឹងត្រែង (ក្រចេះ)។ 15/07/22

Date. No.

ការសិក្សា ទល់និងផ្លូវ [illegible] ស្ថិត [illegible] ស្រុក [illegible]
ការ [illegible] ស្រុកព្រែកប្រសព្វ

ការ [illegible] របស់ [illegible] ស្រុកព្រែកប្រសព្វ
ការស្ទង់ របស់ [illegible] ស្រុក [illegible]

ប្រវែង: [illegible] 25 10,65 ម៉ែត្រ

ទទឹង: [illegible] 15 12,90 ម៉ែត្រ [illegible]

ទឹង $26,1 ម៉ែត្រ

- [illegible] 3 [illegible]

ឧបករណ៍:

. [illegible] - [illegible] - [illegible] [illegible]

[illegible] - [illegible] - [illegible] . [illegible] - [illegible]

☆ ល្បើក ស្ពានសិលា៖ ព្រះគោ ៖ ភារ ព្រះវិហារ

- សិលា៖ ក្បាល គោមួយ
- // — ហង្សមួយ សម្រាប់ ខ្ញុំ
- // — សិលា ក្បាល មករ
- // — គជសីហ៍
- // — ត្រី ត្រីបាឡាំ
- // — សត្វតោ និងនាគ

សិលា៖ ក្បាល/ ឈរតាម មករ ស្រី [illegible] យក្ស -

(+) ស្ពានសិលា ពីរ ២ មុខ គោះ មកពី [illegible] (ព្រះវិហារ)
ស្ពានសិលា ក/មុខ [illegible] (ព្រះវិហារ)
និងសត្វ [illegible] / មួយ / ការ [illegible] .

- ការ សិក្សា [illegible] ([illegible] ;
- ការ [illegible] [illegible] ទី ១
- ព្រះ
[illegible] ; [illegible] -
មុខ [illegible] / [illegible]
ការ - ([illegible])

15/ឧស-22

ករ (ប្រុំ/ដើរ -

ផ្លូវ ភាព ប្រ-រដ្ឋ :

ចរ 2227 /គ្រួសារ.

(ប្រជាជន សរុប 10,111 នាក់ ស្រី 5137 នាក់

អាយុ 18 ឆ្នាំឡើង 7382 នាក់ ស្រី 3925 នាក់

អ្នក មាន ចរ ឈ្មោះ បោះ ឆ្នោត និង ការ ចុះ ឈ្មោះ

6767 នាក់ ករ ស្រី 3568 នាក់ ថ្ងៃ

ថ្ងៃ 30/ធ្នូ/21)

និន្នាការ ភាព សេរី + ការ គាំទ្រ

[illegible]

[illegible]

ការ 5 ឆ្នាំ ...

ខ្ញុំ ចាន់ ណារី ស្នាម បញ្ជាក់ ថា និងសន្យាថា

មិនមាន រំលោភ សិទ្ធ គាត់ត្រូវ ហាម ឃាត់: ទី
ធ្លា ចុះ ទៅ លាយ ខ្លាស់ ម៉ែ ហើយ ខ្ញុំ ការ

មេឃុំ ដីរប់ គ្រប់ ជើង យុំ ការ សមហក

សមស្រប ការ មេឃុំ ម៉ាង ចែក ច្រកដី
ជូប ក្រុមព្រឹក្សា ដីនេះ ម្ដាយ ចង្អូរ ដប
មើល ការ កត់ត្រា ទាំង នេះ មាន បញ្ញា ខ្ញុំ សូម
គាប់ ចិត្ត: ទទួល ខុស ត្រូវ ចុះ ហត្ថលេខា

ទីតាំង: ភូមិកំពង់ ស្រុក ព្រែកប្រាស ខេត្ត

កាលបរិច្ឆេទ: ថ្ងៃ 18/03/22 / ម៉ោង 1-3 PM

ចាន់- ណារី